Comisiynydd Heddlu a Throseddu
Dyfed-Powys
Police and Crime Commissioner

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

Comisynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys

Datganiad Cyfrifon 2017/18

(Cyfrifon Grŵp)

Cynnwys

	Adroddiad Naratif	3
	Datganiad o Gyfrifoldebau	22
	Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar y cyd	23
	Adroddiad yr Archwilydd annibynnol o Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys	46
	Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	49
	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	52
	Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	55
	Mantolen	57
	Datganiad Llif Arian Parod	58
	Cronfa Bensiwn yr Heddlue	59
	Nodiadau i'r Cyfrifon:	60
1	Polisiau cyfrifyddu	60
2	Addasiadau Cyfnod Blaenorol	66
3	Safonau Cyfrifyddu sydd wedi cael eu cyhoeddi ond nad ydynt wedi'u mabwysiadu	72
4	Dyfarniadau hollbwysig wrth gymhwyso polisiau cyfrifyddu	73
5	Rhagybiaethau o waned ynglyn a ffynonellau o ansicrwydd amcangyfrif yn y dyfodol a ffynonellau mawr eraill o ansicrwydd amcangyfrif	74
6	Eitemau perthnasol o incwm o gwariant	75
7	Digwyddiadau ar ol dyddiad y fantolen	75
8	Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	76
9	Incwm Segementaidd	79
10	Gwariant ac Incwm a Ddadansoddwyd yn ol Natur	80
11	Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan y Rheoliadau	80
12	Trosglwyddiadau i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	82
13	Incwm a gwariant gweithredu arall	82
14	Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi	83
15	Trethiant ac incwm grant amhenodol	83
16	Eiddo, offer a chyfarpar	84
17	Eiddo buddsoddi	89
18	Ymrwymiadau Cyfalaf	89
19	Asedau anniriaethol	89
20	Dyledwyr Hirdymor	90
21	Offerynnau Ariannol	90
22	Rhestrau eiddo	94
23	Dyledwyr Byrdymor	94
24	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	94
25	Asedau a ddelir i'w gwerthu	94
26	Credydwyr Byrdymor	95
27	Darpariaethau	95
28	Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	96
29	Cronfeydd wrth gefn annefnyddiadwy	98
30	Datganiad llif arian parod – gweithgareddau gweithredu	102

31	Datganiad llif arian parod – gweithgareddau buddsoddi	102
32	Datganlda llif arian parod – gweithgareddau – gweithgareddau ariannu	103
33	Gwasanaethau Asiantaeth	103
34	Trefniadau Cydweithredol	103
35	Cydnabyddiaeth swyddogion	107
36	Costau archwilio allanol	112
37	Incwm Grant	113
38	Partion cysylltiedig	114
39	Gwariant cyfalaf ac ariannu cyfalaf	115
40	Prydlesau	116
41	Colledion lleihad mewn gwerth	117
42	Buddiannau terfynu	117
43	Cynlluniau pensiwn buddiannau diffiniedig	117
44	Rhwymedigaethau Digwyddiadol	122
45	Natur a graddau'r risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol	123
46	Cronfeydd Ymddiriedolaeth	126
	Rhestr Termau	127

Adroddiad Naratif

1.0 Cyflwyniad

1.1 Nod yr adroddiad naratif hwn yw rhoi gwybodaeth am y materion pwysicaf a nodwyd o fewn cyfrifon y Grŵp ar gyfer y gwasanaethau a ddarparwyd gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu (y Comisiynydd) a Phrif Gwnstabl Dyfed-Powys a hefyd roi cyd-destun sefydliadol ehangach.

1.2 Creodd Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 ddwy gorfforaeth undyn o fewn pob ardal heddlu: y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae gan bob unigolyn gylch gwaith statudol clir ac ar wahân. Mae'r Comisiynydd yn cael ei ethol gan y cyhoedd ac felly, mae'n cynrychioli llais y cyhoedd ar faterion plismona. Etholwyd Mr Dafydd Llywelyn yn Gomisiynydd ym mis Mai 2016. Penodwyd Mr Mark Collins yn Brif Gwnstabl Dyfed-Powys gan y Comisiynydd ym mis Rhagfyr 2016.

1.3 Bydd yr adroddiad yn manylu ar y prif amcanion a strategaethau, a'r prif risgiau y mae'r Comisiynydd a Phrif Gwnstabl Dyfed-Powys yn eu hwynebu. Bydd yn rhoi sylwadau ynglŷn â sut mae adnoddau wedi cael eu defnyddio er mwyn cyflawni canlyniadau a ddymunir yn unol â'r amcanion a'r strategaethau hyn.

1.4 Ei nod yw rhoi dadansoddiad teg, cytbwys a dealladwy o berfformiad; yn ariannol ac yn weithredol, a all gael ei ddefnyddio i ddarparu cyd-destun a fydd yn galluogi'r sawl sy'n darllen y wybodaeth ariannol yn y datganiadau ariannol hyn i'w deall yn well.

1.5 Bydd yr adroddiad naratif yn canolbwyntio ar y meysydd canlynol:

- Trosolwg o'r Sefydliad ac Amgylchedd Allanol
- Perfformiad Llywodraethu a Gweithredol
- Model Sefydliadol
- Perfformiad Ariannol
- Risgiau, cyfleoedd a'r Rhagolwg Ariannol Tymor Canolig
- Sail gwaith paratoi a chyflwyno

2.0 Trosolwg o'r Sefydliad ac Amgylchedd Allanol

2.1 Heddlu Dyfed-Powys sy'n ymestyn dros yr ardal fwyaf yng Nghymru a Lloegr. Mae Dyfed-Powys yn rhychwantu pedair sir - Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys. Mae'n ardal helaeth o'r Canolbarth a'r Gorllewin, sy'n ymestyn dros filiwn hectar o dir amaethyddol yn bennaf, ac sy'n cynnwys rhanbarthau mynyddig mawr a llawer o gymunedau gwledig anghysbell. Mae hefyd yn cynnwys dros 350 milltir o arfordir, ac yn ymestyn o Dyddewi yn y de-orllewin i Grucywel yn y de-ddwyrain, hyd at y Trallwng a Machynlleth yn y gogledd. Yn ogystal â hyn, mae dau borthladd môr pwysig a gosodiadau ynni mawr yn Aberdaugleddau, sy'n cynnig heriau pellach o ran lleihau llwybrau troseddol posibl. Mae'r cynnydd yn y boblogaeth mewn cyrchfannau i ymwelwyr yn dod â'i oblygiadau ei hun o ran troseddu, ymddygiad gwrthgymdeithasol a phlismona ffyrdd.

Mae'r ardal yn gartref i fwy na 515,000 o bobl, sy'n cynyddu'n sylweddol gyda thwristiaid bob blwyddyn. Mae bron hanner y trigolion yn 45 oed neu drosodd, gyda 22% o'r boblogaeth dros 65 oed. Mae 32% o'n cymunedau yn medru'r Gymraeg; 43.9% yn Sir Gaerfyrddin, 47.4% yng Ngheredigion, 19.3% yn Sir Benfro ac 18.6% ym Mhowys.

2.2 Mae plismona modern yn gymhleth ac mae ein gwaith yn datblygu'n gyflym er mwyn ymateb i risgiau newydd, bygythiadau a newidiadau mewn technoleg, sydd i gyd yn gofyn am ffyrdd newydd o weithio. Gofynnir i swyddogion a staff yr heddlu ddelio ag ystod eang o faterion pwysig sy'n effeithio ar y cyhoedd.

Ymddygiad Gwrthgymdeithasol	Twyll	Trosedd eiddo
Brexit	Llywoddraethu	Adnoddau
CCTV	Cyfiawnder	Plismona'r ffyrdd
Plant a phobl ifanc	Iechyd meddwl	Troseddau rhywiol
Ymchwilio i droseddau	Caethwasiaeth Fodern	Galluoedd arbenigol
Seiberdroseddau	Plismona yn y gymdogaeth	Stopio a chwilio
Cyfieithiad digidol	Troseddu Trefnedig	Terfysgaeth
Cam-drin domestig	Effeithiolrwydd yr Heddlu	Troseddau treisgar
Cyffuriau ac alcohol	Cyfreithlondeb yr Heddlu	Gweithlu
Arfau tan	Ymateb 999	Pobl ifanc a Phlismona

2.3 Nid yw plismona yn wasanaeth sydd wedi'i ddatganoli i Lywodraeth Cymru, ond mae cryn dipyn o'r gwaith a wneir ledled y pedair Sir yn cael ei wneud mewn partneriaeth ag Awdurdodau Lleol, Awdurdodau Tân, Byrddau Iechyd Lleol a llawer o bartneriaid eraill, gan gynnwys y trydydd sector. Hefyd, caiff nifer o wasanaethau pwysig, fel Ymateb Arfog ac ymateb i'r bygythiad o Droseddau Cyfundrefnol a therfysgaeth, eu darparu ar y cyd â Heddluoedd eraill.

2.4 Mae Heddlu Dyfed-Powys yn cyfrannu at blismona cenedlaethol ac mae ei swyddogion a'i staff wedi helpu gyda nifer o ddigwyddiadau plismona proffil uchel yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys:

- plismona Rownd Derfynol Cynghrair y Pencampwyr yng Nghaerdydd,
- darparu cymorth yn dilyn ymosodiadau bomio Arena Manceinion a Parsons Green a chefnogi lefelau uwch o batrolau arfog mewn ymateb i gynyddu lefel y bygythiad o derfysgaeth o ganlyniad i'r digwyddiadau hyn.

- y digwyddiad gwrthderfysgaeth yng Nghaersallog,
- y drychineb naturiol ar Ynysoedd Prydeinig y Wyryf.

2.5 Yn fwy lleol, mae Heddlu Dyfed-Powys wedi ymdrin â nifer o ymgyrchoedd a digwyddiadau mawr, wedi'u cynllunio a heb eu cynllunio, gan gynnwys:

- y tân difrifol yn Llangamarch lle bu angen cael cymorth arbenigol gan Heddluoedd eraill,
- "Ymgyrch Ulysses" a arweiniodd at ddedfrydu 28 o ddiffynyddion i fwy na 193 o flynyddoedd yn y carchar rhyngddynt am droseddau'n ymwneud â chyflenwi a dosbarthu cyffuriau Dosbarth A,
- nifer o ddigwyddiadau trasig eraill sydd wedi cynnig heriau gweithredol sylweddol a gofynion anghyffredin o ran adnoddau,
- gwasanaeth hebrwng ar gyfer datblygiadau ffermydd gwynt mawr yn ardal Heddlu Dyfed-Powys,
- mwy o orchwylion plismona o ganlyniad i'r bygythiad cynyddol o derfysgaeth.

2.6 Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi cael ei arolygu'n rheolaidd gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi ac mae wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn ymateb i arolygiadau yn ystod y flwyddyn - gydag elfennau effeithiolrwydd a chyfreithlondeb proses arolygu PEEL yn cael eu graddio'n "dda" am y tro cyntaf erioed o ganlyniad.

3.0 Llywodraethu a Pherfformiad Gweithredol

3.1 Mae trefniadau Llywodraethu'r Prif Gwnstabl yn gymhleth ac yn cael eu hadolygu'n barhaus. Mae Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn rhan o'r Datganiadau Ariannol hyn, sy'n manylu ar y trefniadau sydd ar waith i gyflawni gwaith craffu ac atebolrwydd manwl gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl.

3.2 Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl gylch gwaith statudol clir ac ar wahân. Diogelir annibyniaeth weithredol y Prif Gwnstabl mewn deddfwriaeth. Mae ganddo gyfrifoldeb statudol am reolaeth, cyfeiriad a darpariaeth gwasanaethau plismona gweithredol Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r Prif Gwnstabl yn atebol o dan y gyfraith am arfer pwerau'r heddlu ac i'r Comisiynydd am ddarparu gwasanaeth plismona effeithlon ac effeithiol a rheoli adnoddau a gwariant Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r Prif Gwnstabl yn dal ei Swydd o dan y Goron ac mae'n gyfrifol am gadw Heddwch y Frenhines.

3.3 Mae gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu gyfrifoldeb statudol am sicrhau bod yr heddlu yn effeithlon ac yn effeithiol a dwyn y Prif Gwnstabl i gyfrif am gyflawni ei swyddogaethau. Y Comisiynydd sy'n gyfrifol am bennu cyllideb flynyddol yr heddlu (gan gynnwys y praesept) a sicrhau y rhoddir cyfrif am arian cyhoeddus a'i fod yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol.

3.4 Y Comisiynydd sydd hefyd yn gyfrifol am bennu blaenoriaethau strategol Heddlu Dyfed-Powys drwy lunio Cynllun yr Heddlu a Throseddu, sicrhau bod materion busnes yn cael eu cyflawni yn unol â'r gyfraith a bod safonau priodol yn cael eu cyrraedd a'u cynnal.

3.5 Mae Cynllun Heddlu a Throseddu'r Comisiynydd yn ddogfen bwysig sy'n nodi pedair blaenoriaeth a phum egwyddor gyflawni allweddol, sef:

Blaenoriaethau	Egwyddorion Cyflawni
Cadw Cymunedau'n Ddiogel	Darparu Gwerth am Arian
Diogelu'r Rhai Agored i Niwed	Ymgysylltu â'r Cyhoedd
Amddiffyn ein cymunedau	Gweithio gyda'n gilydd
Cysylltu gyda chymunedau	Cefnogi Dioddefwyr
	Cydraddoldeb a Thegwch

3.6 Mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi datblygu cydberthynas gadarn a phroffesiynol rhwng y ddwy swyddogaeth ond maent yn rhannu'r un weledigaeth ar gyfer gwella Heddlu Dyfed-Powys a'r gwasanaeth y mae'n ei roi i'r cyhoedd.

3.7 Ariannodd y Comisiynydd nifer o wasanaethau yn ystod 2017/18 i ategu'r blaenoriaethau a amlinellwyd yng Nghynllun yr Heddlu a Throseddu:

- Gwasanaeth newydd am ddim i ddioddefwyr a thystion er mwyn cynnig help a chymorth i ddioddefwyr troseddau a'u teuluoedd. Mae Goleudy yn cynnig un man cyswllt 'mewnol' drwy'r daith gyfan i ddioddefwyr o roi gwybod i'r Heddlu am y digwyddiad, drwy gydol yr ymchwiliad a'r broses cyfiawnder troseddol a thu hwnt.

- Parhawyd i fuddsoddi mewn gwasanaethau er mwyn lleihau effaith ymddygiad gwrthgymdeithasol megis aflonyddu'n eiriol, sŵn a fandaliaeth. Cafwyd dros 450 o atgyfeiriadau gan Gwalia yn ystod 2017/18, roedd 324 ohonynt yn ymwneud â gweithgarwch gorfodi, roedd 121 ohonynt yn ymwneud â chymorth ac roedd 21 ohonynt yn geisiadau am gyfryngu.

- Gweithiodd y Comisiynydd yn agos gydag asiantaethau partner er mwyn gwella'r ymateb i achosion o gam-drin domestig a chomisiynu gwasanaethau drwy Hafan Cymru. Nod y gwasanaeth yw lleihau risg a gwella diogelwch y rhai sy'n profi neu sy'n wynebu risg o gam-drin domestig, gan weithio i sicrhau y caiff dioddefwyr eu cefnogi drwy'r system cyfiawnder troseddol gyfan. Yn ystod 2017/18, atgyfeiriwyd 801 o gleientiaid.

- Parhaodd y Comisiynydd i weithio gydag asiantaethau partner er mwyn gwella'r ymateb i gefnogi dioddefwyr cam-drin rhywiol. Parhaodd Llwybrau Newydd (*New Pathways*) i ddarparu gwasanaeth cymorth mewn argyfwng sy'n gweithio'n agos gyda'r heddlu er mwyn darparu archwiliadau meddygol fforensig a helpu dioddefwyr a thystion drwy gymhlethdod y broses cyfiawnder troseddol. Atgyfeiriwyd 356 o gleientiaid at y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn, a dywedodd 77% ohonynt yn 2017/18 eu bod yn teimlo'n llai isel ar ôl cael triniaeth, gydag 83% yn teimlo eu bod yn gallu ymdopi'n well.

- Comisiynwyd Cwmni Adsefydlu Cymunedol Cymru i ddarparu gwasanaeth cyfiawnder adferol a arweinir gan ddioddefwyr. Mae ymyriad cyfiawnder adferol yn broses lle mae'r dioddefwr a'r troseddwr yn dod ynghyd i benderfynu sut y dylid ymdrin â'r hyn sydd wedi digwydd ar ôl trosedd.

- Parhaodd y Comisiynydd i gomisiynu gwasanaethau drwy Llamau sy'n rhoi gwasanaeth ôl-drafod a chyfryngu annibynnol i blant a phobl ifanc y rhoddwyd gwybod eu bod ar goll neu mewn perygl o gam-fanteisio rhywiol. Yn 2017/18, cynhaliodd Llamau 340 o sesiynau ôl-drafod gyda phobl ifanc a'u teuluoedd.

- Mae'r cynllun brysbennu gwarchodaeth yn fenter sy'n newid diwylliant gyda'r nod o fynd i'r afael ag achos sylfaenol troseddau. Mae'n cydnabod bod pobl yn aml yn cael eu cymell i gyflawni troseddau oherwydd problemau sylfaenol yn eu bywydau - p'un ai camddefnyddio cyffuriau neu alcohol, problemau iechyd meddwl a chorfforol, tai neu ddigartrefedd, neu broblemau sy'n ymwneud ag arian neu gydberthnasoedd. Canolbwyntiodd y Prosiect Braenaru i Fenywod ar sir Benfro yn ystod 2017/18 gyda'r cynllun peilot yn cael ei ehangu o fis Ebrill 2018 i gynnwys pob rhan o'r gymuned.

3.8 Mae'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am helpu'r Comisiynydd i gyflawni'r blaenoriaethau a nodir yng Nghynllun yr Heddlu a Throseddu. Mae ei drefniadau cyflawni gweithredol, ei fframweithiau monitro perfformiad a'i benderfyniadau ariannu yn canolbwyntio ar y blaenoriaethau hyn. Adroddir ar hynt y cynllun bob chwarter yng nghyfarfodydd y Bwrdd Atebolrwydd Plismona; cyfarfod cyhoeddus yw hwn lle mae Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn dwyn y Prif Gwnstabl a'i uwch dîm i gyfrif. Mae agenda mis Ionawr 2018 yn cynnwys yr adroddiad diweddaraf ar berfformiad ac mae ar gael ar y wefan fel a ganlyn:
http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/atebolrwydd/bwrdd-atebolrwydd-yr-heddlu/

3.9 Gellir gweld bod nifer o fetrigau maint ac allbwn yn cael eu monitro fel rhan o drefniadau sicrwydd a llywodraethu. Mae'r dadansoddiad hwn yn rhoi dangosyddion o gynnydd a pherfformiad yn erbyn y blaenoriaethau yn y Cynllun Heddlu a Throseddu. At hynny, mae ffocws allweddol ar welliant. Mae pob agwedd ar berfformiad yn cael ei monitro ac mae'n destun craffu drwy'r Byrddau priodol o fewn y strwythur llywodraethu. Ceir crynodeb o'r wybodaeth weithredol allweddol isod:

a. **<u>Nifer y Troseddau</u>**

Mae'r siartiau canlynol yn dangos lefelau misol cyfanswm troseddau cofnodedig yn Nyfed-Powys:

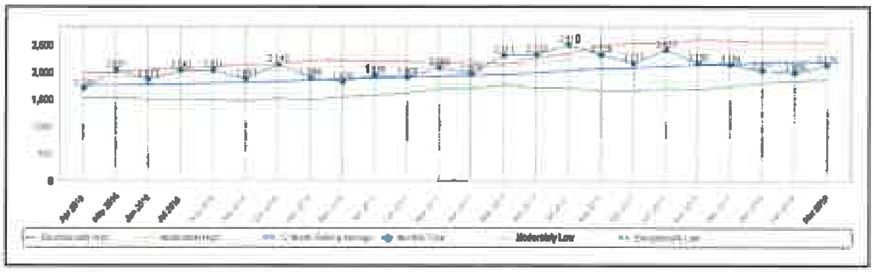

Mae'r data yn awgrymu dros amser;

- mae nifer y troseddau yn cynyddu'n araf
- mae'r cynnydd yn dilyn y duedd genedlaethol i raddau helaeth.

Mae'n bosibl bod nifer o ffactorau, megis ymdrech o hyd i gofnodi troseddau'n gywir, cynnydd yn y boblogaeth, adnabod mathau newydd o droseddau, a newidiadau yn y sylfaen cofnodi troseddau genedlaethol hefyd yn cyfrannu at y cynnydd hwn.

Y tri phrif gategori o drosedd y mae Heddlu Dyfed-Powys yn eu cofnodi ac ymdrin â hwy yw:

- Trais yn erbyn Unigolyn (35%)
- Dwyn (20%),

- Llosgi bwriadol a difrod troseddol (16%)

b. **Canlyniadau Troseddau**

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2018, ar gyfartaledd, pennwyd canlyniad (terfynu) 59% o droseddau o fewn 30 diwrnod i roi gwybod am y drosedd. Mae nifer y troseddau y pennir canlyniad iddynt o fewn 30 diwrnod yn dibynnu'n fawr ar y math o drosedd, a'i natur. Y tebyg yw y bydd yn cymryd mwy o amser i bennu canlyniad ar gyfer troseddau mwy cymhleth, megis troseddau rhyw a lladrad (38% a 49%, yn y drefn honno), na throseddau a ystyrir yn llai cymhleth, megis difrod troseddol a throseddau sy'n ymwneud â chyffuriau (72% a 73% yn y drefn honno).

c. **Boddhad dioddefwyr**

Cynhaliwyd 857 o gyfweliadau dros y ffôn yn 2017/18 er mwyn nodi i ba raddau roedd dioddefwyr troseddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol yn fodlon ar y gwasanaethau plismona a ddarparwyd. Mae'r graff isod yn canolbwyntio ar bum agwedd ar daith ein dioddefwyr.

Ymddengys bod cyfraddau boddhad is o ran cael y wybodaeth ddiweddaraf yn dylanwadu ar gyfradd boddhad profiad cyfan unigolyn. Mae ystyriaeth yn cael ei rhoi i roi mesurau ar waith i ymateb i'r adborth hwn, a thrwy hynny wella profiad dioddefwyr.

d. **Galwadau 999**

Yn 2017/18:

- Atebwyd 99.6% o'r holl alwadau '999' (derbyniwyd 35,323) o fewn y targed cenedlaethol o 10 eiliad.
- Ar gyfartaledd, atebwyd galwadau '999' o fewn 5 eiliad.
- Oherwydd y galw cynyddol, nodir bod galwadau'n cael eu hateb ychydig yn arafach ar gyfartaledd. Fodd bynnag, mae terfynau amser o fewn y targed amser a bennwyd.

e. **Galwadau nad ydynt yn rhai brys (101)**

Yn 2017/18:

- atebwyd 95.5% o'r holl alwadau '101' (derbyniwyd 262,521) o fewn y targed cenedlaethol o 45 eiliad
- Atebwyd galwadau '101' o fewn 19 eiliad ar gyfartaledd.
- Oherwydd y galw cynyddol, nodir bod galwadau'n cael eu hateb ychydig yn arafach ar gyfartaledd. Fodd bynnag, mae terfynau amser o fewn y targed amser a bennwyd.

f. **<u>Amseroedd ymateb I Alwadau â Blaenoriaeth am Wasanaeth</u>**

Rydym yn disgwyl i'r heddlu gyrraedd 90% o alwadau am wasanaeth ar unwaith ac â blaenoriaeth o fewn 20 munud. Mae pob rhanbarth ac eithrio Ceredigion yn cyflawni hyn fel arfer. Gwelwyd dirywiad o ran cyflawni'r targed hwn yn Sir Ceredigion yn ystod y misoedd diwethaf. Fodd bynnag, mae'r dirywiad hwn i'w ddisgwyl i ryw raddau o ystyried ei daearyddiaeth heriol ac eang. Parheir i adolygu'r mater hwn.

3.10 Gyda grŵp newydd o Uwch Swyddogion yn ei le, mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi gweithio'n galed gyda'i gilydd i oresgyn yr heriau sy'n parhau ac mae cynnydd da wedi cael ei wneud. Mae ffocws ar ymgysylltu â'r cyhoedd a chydweithio i ddiogelu pobl sy'n agored i niwed wedi arwain at newid mewn ffocws, i'r hyn sy'n ofal eithriadol i ddioddefwyr fel y'i cydnabuwyd yn genedlaethol bellach.

3.11 Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi mynd gryn dipyn o'r ffordd i gyflawni llawer o'r egwyddorion cyflawni sydd wedi'u hategu gan y Cynllun Heddlu a Throseddu. Heddlu Dyfed-Powys sydd â'r lefel isaf o droseddau cofnodedig ac erys ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yn uchel iawn. Er y cydnabyddir bod tirwedd plismona yn newid drwy'r amser, a bod llawer o waith i'w wneud o hyd, adlewyrchir y camau cadarnhaol yn Adroddiad diweddaraf yr Arolygiaeth '*PEEL – Police Effectiveness 2017*'. Mae'r adroddiad yn cyfeirio at y ffaith bod Heddlu Dyfed-Powys wedi buddsoddi mewn unedau gofal dioddefwyr ac yn nodi '*The Goleudy Victim and Witness Service provides personalised, practical and emotional support to individuals at all stages of the criminal justice system.*'

4.0 Y Model Sefydliadol

4.1 Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi'i drefnu ar sail ddaearyddol a gweithredol. Cefnogir y Prif Gwnstabl gan Dîm o Uwch Swyddogion sy'n cynnwys y Dirprwy Brif Gwnstabl a'r Prif Gwnstabl Cynorthwyol. Yn ystod y flwyddyn mae Heddlu Dyfed-Powys wedi ailstrwythuro, gyda'r tair rôl Cyfarwyddwr flaenorol cael eu cyfuno'n un rôl Cyfarwyddwr Cyllid ac mae cyfrifoldebau'r cyn-Gyfarwyddwr Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth a'r Cyfarwyddwr Adnoddau wedi cael eu hailddosbarthu ymhlith y tair swydd sy'n weddill. Dangosir prif gyfrifoldebau'r tair rôl sy'n cefnogi'r Prif Gwnstabl yn y Tabl isod:

Dirprwy Brif Gwnstabl	Prif Gwnstabl Cynorthwyol	Cyfarwyddwr Cyllid
Gwasanaethau Pobl	Plismona Lleol	Cyllid Corfforaethol
Adran Gyfreithiol	Ymchwiliadau	Fflyd
Rheoli Gwybodaeth	Ymateb Arbenigol	Caffael
Cydweithredu ac Effeithlonrwydd	Canolfan Gyswllt	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg
Cyfathrebu Corfforaethol	Cymorth Gwyddonol	Uned Cymorth Busnes
Ymddeol oherwydd Salwch	Cyfiawnder Troseddol	
Ymgyrchoedd Mawr	Partneriaethau	
Iechyd a Diogelwch		
Safonau Proffesiynol		

4.2 Roedd gan Heddlu Dyfed-Powys 1,187 o swyddogion yr heddlu, 148 o Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu a 650 o staff yr heddlu, wedi'u cyllidebu. Dangosir dadansoddiad o'r dosbarthiad staffio yn y Tabl isod:

Crynodeb o Sefyllfaoedd Wedi'u Cyllidebu – 2017/18

	Swyddogion Heddlu	SCCH	Staff Heddlu
	Cyfwerth â Llawn Amser	Cyfwerth â Llawn Amser	Cyfwerth â Llawn Amser
Plismona Lleol	596	148	9
Ymchwiliadau	302	0	149
Cymorth Gweithredol (Gan gynnwys Trin Galwadau)	179	0	160
Cyfiawnder Troseddol	3	0	44
Cefnogaeth Wyddonol	0	0	21
Safonau Proffesiynol	10	0	11
Penawdau Eraill, Gan Gynnwys Cymorth Busnes	24	0	234
Meysydd Wedi'u Hunan-ariannu a'u Secondio	73	0	23
Cyfanswm	**1187**	**148**	**650**

4.3 Mae ymgyrchoedd recriwtio wedi cael eu cynllunio a'u rheoli'n ofalus yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau'r lefel orau bosibl o adnoddau, argaeledd sgiliau arbenigol a dosbarthu staff yn gymesur ar sail ddaearyddol. Bu angen recriwtio trosglwyddeion a llenwi nifer o swyddi staff yr heddlu arbenigol (e.e. mewn perthynas â seiberdroseddau) yn ystod y flwyddyn mewn ymateb i newidiadau mewn galw.

4.4 Mae gan y Comisiynydd Swyddfa sy'n ei helpu i gyflawni ei gyfrifoldebau statudol fel y'u nodwyd yng Ngorchymyn Protocol Plismona 2011. Yn ogystal â rolau statudol Swyddog Monitro a Phrif Swyddog Cyllid, mae gan y Comisiynydd dîm o weithwyr proffesiynol i'w gynghori ar faterion sy'n ymwneud ag ystadau, cyllid, polisi, perfformiad, ymgysylltu a phartneriaethau. Yn 2017/18 cynhaliwyd adolygiad o Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu, gan ystyried cyfrifoldebau statudol Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu, ochr yn ochr â'i Gynllun Heddlu a Throseddu ar gyfer 2017-2021, er mwyn sicrhau bod y strwythur yn gyson ag anghenion a disgwyliadau'r Comisiynydd.

4.5 Ar ôl i'r swyddogaeth ystadau gael ei throsglwyddo oddi wrth Heddlu Dyfed-Powys i'r Comisiynydd ym mis Ebrill 2017 cynhaliwyd adolygiad o effeithlonrwydd y gweithrediad ystadau a fyddai'n ystyried gofynion staffio. Llywiodd y canfyddiadau adolygiad o strwythur cyffredinol Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a geisiodd ddwyn dau faes ynghyd er mwyn rhoi mwy o gadernid, yn enwedig mewn perthynas â rheoli perfformiad a chymorth busnes.

4.6 O dan strwythur newydd Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu cyllidebir ar gyfer 41.1 o staff cyfwerth ag amser llawn ar gost o £1,500,000. Mae hyn yn golygu cynnydd mewn staffio o 38.5 CALl ac mae'n cynnwys mwy o fuddsoddi ym meysydd cydymffurfiaeth / rheoli perfformiad a chyllid. Gellir priodoli rhan o'r

cynnydd mewn costau i chwydiant cyflog a dilyniant staff drwy'r graddfeydd cyflog.

5.0 Perfformiad Ariannol

5.1 Mae Datganiad o Gyfrifon y Grŵp yn dangos perfformiad ariannol y Grŵp a chafodd ei baratoi ar sail arfer cyfrifyddu priodol sy'n bodloni gofynion Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth. Mae hyn ychydig yn wahanol i'r cyllidebau sy'n cael eu rheoli a'u monitro o ddydd i ddydd gan fod y rhain yn hepgor rhai elfennau megis dibrisiant a symudiadau ar rwymedigaethau pensiwn nad oes angen o dan statud eu cyllido'n llawn yn ystod y flwyddyn.

5.2 Mae cost gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos bod £139.8 miliwn wedi cael ei wario ar ddarparu gwasanaethau plismona i gyhoedd Heddlu Dyfed-Powys yn 2017/18. Mae'r swm hwn tua £17.8 miliwn yn fwy na'r ffigur cymaradwy a wariwyd yn ystod y flwyddyn ariannol flaenorol. O fewn y cynnydd hwn, gellir priodoli tua £14.4 miliwn i newidiadau mewn costau pensiwn gwasanaeth cyfredol.

5.3 Mae'r Datganiad yn rhoi dadansoddiad o brif elfennau'r gwasanaeth ac yn adlewyrchu newid strwythurol sefydliadol gyda'r flwyddyn flaenorol yn cael ei hailddatgan at ddibenion cymharu. Er enghraifft, gellir gweld mai ar Blismona Lleol y gwariwyd yr elfen fwyaf, a oedd yn cyfrif am £64.0 miliwn o'r cyfanswm yn 2017/18.

5.4 Mae'r Fantolen yn rhoi cipolwg ar asedau a rhwymedigaethau'r Comisiynydd ar 31 Mawrth 2018.

5.5 Y swm mwyaf ar Fantolen y Grŵp yw'r rhwymedigaeth hirdymor o £1,182m mewn perthynas â rhwymedigaethau pensiwn yn y dyfodol i swyddogion a staff yr heddlu. Dyna'r swm y byddai angen ei neilltuo ar ddyddiad y fantolen ar gyfer taliadau pensiynau'r holl swyddogion a staff presennol ac ymddeoledig yn y dyfodol. Cyfrifwyd y ffigur hwn yn annibynnol ar sail actiwaraidd ac mae'n ystyried lefelau cyflog, chwyddiant, cyfraddau marwolaethau ac ati yn y dyfodol. Mae wedi gostwng £130 miliwn yn ystod y flwyddyn yn bennaf oherwydd newidiadau mewn tybiaethau ariannol a demograffig. Caiff holl gostau pensiwn presennol swyddogion yr heddlu (ond nid y staff) a'r costau yn y dyfodol eu talu gan y Llywodraeth.

5.6 Yr eitem fwyaf nesaf ar y Fantolen yw'r £73.9m o eiddo, offer a chyfapar sy'n eiddo i'r Comisiynydd. Yn ogystal â'r asedau hirdymor hyn, daliodd y Comisiynydd £26.7m o asedau byrdymor, buddsoddiadau byrdymor yn bennaf. Dangosir manylion yr eitemau ar y Fantolen yn y nodiadau i'r cyfrifon.

<u>Dadansoddiad o Berfformiad Ariannol ac Amrywiannau 2017/18</u>

5.7 Pennwyd cyfanswm cyllideb net o £96.616 miliwn yn wreiddiol gan y Comisiynydd ar gyfer y flwyddyn 2017/18 a oedd yn ymgorffori cynnydd o 6.9% ym Mand D y Dreth Gyngor ac a oedd yn dibynnu ar ddefnyddio £1.991 miliwn o'r cronfeydd wrth gefn i gynnal y gwariant presennol. O gyfanswm y gyllideb, neilltuwyd £93.460 miliwn fel cyllideb y Prif Gwnstabl.

5.8 Roedd y swm hwn yn ymgorffori tybiaeth o ddyfarniad cyflog o 1% a chynnydd tybiedig o 1% mewn chwyddiant cyffredinol ar gostau nad ydynt yn gyflogau. Bu'r dybiaeth hon yn heriol wrth i'r terfyn cyflog o 1% ddod i ben yn ystod y flwyddyn, ynghyd â lefel chwyddiant a gyrhaeddodd dros 3%, yn rhannol oherwydd y bleidlais annisgwyl i adael yr Undeb Ewropeaidd.

5.9 Roedd y gyllideb hefyd yn adlewyrchu trosglwyddo Cyllideb Ystadau o £3.170 miliwn, am fod cyfrifoldeb am y swyddogaeth hon wedi cael ei drosglwyddo o Heddlu Dyfed-Powys i Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu ar ddechrau'r flwyddyn ariannol.

5.10 O fewn y lefel gwariant sylfaenol hon roedd gostyngiadau o £1.2 miliwn mewn costau eisoes wedi'u nodi; y bwriadwyd cyflawni tua hanner ohonynt yn 2017/18 yn erbyn cyllidebau staffio drwy foderneiddio strwythurau'r gweithlu a lleihau swyddogaethau goruchwylio; gyda'r gweddill yn cael ei gyflawni drwy ostyngiadau sylweddol mewn gwariant nad yw'n ymwneud â chyflogau a gyflawnwyd drwy gaffael a mentrau lleihau costau eraill.

5.11 Mae'r tabl isod yn nodi'r sefyllfa alldro derfynol ar gyfer 2017/18 ac yn ei chymharu â'r gyllideb wreiddiol. Dangosir cyllideb ddiwygiedig hefyd yn y datganiad o amrywiad hwn sy'n adlewyrchu cyllidebau a symudiadau ychwanegol a broseswyd yn ystod y flwyddyn. Caiff trosglwyddiadau eu prosesu yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau bod y gyllideb yn cael ei diweddaru'n amserol. Cafodd y prif newidiadau i'r gyllideb y cyfeirir atynt isod eu hystyried yng nghyfarfod y Bwrdd Plismona ar 18 Rhagfyr 2017, a'u hadlewyrchu yn y cyflwyniadau ar y gyllideb i Banel yr Heddlu a Throseddu ym mis Ionawr 2018 mewn perthynas â'r sefyllfa yn 2018/19 o ran cronfeydd wrth gefn.

5.12 Gellir gweld i gynnydd net o £842K yng nghyllideb Heddlu Dyfed-Powys gael ei gymeradwyo yn ystod y flwyddyn i'r Prif Gwnstabl. Adlewyrchodd hyn benderfyniad y Comisiynydd i:

- ariannu costau ychwanegol Ymgyrch Heath o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, sef £600K yn ôl yr amcangyfrif. Ymgyrch Heath oedd yr enw gweithredol a roddwyd ar yr ymateb a'r ymchwiliad i dân angheuol yn Llangamarch, Powys ar 30 Hydref 2017. Yn sgil y tân trychinebus hwn bu farw tad a phump o blant. Cyflwynwyd proses Adnabod Dioddefwyr Trychineb a oedd yn cynnwys staff o Heddluoedd Dyfed-Powys, De Cymru a Gwent. Cymerodd chwe wythnos i archwilio'r safle ac adfer y cyrff. Roedd costau'r ymgyrch hon islaw'r trothwy o 1% ar gyfer cymorth mewn perthynas â chyllid canolog. Mae'r heddlu yn dal i ymchwilio i'r hyn a achosodd y tân ac mae cwest ar droed;
- ariannu'r dyfarniad cyflog o 1% nas cyfunwyd ar gyfer swyddogion a staff o gronfeydd cyffredinol wrth gefn a ddeilliodd o benderfyniad gan y Llywodraeth a ragwelwyd i ddileu terfyn cyflog y sector cyhoeddus o 1%, sef £448K yn ôl yr amcangyfrif;
- trosglwyddo cyllid o £390K o Heddlu Dyfed-Powys i'r Comisiynydd er mwyn talu Ardrethi Annomestig Cenedlaethol ychwanegol a chostau swyddfa yn ystod y flwyddyn;
- ariannu mentrau ychwanegol gwerth £132k o gronfeydd a glustnodwyd fel a ganlyn:
    - Taliadau Cronfa'r Comisiynydd £55k
    - Deddf Enillion Troseddau £39k
    - Cronfeydd Cydweithredol Wrth Gefn £35k
    - Cynllun Cadetiaid (grant a gariwyd ymlaen) £2k
    - Rhaglen Meistr £1k

5.13 Nid oedd y pwysau costau hyn wedi'u cynnwys yng nghyllideb wreiddiol Heddlu Dyfed-Powys ac ni ellid eu rheoli heb gael effaith niweidiol ar recriwtio a pherfformiad.

Datganiad o Amrywiad	Cyllideb Wreiddiol	Cyllideb Ddiwygiedig	Gwirioneddol	Amrywiant (Negyddol am Arbediad)
Deiliad y Gyllideb	£'000	£'000	£'000	£'000
Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu				
Costau'r Swyddfa a Chomisiynu	1,977	1,975	1,725	-250
Costau Ystadau	3,170	3,481	3,691	+210
Cyfanswm Costau Cyllideb Refeniw'r Comisiynydd	**5,147**	**5,456**	**5,416**	**-40**
Gweithgareddau Eraill				
Mentrau a ariannwyd o Gronfeydd Wrth Gefn	0	0	63	+63
Incwm Ailhyfforddi Gyrwyr	0	0	-170	-170
Gweithgareddau Ystadau a ariannwyd o Gronfeydd Wrth Gefn	0	286	243	-43
Cyfanswm y Gweithgareddau Eraill	0	286	136	-150
Prif Gwnstabl				
Cyllidebau a Reolir yn Ganolog				
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	1,289	1,288	1,278	-10
Cyllidebau Corfforaethol	2,143	2,713	1,851	-862
Gwasanaethau Cenedlaethol / Rhanbarthol / Lleol a Ariennir yn Allanol	0	0	10	+10
Cymdeithasau Staff	193	193	218	+25
Dirprwy Brif Gwnstabl				
Gwasanaethau Pobl	2,419	2,404	2,507	+103
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	2,782	2,925	3,231	+306
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu Corfforaethol	1,245	1,845	1,709	-136
Safonau Proffesiynol	1,066	1,066	1,193	+127
Prif Gwnstabl Cynorthwyol				
Plismona Lleol	48,166	47,876	49,086	+1,210
Ymchwiliadau	23,622	23,599	23,481	-118
Cymorth Gwyddonol	1,742	1,742	1,505	-237
Cyfiawnder Troseddol	1,186	1,185	999	-186
Cyfarwyddwr Cyllid				
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	4,249	4,269	4,134	-135
Uned Cymorth Busnes	1,856	1,821	1,905	+84
Costau Fflyd	928	803	864	+61
Cyllid a Chaffael	574	573	602	+29
Cyfanswm y Gyllideb – Heddlu Dyfed-Powys	93,460	**94,302**	**94,573**	+271
Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn	-1,991	-3,428	-3,509	-81
Cyfanswm y Gyllideb	96,616	96,616	96,616	0

5.14 Mae'r sefyllfaoedd alldro terfynol a nodwyd yn y Datganiad o Amrywiad uchod yn dangos bod cyllidebau'r Comisiynydd gyfanswm o £40K yn is na'r gyllideb. Cododd arbedion sylweddol o £250K yng nghyllideb y Swyddfa a'r gyllideb Comisiynu o ganlyniad i'r canlynol: swyddi gwag yn ystod y flwyddyn a arbedodd £41K, costau comisiynu a oedd yn is na'r hyn a ragwelwyd a grantiau o £100K ac arbedion yn erbyn costau nad ydynt yn gyflogau, gan gynnwys costau teithio, treuliau cyfreithiol a chostau archwilio gwerth £109K.

5.15 Roedd costau ystadau tua £210k yn uwch na'r gyllideb, yn bennaf o ganlyniad i bwysau ychwanegol mewn perthynas â chynnal a chadw adeiladau, sef £69K, costau rhenti, sef £91K a £64K yn erbyn penawdau eraill nad ydynt yn ymwneud â chyflogau

5.16 Mae'r Datganiad o Amrywiad uchod yn dangos bod costau'r Prif Gwnstabl £271K uwchlaw'r gyllideb ddiwygiedig ar gyfer y flwyddyn. Rhoddir esboniad byr o'r prif resymau dros yr amrywiannau mwyaf sylweddol yn y gyllideb ar gyfer 2017/18 isod:

i. Swyddfa'r Prif Gwnstabl: Fel cyfanswm, sicrhawyd tanwariant o £10K yn erbyn cyllideb Swyddfa'r Prif Gwnstabl yn bennaf o ganlyniad i arbedion a sicrhawyd yn erbyn penawdau Staff yr Heddlu yn ymwneud â lleihau nifer y Cyfarwyddwyr.

ii. Cyllidebau Corfforaethol: Cyflawnwyd arbedion o £259K yn erbyn taliadau cyfalaf a derbyniwyd incwm ychwanegol o £435K o ran y gwasanaeth Hebrwng ar gyfer Ffermydd Gwynt a phenawdau incwm eraill wedi'u rheoli'n ganolog. Derbyniwyd incwm ychwanegol mewn perthynas â'r Unedau Troseddau Cyfundrefnol Rhanbarthol a wnaeth leihau gwariant net £221K yn erbyn y gyllideb ddiwygiedig a ychwanegwyd at gronfa wrth gefn a glustnodwyd. Aed i £53K o gostau goramser ychwanegol wrth ddarparu patrolau ychwanegol ar ôl cynyddu'r lefel o fygythiad i'r DU i gritigol yn sgil ymgyrchoedd bomio Manceinion a Llundain.

iii. Gwasanaethau Cenedlaethol / Rhanbarthol / Lleol a Ariennir yn Allanol: Cafwyd gorwariant o £10K yn bennaf yn erbyn Grantiau a gafwyd am swyddogaethau Diogelwch Cenedlaethol yn y Porthladdoedd ac ar safleoedd Seilwaith Cenedlaethol Critigol.

iv. Cymdeithas Staff: Cynrychiolydd Ffederasiwn yr Heddlu ychwanegol dros dro o fis Hydref ymlaen o gymharu ag adeg llunio'r gyllideb wreiddiol oherwydd y cyfnod trosglwyddo estynedig a roddwyd i'r swyddogion.

v. Gwasanaethau Pobl: Gwnaed taliadau ychwanegol o £103K, yn bennaf mewn perthynas â hyfforddiant ac adleoli trosglwyddeion ychwanegol. Roedd y polisi hwn wedi'i gadarnhau yn gynharach yn y flwyddyn, wedi'i ariannu o dderbyniadau ychwanegol mewn ymgais i ddenu staff ymchwiliol ychwanegol i weithio yn yr ardal.

vi. Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch: Aeth Heddlu Dyfed-Powys i rai costau swyddogion a staff dros dro ychwanegol ac roedd dros y gyllideb £240K o ran costau cyfreithiol am y flwyddyn. Roedd costau yswiriant a phenawdau eraill hefyd dros y gyllideb o ryw £66K.

vii. Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu: Gwnaeth Heddlu Dyfed-Powys arbed £254K yn erbyn y cyllidebau ymddeol oherwydd salwch/costau pensiwn. Fodd bynnag, aeth i gostau cyd-gymorth

ychwanegol mewn perthynas ag Ymgyrch Heath, oedd yn gyfanswm o £798K, £198K yn uwch na'r gyllideb ddiwygiedig a neilltuwyd. Cafodd hyn ei wrthbwyso gan arbediad net o £104K yn erbyn ymgyrchoedd mawr canolog eraill ond cynnydd o £24K yn erbyn costau cyfathrebu corfforaethol.

viii. Safonau Proffesiynol: Mae'r costau uwch o dan y pennawd hwn yn ymwneud â chostau swyddogion (£84K) a staff (£43K) mewn ymateb i'r ôl-groniad fetio ac yn sgil ailstrwythuro goruchwyliol swyddogaethau Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth a weithredwyd yn ystod y flwyddyn.

ix. Cyllidebau Gweithredol a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol: Gwariodd Heddlu Dyfed-Powys swm ychwanegol sylweddol yn erbyn goramser / gwyliau banc, sef £711K yn ystod y flwyddyn yn erbyn y gyllideb o ganlyniad i nifer o ymchwiliadau, digwyddiadau a gofynion gweithredol na ellid eu hosgoi. Cafodd y gwariant ychwanegol hwn ei wrthbwyso gan incwm ychwanegol a gafwyd o gymharu â'r gyllideb ond a adroddwyd o dan Gyllidebau Corfforaethol. Roedd cyllidebau cyflogau £214K drosodd sy'n adlewyrchu goblygiadau ychwanegol dyfarniad cyflog o 1% nas cyfunwyd. Roedd costau nad ydynt yn gyflogau tua £10K uwchlaw'r gyllideb. O fewn y penawdau unigol, lliniarwyd gorwariant yn erbyn Plismona Lleol a Chyfiawnder Troseddol drwy wneud arbedion yn erbyn y penawdau Ymchwiliadau, Cyfiawnder Troseddol a Chymorth Gwyddonol a Chyllideb Gorfforaethol.

x. Y Gyfarwyddiaeth Gyllid: Mae'r Gyfarwyddiaeth hon yn cwmpasu Adrannau Cyllid Corfforaethol, Fflyd, TGCh, Cymorth Busnes a Chaffael Heddlu Dyfed-Powys. Cytunwyd ar gostau staffio ychwanegol o £173k yn ystod y flwyddyn er mwyn bwrw ymlaen â gwaith prosiect TGCh a wrthbwyswyd gan arbedion sylweddol yn erbyn meysydd TGCH nad ydynt yn ymwneud â chyflogau gan adael arbediad net o £135K. Anfonwyd staff ychwanegol ar ddyletswyddau adferol i'r Uned Cymorth Busnes er mwyn mynd i'r afael ag ôl-groniadau wrth weinyddu trwyddedau arfau tanio. Cyfrannodd hyn at y gorwariant o £84K yn erbyn y pennawd hwn. Roedd penawdau Fflyd a Chyllid/ Caffael £61K uwchlaw'r gyllideb ar gyfer Gwaith Atgyweirio ar ôl Damwain a Gwasanaethu a £29K ar gyfer staff caffael cydweithredol ychwanegol dros dro yn y drefn honno.

5.17 Roedd y sefyllfa alldro refeniw derfynol yn gofyn am drosglwyddo £3.509 miliwn o'r cronfeydd wrth gefn yn 2017/18 o gymharu â'r gyllideb wreiddiol o £1.991 miliwn fel y dangosir yn y tabl canlynol:

Symudiadau Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn	Cyllideb Wreiddiol	Cyllideb Ddiwygiedig	Alldro Terfynol
	£'000	£'000	£'000
Cyfraniad gwreiddiol i gefnogi'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig	1,991	1,991	1,991
Digwyddiad Critigol – Ymgyrch Heath	0	600	798
Dyfarniad Cyflog nas Cyfunwyd	0	448	468
Is-gyfanswm	1,991	3,039	3,257
Incwm Ymwybyddiaeth o Gyflymder			-170
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Cydweithredu			-217
Cronfeydd Wrth Gefn eraill a Glustnodwyd		103	96
Gorwariant Heddlu Dyfed-Powys			271
Gwariant refeniw sy'n ymwneud â chynlluniau cyfalaf		286	312
Gwariant y Comisiynydd			-40
CYFANSWM	1,991	3,428	3,509

5.18 Mewn perthynas â chynlluniau a gwariant cyfalaf, caiff swm o £4.360 miliwn ei drosglwyddo o'r cronfeydd wrth gefn a grantiau a ddelir i ariannu gwariant cyfalaf ar gyfer y flwyddyn sy'n is na'r bwriad oherwydd llithriant cynlluniau cyfalaf Rhoddir y manylion yn y tabl ar y dudalen ganlynol:

Gwariant Cyfalaf	Cyllideb Wreiddiol	Cyllideb Ddiwygiedig	Gwirioneddol	Dros/(Oden)	Rheswm dros Orwariant / Tanwariant
	£'000	£'000	£'000	£'000	
Tir ac Adeiladau	5,790	1,916	1,798	-118	Mae rhaglen i adnewyddu Gorsafoedd Heddlu presennol ar waith ac mae'n mynd rhagddi gyda phath oedi.
Cerbydau	972	988	1,122	134	Prynu cerbydau newydd yn lle rhai a fu mewn gwrthdrawiadau, nas cynlluniwyd, a gwerthu cerydau ychwanegol.
TG a Phrosiectau Strategol Eraill	2,459	2,331	1,761	-570	Nid wy rhai prosiectau wedi datblygu yn ol y disgwyl e.e. CCTV, diweddaru IP999 (£110k) a phrosiect ESN (£100k).
Cyfanswm	9,221	5,235	4,681	-554	
Cyllid	**Cyllideb Wreiddiol**	**Cyllideb Ddiwygiedig**	**Gwirioneddol**	**Dros/(Oden)**	**Rheswm dros Orwariant / Tanwariant**
	£'000	£'000	£'000	£'000	
Derbynebau Cyfalaf	1,500	141	237	96	Lefel gwerthu asedau yn uwch na'r hyn a ragwelwyd yn wreiddiol.
Cyllid Refeniw Uniongyrchol	300	300	16	-284	Y lleihad angenrheidiol mewn gwariant a derbynebau ychwanegol yn golygu bod angen Cyllid Refeniw Uniongyrchol bach iawn yn 2017/18.
Credyd Cyfalaf NPAS	68	68	68	0	Defnyddiwyd rhai grantiau nas cynhwyswyd yn y gyllideb wreiddiol.
Cronfeydd Cyfalaf wrth Gefn	7,036	4,409	3,914	-495	Oherwydd oedi mewn rhaglenni cyfalaf, ni fu angen defnyddio cronfeydd wrth gefn i'r graddau a ragwelwyd pan bennwyd y gyllideb.
Grant Cyfalaf a Chyfraniadau	317	317	446	129	Defnyddiwyd rhai grantiau nas cynhwysywyd yn y gyllideb wreiddiol.
Cyfanswm	9,221	5,235	4,681	-554	

5.19 Mae sefyllfa derfynol y cronfeydd wrth gefn ar gyfer y Comisiynydd yn dangos ffigur o £20.480 miliwn a ddaliwyd ar 31 Mawrth 2018 sy'n cynnwys swm o £12.392 miliwn i gefnogi ymrwymiadau'r gyllideb gyfalaf yn y dyfodol, cronfa gyffredinol wrth gefn o £4.032 miliwn ar gyfer digwyddiadau annisgwyl a swm o £4.056 miliwn sydd ei angen i ariannu cyfraniadau a diffygion refeniw'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys balans o £1.480 miliwn a ddelir ar ran y bartneriaeth diogelwch ffordd "Gan Bwyll".

6 Risgiau, Cyfleoedd a'r Rhagolwg Ariannol Tymor Canolig

6.1 Caiff risgiau eu rheoli ar bob lefel yn y sefydliadau drwy'r Strwythur Llywodraethu a defnyddir Cofrestr Rheoli Risg i gofnodi, rheoli a lliniaru'r prif risgiau a allai effeithio ar y gwaith o gyflawni canlyniadau Cynllun yr Heddlu a Throseddu. Dogfen fyw yw'r Gofrestr Risg, a gaiff ei diweddaru o leiaf unwaith yr wythnos. Ymhlith y prif risgiau a nodwyd yn ystod 2017/18 mae:

- Materion Gweithredol, gan gynnwys archwiliadau meddygol a materion cytundebol
- Cofnodi troseddau – Uniondeb Data Troseddau
- Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion
- Iechyd a Diogelwch
- Cadernid ariannol a rheoli ariannol.

6.2 Caiff y Gofrestr Risg ei monitro'n rheolaidd er mwyn sicrhau bod risgiau yn cael eu dyrannu i berchennog sy'n gyfrifol am gymryd camau lliniaru priodol. Ceir rhagor o fanylion am reoli risg yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a gynhwysir fel rhan o'r ddogfen hon.

6.3 O ran y Rhagolwg Ariannol Tymor Canolig, mae Heddlu Dyfed-Powys wedi wynebu heriau ariannol sylweddol ers 2010 oherwydd gostyngiadau yn y cyllid gan lywodraeth ganolog ynghyd â phwysau costau a newidiadau parhaus yn y galw am wasanaethau plismona. Mae'r Llywodraeth wedi nodi y caiff Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant ei gynnal yr haf nesaf o bosibl, nad yw ei oblygiadau yn hysbys eto. Mae'r sefyllfa o ran yr Adolygiad o'r Fformiwla Ariannu hefyd yn ansicr. Fodd bynnag, deellir y gall y Swyddfa Gartref fod yn ystyried gwneud newidiadau i'r fformiwla o 2020 ymlaen. Byddai'r adolygiad diwethaf, nas gweithredwyd, wedi arwain at £8M yn llai i Heddlu Dyfed-Powys.

6.4 Dynododd y setliad ariannol a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2017 fod disgwyl gweld setliad arian gwastad at ei gilydd gan y Llywodraeth ar gyfer 2018/19 a 2019/20.

6.5 Pennodd y Comisiynydd lefel praesept o £224.56 (+5% neu gynnydd o £10.69) ar gyfer 2018/19, o fewn Cynllun Ariannol Tymor Canolig cyffredinol 2018/19 – 2023/24, a chytunwyd ar hyn yn unfrydol gan Banel yr Heddlu a Throseddu. Digwyddodd hyn yn dilyn proses graffu fanwl ac ystyried tybiaethau ariannol, risgiau a blaenoriaethau buddsoddi a oedd yn cynnwys nifer o seminarau a chyflwyniadau i'r Comisiynydd, ei staff, Bwrdd Gweithredol Heddlu Dyfed-Powys, cynrychiolwyr Swyddfa Archwilio Cymru, y Cydbwyllgor Archwilio, Aelodau Panel yr Heddlu a Throseddu a chynrychiolwyr Awdurdodau Lleol gan y Prif Gwnstabl a'r Cyfarwyddwr Cyllid. Dangosir y Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn:

http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/5603/1819-precept-report-for-panel-cymraeg.pdf

6.6 Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn rhagweld gostyngiad termau real o 20% yn y Grant o 2021 ymlaen gydag ansicrwydd ynghylch setliadau a

phenderfyniadau fformiwla ariannu ar ôl Brexit yn cael ei adlewyrchu yn hyn. Mae'r Comisiynydd wedi cynnwys cynnydd tybiedig parhaus o 5% yn y praesept a fyddai'n golygu bod y Dreth Gyngor ym Mand D yn cynyddu o £224.56 yn 2018/19 i £286.60 erbyn diwedd 2023/24. Ar hyn o bryd mae gan Heddlu Dyfed-Powys y lefelau treth gyngor isaf yng Nghymru.

6.7 Mae'r Cynllun yn cynnwys cynnydd tybiedig o 2% mewn cyflogau a phwysau chwyddiant o 2019 ymlaen, ac mae wedi modelu pwysau cynnydd a chostau uwch hysbys a cholli grantiau penodol o bosibl. Hefyd, mae wedi cynnwys lleihad yn y cyfraniad blynyddol o gronfeydd wrth gefn o £2.24 miliwn a chynnydd mewn cyfraniadau o ran cyllid cyfalaf a thaliadau o £3.483 miliwn i gefnogi'r Blaenraglen Gyfalaf. Mae gwariant ychwanegol pellach o £2.9 miliwn ar adnoddau sydd eu hangen er mwyn bodloni newidiadau a ragwelir mewn galw yn y dyfodol yn ystod oes y Cynllun hefyd wedi'i gynnwys, yn seiliedig ar gynigion buddsoddi a blaenoriaethau a nodwyd ac a flaenoriaethwyd gan Brif Swyddogion fel rhan o broses cyllideb 2018/19 yn ogystal â'r meysydd buddsoddi â blaenoriaeth hynny sydd wedi'u cynnwys a'u nodi yn Natganiad Rheoli newydd Heddlu Dyfed-Powys.

6.8 Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi gwneud cryn dipyn o waith yn ystod 2017/18 er mwyn nodi mesurau effeithlonrwydd. Mae ganddo gynllun lleihau costau sy'n anelu at fanteisio ar gydfentrau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol. Hefyd, mae'r cynllun hwn yn tybio y caiff y gweithlu a'r sylfaen costau eu had-drefnu'n sylweddol o ganlyniad i flaenoriaethau, y galw tebygol ar hyn o bryd ac yn y dyfodol a chynllun arbedion cydweithredol sydd wedi galluogi'r Comisiynydd a Heddlu Dyfed-Powys i gyflwyno sefyllfa Ariannol Tymor Canolig gytbwys ac wedi'i hariannu ar gyfer refeniw a chyfalaf.

CYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG – REFENIW	18-19	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24
	£M	£M	£M	£M	£M	£M
Cyllid Canolog a Lleol						
Cyllid Canolog Rhagamcanol	-49.3	-49.3	-49.3	-57.3	-45.4	-43.6
Praesept Lleol	-49.8	-52.7	-55.8	-59.0	-62.5	-66.1
Cyfanswm Cyllid	-99.1	-102.0	-105.1	-106.4	-107.9	-109.7
Gwariant Refeniw						
Gwariant Rhagamcanol cyn Arbedion Effeithlonrwydd	101.0	104.4	108.7	112.5	116.0	119.4
Arbedion effeithlonrwydd a gyflawnwyd ar gyfer 18-19	-1.9	0	0	0	0	0
Diffyg Blynyddol Cronnus	0	2.4	3.7	6.2	8.1	9.7
Cynllun Lleihau Costau yn y Dyfodol						
Caffael a Chostau nad ydynt yn Gyflogau		-1.6	-0.7	-0.7	-0.6	-0.6
Cynllun Cydweithredol		-0.4	-0.5	-0.5	-0.4	-0.2
Cynllun Galw a Chynhyrchiant		-0.4	-0.1	-1.3	-0.9	-0.8
Lleihad mewn Costau Blynyddol		-2.4	-1.3	-2.5	-1.9	-1.6
Lleihad Blynyddol Cronnus		-2.4	-3.7	-6.2	-8.1	-9.7
Diffyg Refeniw Disgwyliedig		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

6.9 Pennodd y Comisiynydd raglen gyfalaf o £36.153 miliwn ar gyfer 2018/19 i 2023/24 sy'n cynnwys buddsoddiad yn yr Ystadau, y Fflyd a seilwaith TGCH Mae'r buddsoddiad hwn wedi cael ei flaenoriaethu tuag at flaenoriaethau strategol, gwariant na ellir ei osgoi, meysydd sy'n lleihau gwariant refeniw yn y dyfodol ac mae'n cydnabod yr angen i baratoi'n ddigonol er mwyn wynebu gofynion newidiol plismona yn yr 21ain ganrif.

6.10 Bu lleihad sylweddol yn y cyllid cyfalaf craidd a ddyrennir gan y Swyddfa Gartref yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Yn 2018/19 bydd cyfanswm grant cyfalaf o £318K ar gael i'r Comisiynydd. Hefyd, bydd cyllid canolog ar gael i ariannu'r rhaglen gyfathrebu fawr yn rhannol, ond y Comisiynydd fydd yn gyfrifol am ariannu £2.5 miliwn o'r costau yn y dyfodol.

6.11 Er mwyn bodloni gofynion buddsoddi cyfalaf yn y dyfodol a lliniaru'r lleihad mewn arian grant cyfalaf, mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolog a'r rhaglen gyfalaf yn cynnwys cyfraniadau refeniw i gyfalaf o 2019/20 ac mae hefyd yn cynnwys gofynion benthyca allanol i gefnogi datblygiadau mawr ar yr ystadau. Mae'r Comisiynydd yn ystyried ei Strategaeth Gyfalaf bob blwyddyn ac mae hefyd yn asesu ei ofynion benthyca bob blwyddyn er mwyn sicrhau eu bod yn ddarbodus, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Dangosir y dogfennau hyn yn:

http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/5576/c-users-65007-documents-website-uploads-dll070-c.pdf
http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/5572/c-users-65007-documents-website-uploads-dll068-c.pdf

6.12 Mae'r Comisiynydd yn ystyried ac yn cyhoeddi strategaeth flynyddol ar gyfer cronfeydd wrth gefn sy'n ategu'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig a'i asesiad o'r amlygiad i risg a mesurau lliniaru. Mae'r strategaeth ynglŷn â chronfeydd wrth gefn yn ystyried digonolrwydd cronfeydd wrth gefn cyffredinol ac yn ystyried y risgiau strategol, gweithredol ac ariannol sy'n wynebu Heddlu Dyfed-Powys. Mae effeithiau ariannol Ymgyrch Heath a'r dyfarniad cyflog o 1% nas cyfunwyd, ynghyd â'r gorwariant yn erbyn cyllideb Heddlu Dyfed-Powys ym mlwyddyn ariannol 2017/18 wedi ail-gadarnhau'r angen i gynnal cronfeydd wrth gefn ar lefel gynaliadwy a bydd Heddlu Dyfed-Powys a'r Comisiynydd yn ail-werthuso'r sefyllfa ariannol Tymor Canolig yn ystod blwyddyn ariannol 2018/19 er mwyn sicrhau bod cronfeydd wrth gefn yn ddigonol ac nad ydynt wedi gorymrwymo. Bydd yr ystyriaethau hyn hefyd yn rhoi sylw i ganllawiau diweddar y Swyddfa Gartref ar Gronfeydd wrth Gefn yr Heddlu. Dangosir y Strategaeth ynglŷn â Chronfeydd Wrth Gefn yn:

http://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/5574/c-users-65007-documents-website-uploads-dll069-c.pdf

6.13 Ym mis Mehefin 2018, mae Heddlu Dyfed-Powys wedi cyflwyno Datganiad Rheoli Heddlu cynhwysfawr i Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi sy'n nodi'r prif heriau gweithredol a chymorth busnes y mae Heddlu Dyfed-Powys yn eu hwynebu. Mae hwn yn ystyried gallu ac adnoddau Heddlu Dyfed-Powys yng nghyd-destun ymdrin â'r galw ar hyn o bryd ac yn y dyfodol. Yn gryno, mae'r ddogfen yn nodi heriau sy'n adlewyrchu'r meysydd hynny a nodwyd eisoes yn y Gofrestru Risg i raddau helaeth ond mae hefyd yn tynnu sylw at heriau mewn perthynas â Data, Galw, Ditectifs, Cyffuriau, Digidol, bod yn agored i niwed mewn cyd-destun gweithredol.

6.14 Mae'r Comisiynydd a Heddlu Dyfed-Powys hefyd yn wynebu nifer o ymrwymiadau ariannol posibl anhysbys yn y dyfodol y cyfeirir atynt ymhellach yn y nodyn ar rwymedigaethau digwyddiadol, gan gynnwys:

- Her Gyfreithiol Pensiwn yr Heddlu - Enillion Gyrfa Cyfartalog a Ailbrisiwyd
- Hawliadau posibl ar gyfer gordalu cyfraniadau pensiwn
- Ymchwiliad i Blismona Cudd
- Hawliadau Lwfans Ar Alw Uned Ymdrin Ffynhonnell Benodedig

7.0 Sail Gwaith Paratoi a Chyflwyno

7.1 Dyma'r chweched set o gyfrifon statudol a baratowyd o dan y trefniadau llywodraethu newydd. Mae'n rhaid i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl fel endidau cyfreithiol ar wahân baratoi eu Datganiadau o Gyfrifon eu hunain, gyda'r

Comisiynydd yn gyfrifol hefyd am baratoi Cyfrifon y Grŵp, sy'n cynnwys cyfrifon y Comisiynydd.

7.2 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff llywodraeth leol baratoi Datganiad o Gyfrifon yn unol ag arferion priodol. Ystyrir mai Cod Ymarfer y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth sy'n cynrychioli arferion priodol.

7.3 Mae'r canlynol yn esbonio'r datganiadau sy'n dilyn, eu diben a'r gydberthynas rhyngddynt:

- **Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol** – mae hwn yn nodi barn yr archwilydd allanol, sef Swyddfa Archwilio Cymru, ynghylch p'un a yw cyfrifon y Grŵp yn rhoi 'darlun gwir a theg' o sefyllfa ariannol a gweithrediadau'r Comisiynydd ar gyfer 2017/18;
- **Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon** – mae'r datganiad hwn yn nodi cyfrifoldebau'r Comisiynydd a'i Brif Swyddog Cyllid;
- **Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant** - mae'r datganiad craidd hwn yn crynhoi'r adnoddau a gynhyrchwyd ac a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau plismona a gostwng troseddu yn ystod y flwyddyn. Mae'n cynnwys treuliau o ddydd i ddydd ac incwm cysylltiedig ar sail croniadau, yn ogystal â thrafodion yn mesur gwerth asedau sefydlog a ddefnyddiwyd mewn gwirionedd a gwerth amcangyfrifedig gwirioneddol buddiannau ymddeol a enillwyd gan gyflogeion yn ystod y flwyddyn;
- **Mantolen** – mae'r datganiad craidd hwn yn dangos gwerth asedau a rhwymedigaethau a gydnabyddir gan y Grŵp fel ag yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Y Comisiynydd sy'n berchen ar y tir, yr adeiladau a'r asedau eraill a ddefnyddir gan Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r asedau net (asedau llai rhwymedigaeth) yn cael eu cyfateb i'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ac annefnyddiadwy;
- **Nodiadau i'r datganiadau ariannol** - mae'r rhain yn rhoi gwybodaeth ychwanegol sy'n esbonio ymhellach eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y prif ddatganiadau gyda'r nod o helpu'r darllenwyr i ddeall y prif ddatganiadau ariannol yn well ac maent yn nodi'r Polisïau Cyfrifyddu a ddefnyddiwyd fel sail dros baratoi'r datganiadau ariannol fel sy'n ofynnol gan y Cod Ymarfer;
- **Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn** - mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn ystod y flwyddyn yn y cronfeydd wrth gefn a ddelir gan y Grŵp, wedi'u dadansoddi'n "gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy" (arian y gellir ei ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu leihau trethiant lleol) a chronfeydd wrth gefn annefnyddiadwy (arian na ellir ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau ac sy'n bodoli drwy gymhwyso safonau cyfrifyddu, er enghraifft, y gronfa bensiwn wrth gefn sy'n cyfateb i'r rhwymedigaeth pensiwn);
- **Datganiad Llif Arian Parod** - mae'r datganiad hwn yn crynhoi newidiadau i arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn ystod y cyfnod adrodd;
- **Dadansoddiad o Wariant ac Ariannu** – mae'r datganiad hwn yn dangos sut y caiff gwariant blynyddol ei ddefnyddio a'i ariannu gan y Grŵp o adnoddau fel y'u nodir gan reolwyr, wedi'u rhannu yn ôl cyfarwyddiaeth a gwasanaeth ac adran o'u cymharu â'r adnoddau hynny sy'n cael eu defnyddio neu eu hennill gan y Grŵp a nodir yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol;

- **Cyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu** - datganiad sy'n dangos gwariant, incwm, asedau a rhwymedigaethau sy'n ymwneud â Phensiynau'r Heddlu. Mae'r cyfrif yn dangos y grant ychwanegol sy'n ddyledus o'r Grŵp i Gyfrif y Gronfa Bensiwn. Wedyn mae'r Swyddfa Gartref yn ad-dalu'r Grŵp am arian a dalwyd i'r cyfrif ac yn tanysgrifennu'r diffyg i bob diben Byddai'r arfer hwn yn gweithio i'r gwrthwyneb pe bai gan Gyfrif y Gronfa Bensiwn warged ar ddiwedd y flwyddyn;
- Mae **Datganiad Llywodraethu Blynyddol** wedi'i gynnwys o fewn y Datganiad o Gyfrifon hwn sy'n nodi manylion ynglŷn â sut mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn llywodraethu eu materion. Mae'r Datganiad yn ddogfen statudol ar gyfer pob corfforaeth undyn, ond mae datganiad ar y cyd wedi cael ei lunio ar gyfer 2017/18 sy'n anelu at helpu i sicrhau tryloywder a dealltwriaeth i'r darllenydd, gan ddangos yn glir lle mae trefniadau yn gyson a lle maent yn wahanol rhwng y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Mae'r datganiad yn cynnwys adolygiad blynyddol o ddigonolrwydd y trefniadau llywodraethu, ac mae hefyd yn rhoi sicrwydd ar y systemau rheolaeth fewnol.

Datganiad o Gyfrifoldebau

Diben y datganiad hwn yw nodi cyfrifoldebau'r Comisiynydd a'r Prif Swyddog Cyllid mewn perthynas â'r Datganiad o Gyfrifon.

Cyfrifoldebau'r Comisiynydd

Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny, sef y Prif Swyddog Cyllid;
- rheoli ei faterion er mwyn sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Cymeradwyaf y Datganiad o Gyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol 2017/18.

Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu **Dyddiad**

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Y Prif Swyddog Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi'r Datganiad o Gyfrifon yn unol ag arferion priodol fel y'u nodwyd yng Nghod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig CIPFA/LASAAC (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna'u cymhwyso'n gyson;
- llunio barn ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddoeth;
- cydymffurfio â'r Cod i Awdurdodau Lleol.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi gwneud y canlynol:

- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfredol;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac achosion eraill o afreoleidd-dra.

Ardystiaf fod y Datganiad o Gyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol y Grŵp/Comisiynydd ar y dyddiad adrodd ac o'i wariant a'i incwm ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018.

Prif Swyddog Cyllid **Dyddiad**

Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar y Cyd 2017-18

Prif Gwnstabl a Chomisiynydd yr Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys

Cyflwyniad a Chwmpas Cyfrifoldebau

Creodd Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 ddwy gorfforaeth undyn o fewn pob ardal yr heddlu: y Prif Gwnstabl a Chomisiynydd yr Heddlu a Throseddu (a elwir y Comisiynydd o hyn ymlaen). Mae gan bob unigolyn gylch gwaith statudol clir ac ar wahân. Fodd bynnag, cyfeirir atynt gyda'i gilydd yn y ddogfen hon fel "Gwasanaethau Plismona". Os bydd mater yn ymwneud â Heddlu Dyfed-Powys neu'r Prif Gwnstabl yn unig, nodir hynny'n benodol. Yn yr un modd, cyfeirir yn benodol at unrhyw achos lle bydd materion yn ymwneud â Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu neu'r Comisiynydd yn unig.

Mae'r Prif Gwnstabl yn dal ei Swydd o dan y Goron ac mae'n gyfrifol am gadw Heddwch y Frenhines. Mae ganddo gyfrifoldeb statudol am reolaeth, cyfeiriad a darpariaeth gwasanaethau plismona gweithredol Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r Prif Gwnstabl yn atebol o dan y gyfraith am arfer pwerau'r heddlu ac i'r Comisiynydd am ddarparu gwasanaeth plismona effeithlon ac effeithiol a rheoli adnoddau a gwariant Heddlu Dyfed-Powys. Diogelir annibyniaeth weithredol y Prif Gwnstabl mewn deddfwriaeth. Mae Mr Mark Collins wedi cyflawni rôl y Prif Gwnstabl ers i'r Comisiynydd ei benodi, a dechreuodd y swydd ar 18 Rhagfyr 2016.

Mae gan y Comisiynydd gyfrifoldeb statudol am sicrhau bod yr heddlu yn effeithlon ac yn effeithiol a dwyn y Prif Gwnstabl i gyfrif am gyflawni ei swyddogaethau. Y Comisiynydd sy'n gyfrifol am bennu cyllideb flynyddol yr heddlu (gan gynnwys y praesept) a sicrhau y rhoddir cyfrif am arian cyhoeddus a'i fod yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol. Y Comisiynydd sydd hefyd yn gyfrifol am bennu blaenoriaethau strategol Heddlu Dyfed-Powys drwy lunio Cynllun yr Heddlu a Throseddu, sicrhau bod materion busnes yn cael eu cyflawni yn unol â'r gyfraith a bod safonau priodol yn cael eu cyrraedd a'u cynnal. Ceir crynodeb o'r Cynllun yn Atodiad A – Cynllun Cyflenwi ar gyfer yr Heddlu a Throseddu ar Dudalen. Caiff y Comisiynydd ei ethol gan y cyhoedd ac, felly, mae'n cynrychioli llais y cyhoedd ar faterion plismona. Cafodd Mr Dafydd Llywelyn ei ethol yn Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu ym mis Mai 2016.

Wrth gyflawni eu cyfrifoldebau unigol, mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl hefyd yn gyfrifol am roi trefniadau llywodraethu cadarn ar waith er mwyn sicrhau atebolrwydd o ran arfer swyddogaethau sy'n cynnwys sicrhau bod system gadarn o reolaeth fewnol yn cael ei chynnal drwy gydol y flwyddyn a bod trefniadau ar waith i reoli risg, ynghyd â rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

Yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygiwyd), rhaid i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl fel Corfforaethau Undyn ar wahân lunio Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Rhydd hyn drosolwg o'r trefniadau llywodraethu sydd ar waith ac mae'n adolygu effeithiolrwydd y trefniadau hyn, gan nodi meysydd i'w gwella a'r camau y mae angen eu cymryd. At hynny, mae'r datganiad yn egluro'r ffordd mae trefniadau llywodraethu'n adlewyrchu egwyddorion canllawiau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) sef *Delivering Good Governance: Guidance Notes for Policing Bodies in England and Wales 2016 Edition*.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn wedi cael ei lunio ar y cyd am y tro cyntaf sy'n anelu at helpu i sicrhau tryloywder a dealltwriaeth i'r darllenydd, gan ddangos yn glir lle mae trefniadau yn gyson a lle maent yn amrywio rhwng y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd.

Trefniadau Llywodraethu

Mae trefniadau llywodraethu Heddlu Dyfed-Powys yn sail i waith craffu ac atebolrwydd da gan y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd. Mae'r strwythurau a'r prosesau sydd ar waith yn ymgorffori egwyddorion llywodraethu da ym mhob penderfyniad ac yn sicrhau bod y rhain yn cael eu rhaeadru ar draws y sefydliad er mwyn creu diwylliant sy'n sicrhau bod y broses o ddarparu gwasanaethau er budd y cyhoedd.

Mae Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol ar y cyd eisoes wedi cael ei ddatblygu gan y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd, sy'n nodi'r egwyddorion, y strwythurau a'r prosesau a fydd yn sail i'r ffordd yr aiff Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a Heddlu Dyfed-Powys ati i lywodraethu eu gweithgareddau, ar y cyd ac ar wahân. Mae'r Fframwaith yn galluogi'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd i fonitro'r gwaith o gyflawni blaenoriaethau strategol ac ystyried p'un a gyflawnwyd amcanion Cynllun yr Heddlu a Throseddu.

Cafodd y fframwaith ei adolygu a'i ddiweddaru er mwyn adlewyrchu'r strwythurau llywodraethu newydd o fewn Heddlu Dyfed-Powys a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu. Mae'n cynnwys y tair dogfen ganlynol:

- Datganiad Llywodraethu Corfforaethol, sy'n darparu eglurder ynghylch y ffordd y bydd y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn llywodraethu, gyda'i gilydd ac ar wahân, er mwyn hwyluso'r gwaith o wneud busnes yn effeithiol am y rheswm cywir mewn modd amserol i'r cyhoedd;

- Cod Llywodraethu Corfforaethol, sy'n nodi egwyddorion craidd llywodraethu da, a amlinellir yn Delivering Good Governance: Guidance Notes for Policing Bodies in England and Wales (Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA), 2016);

- Cynllun Llywodraethu Corfforaethol, sy'n nodi'r paramedrau y bydd y ddau sefydliad yn gwneud eu busnes ynddynt er mwyn sicrhau y gwneir hynny'n effeithiol a bod penderfyniadau yn agored, yn dryloyw ac nad oes unrhyw oedi diangen.

Cynhaliwyd adolygiad sylfaenol o'r strwythurau llywodraethu yn ystod haf 2017, gan lansio strwythur diwygiedig ar 3 Medi 2017. Mae'r strwythur newydd hwn yn helpu i sicrhau bod gan Wasanaethau Plismona Dyfed-Powys systemau llywodraethu ac atebolrwydd cryfach a symlach.

Caiff y prif drefniadau ar gyfer Llywodraethu ac Atebolrwydd eu hamlinellu isod gyda'r strwythur llawn wedi'i ddangos yn Atodiad B sy'n tanlinellu'r berthynas rhwng trefniadau llywodraethu Heddlu Dyfed-Powys a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu. Crynhoir trosolwg o'r Trefniadau Llywodraethu sydd ar waith ar gyfer y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd isod:

Amlinelliad o Drefniadau Llywodraethu

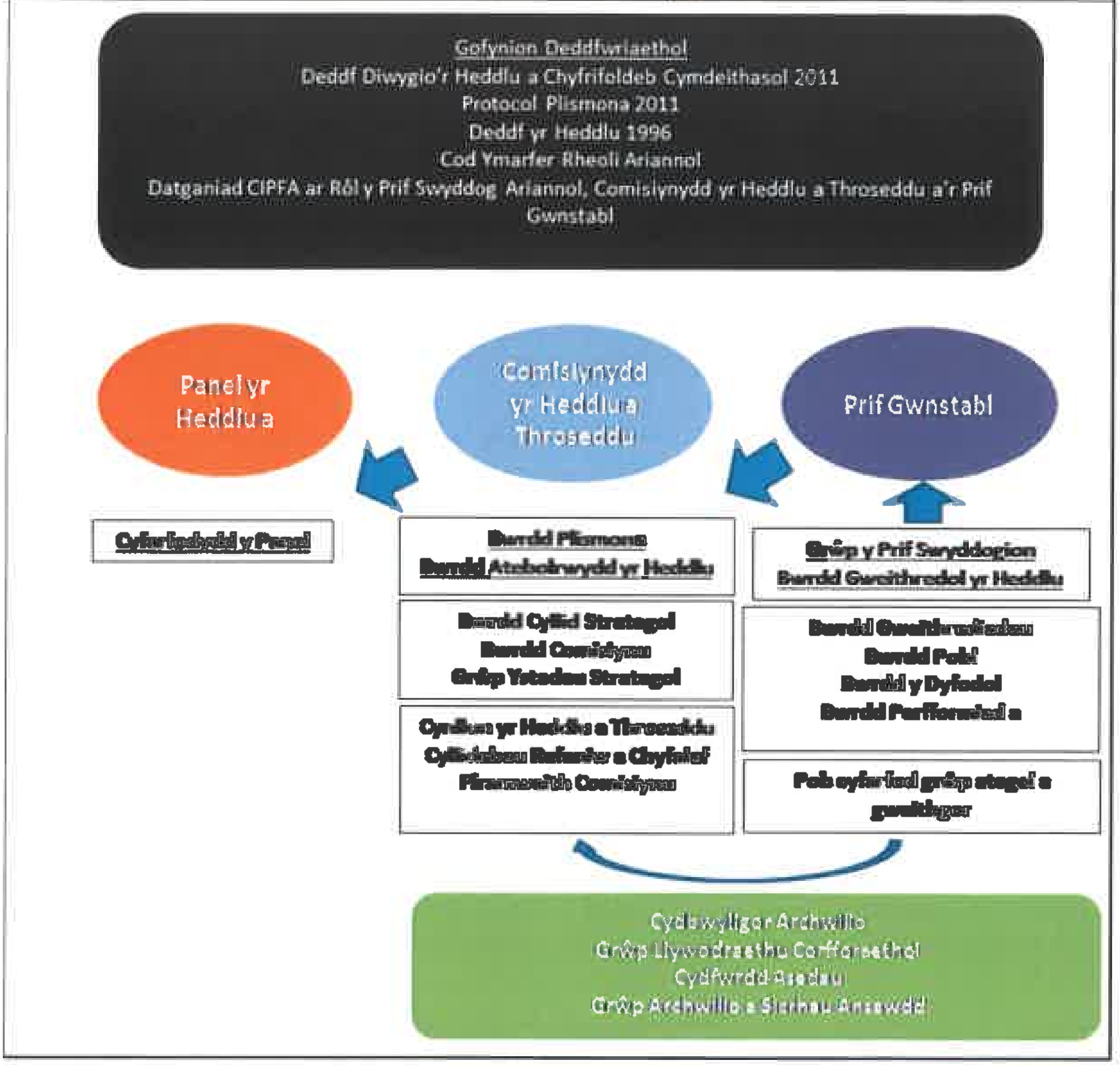

Mae dogfen CIPFA, sef Delivering Good Governance Guidance Notes for Policing Bodies in England and Wales (2016 Edition) yn nodi "*Good governance is about how decisions are made, focussing on matters such as understanding and clarity of aims, the integrity, fairness and transparency of decisions made by individuals and team, and the effectiveness of controls and accountability mechanisms…Governance is an organisational culture rather than a set of rules…It is doing what is right and doing it properly*". Mae Gwasanaethau Plismona Dyfed-Powys yn sefydliadau sy'n ceisio gwrando'n ofalus ar y gweithlu ac yn gwneud penderfyniadau sy'n ystyried buddiannau'r cyhoedd bob amser.

Mae'r strwythur llywodraethu diwygiedig yn ceisio gwneud y broses honno yn fwy tryloyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu, hyrwyddo a sicrhau cysondeb y ffordd y mae'r sefydliad yn gweithredu drwy'r strwythur llywodraethu i gyd.

Nod y strwythur diwygiedig yw grymuso swyddogion a staff islaw rheng y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd i yrru busnes yn ei flaen drwy'r gwahanol Fyrddau a Grwpiau. Caiff cyfarfodydd eu cadeirio gan Brif Swyddogion, y Comisiynydd a'u Huwch Dimau Rheoli ac mae pob un yn annog y sawl sy'n bresennol i gyfrannu at drafodaethau a

phenderfyniadau. Mae'r cysylltiadau rhwng y grwpiau a'r byrddau yn golygu bod modd cynnal trafodaethau ochrol yn ogystal â chynnig cyfleuster i uwchgyfeirio materion pan fo angen. Nodir paramedrau clir pob Bwrdd / Grŵp yn y priod Gylch Gorchwyl a chynhelir adolygiad o effeithiolrwydd y strwythur yn ystod hydref/gaeaf 2018.

Bydd pob Bwrdd a Grŵp hefyd yn gyfrifol am reoli Risgiau fel y'u nodir yn y Gofrestr Risgiau Corfforaethol, ac yn mynd ati i weithredu argymhellion Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi, sy'n deillio o arolygiadau, yn rhai thematig ac arferol, ynghyd ag argymhellion a chamau gweithredu yn deillio o archwiliadau allanol a mewnol.

Mae trefniadau sicrwydd Heddlu Dyfed-Powys yn cynnwys y tair llinell o amddiffyn. Y llinell gyntaf o amddiffyn yw cyfrifoldeb unigol, yr ail linell o amddiffyn yw craffu ym maes goruchwylio a rheoli, a'r drydedd linell yw sicrwydd annibynnol drwy graffu ar lefel byrddau llywodraethu, archwiliadau mewnol ac allanol ac arolygiaethau eraill.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r Fframwaith a'i nod yw rheoli risg i lefel resymol a rhagweladwy. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion. Dim ond sicrwydd rhesymol ac nid sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd y gall ei gynnig. Caiff canfyddiadau'r adolygiad blynyddol o'r system rheolaeth fewnol eu hystyried gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl, a chânt eu hadolygu'n annibynnol gan y Cydbwyllgor Archwilio.

Cynllunnir gwaith ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf er mwyn sicrhau bod pob Bwrdd yn gyson â'r prif egwyddorion a strategaethau, fel y Cynllun Cyflenwi ar gyfer yr Heddlu a Throseddu, blaenoriaethau allweddol y Prif Gwnstabl a'r Strategaeth Reoli.

Cyfrannu at Lywodraethu ac Atebolrwydd a'u cefnogi

Cefnogir llywodraethu ac atebolrwydd, a chreffir arnynt, gan nifer o gyrff mewnol ac allanol. Wrth lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn, mae eu rôl a'u gweithgarwch yn hanfodol. Rhoddir manylion pob grŵp a chorff isod:

Grŵp Llywodraethu Corfforaethol

Mae cyfrifoldeb wedi'i ddirprwyo i'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol, a gadeirir gan y Dirprwy Brif Gwnstabl ac sy'n cynnwys personél allweddol o Heddlu Dyfed-Powys, Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a'r Cydbwyllgor Archwilio, am ymgymryd â'r broses o gynnal ac adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu. Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol wedi nodi bod y trefniadau llywodraethu sydd ar waith yn addas at y diben a bydd yn goruchwylio'r adolygiad o'r trefniadau yn ystod hydref 2018.

Y Cydbwyllgor Archwilio

Mae'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd wedi penodi Cydbwyllgor Archwilio annibynnol sy'n darparu sicrwydd er mwyn cynyddu ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yn nhrefniadau llywodraethu'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl. Caiff canlyniadau a phenderfyniadau'r Cydbwyllgor Archwilio eu cyhoeddi, eu cyfleu'n fewnol a'u rhannu â'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd.

Mae'r dull hwn o weithredu yn gyson â Chod Ymarfer Rheoli Ariannol sy'n nodi y dylai corff cyfunol o'r fath ystyried adroddiadau archwilio mewnol ac allanol y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio hefyd yn ystyried adroddiadau gan Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi. Wrth gyflawni ei rwymedigaethau, mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn llunio adroddiad blynyddol sy'n myfyrio ar eu gweithgareddau yn ystod y flwyddyn.

Mae'r Pwyllgor yn cynnig sylwadau, cyngor a sicrwydd ar faterion sy'n ymwneud ag amgylchedd rheolaeth fewnol Gwasanaethau Plismona. Mae'n goruchwylio materion

llywodraethu cyffredinol. Yn ystod 2017/18, roedd y Pwyllgor yn cynnwys 4 unigolyn annibynnol oedd yn adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd. Cynhelir cyfarfodydd bob chwarter. Ceir Cylch Gorchwyl ffurfiol i arwain busnesau, gan sicrhau yr ymdrinnir â materion o fewn paramedrau clir cylch gwaith y Pwyllgor. Cynrychiolir y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd yn holl gyfarfodydd y Cydbwyllgor Archwilio ac maent yn eu mynychu'n rheolaidd.

Cyfarfu'r Cydbwyllgor Archwilio ar 19 Mawrth 2018 i ystyried y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn.

Archwilio Mewnol

Prif rôl Archwilwyr Mewnol yw rhoi sicrwydd i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ynglŷn ag effeithiolrwydd y rheolaethau sydd ar waith i reoli risgiau. I'r perwyl hwn, mae'r Archwilydd Mewnol yn cyflwyno barn flynyddol ar effeithiolrwydd y rheolaethau a adolygwyd gan y tîm archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn. Mae'r farn flynyddol hon, a nodir yn adroddiad blynyddol yr Archwilydd Mewnol, yn un o'r ffynonellau allweddol o dystiolaeth sy'n ategu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Gan gyfeirio at archwilydd mewnol 2017/18, mynegodd TIAA Cyf y farn ganlynol:

"TIAA is satisfied that for the areas reviewed during the year that the Police and Crime Commissioner for Dyfed-Powys and Chief Constable Dyfed-Powys Police has reasonable and effective risk management, control and governance processes in place. Also, there was evidence to support the achievement of value for money with regard to economy, efficiency or effectiveness of the systems reviewed. This opinion is based solely on the matters that came to the attention of TIAA during the course of the internal audit reviews carried out during the year and is not an opinion on all elements of the risk management, control and governance processes or the ongoing financial viability which must be obtained by the Police and Crime Commissioner and the Chief Constable from the various sources of assurance".

Isod nodir nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd dros y 12 mis diwethaf o gymharu â'r flwyddyn ariannol flaenorol, ynghyd â'r asesiadau o sicrwydd:

Asesiadau o Sicrwydd	Nifer yr Adolygiadau	Y Flwyddyn Flaenorol
Sicrwydd Sylweddol	7	4
Sicrwydd Rhesymol	15	11
Sicrwydd Cyfyngedig	1	2
Dim sicrwydd	0	0

Mae tri adroddiad drafft yn weddill o ran rhaglen archwilio 2017/18, a nododd yr asesiadau ohonynt eu bod i gyd yn darparu sicrwydd rhesymol. Cafwyd wyth argymhelliad yn deillio o'r adroddiadau hyn, gyda chwech yn cael eu hystyried yn bwysig a dau yn cael eu categoreiddio'n arferol.

Cynhaliodd yr Archwilwyr Mewnol Adolygiad Sicrwydd o Lywodraethu – Rheolaeth Strategol a Llywodraethu Corfforaethol yn ystod 2017/18. Nododd yr asesiad cyffredinol sicrwydd rhesymol a gwnaed dau argymhelliad pwysig, dau arferol ac un effeithiolrwydd gweithredol. Ymdriniwyd â nifer o'r rhain eisoes, ac eir i'r afael â'r rhai sy'n weddill yn ystod 2018/19.

Cafodd y Cydbwyllgor Archwilio un adroddiad a roddodd sicrwydd cyfyngedig ynghylch rheolaethau mewnol Ymchwiliadau Dyletswydd Gofal – Adnoddau Dynol a Chyllid. Roedd y rhan fwyaf o'r argymhellion yn ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Iechyd a Diogelwch corfforaethol. Ym mhob archwiliad arall a gynhaliwyd yn ystod 2017/18 rhoddwyd sicrwydd rhesymol neu sylweddol ac mae pob un o'r camau gweithredu â'r flaenoriaeth uchaf y cytunwyd arnynt wedi cael eu cwblhau. Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn ystyried pob adroddiad archwilio mewnol ac yna'n monitro hynt y gwaith o weithredu argymhellion archwiliadau.

Archwilwyr Allanol

Fel archwilydd allanol, mae'n ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru, o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, asesu p'un a yw'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran eu defnydd o adnoddau. Er mwyn cyflawni hyn, maent yn ystyried y canlynol:

- canlyniadau'r gwaith archwilio ar y datganiadau ariannol;
- systemau rheolaeth fewnol y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl, fel y nodir yn y Datganiadau Llywodraethu Blynyddol a'u hadroddiad arnynt;
- canlyniadau gwaith arall a wneir, gan gynnwys gwaith archwilio perfformiad ac ymarferion paru data;
- canlyniadau gwaith cyrff adolygu allanol eraill lle bo'n berthnasol i'w cyfrifoldebau;
- unrhyw waith arall sy'n ymdrin â materion nas cwmpesir gan yr uchod, ac a ystyrir yn angenrheidiol er mwyn cyflawni eu cyfrifoldebau.

Rhoddodd Swyddfa Archwilio Cymru farnau archwilio diamod o ran cyfrifon 2016/17 i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl ac roedd yn fodlon bod gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl drefniadau priodol ar waith yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran eu defnydd o adnoddau.

Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (IOPC), Comisiwn Cwynion Annibynnol yr Heddlu (IPCC) yn flaenorol

Mae prosesau ar gyfer ymdrin â chwynion yn erbyn yr heddlu yn cael eu llywodraethu gan Ddeddfau Seneddol, canllawiau'r Swyddfa Gartref a chanllawiau statudol Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (IOPC). Arweiniodd Rheoliadau newydd a gyflwynwyd yn Neddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011 at ddiwygiadau i ganllawiau'r Swyddfa Gartref a chanllawiau statudol IOPC. Mae polisïau a gweithdrefnau mewnol wedi cael eu hadolygu a'u diwygio yn unol â'r rhain.

Ar 8 Ionawr 2018, arweiniodd diwygiadau i ddeddfwriaeth cwynion yn Neddf Plismona a Throseddu 2017 at strwythur llywodraethu diwygiedig ar gyfer yr IOPC, a gwnaeth ddiwygiadau i'w chylch gwaith mewn nifer o feysydd yn ymwneud ag ymdrin â chwynion yr heddlu ac ymchwilio iddynt. Er mwyn adlewyrchu'r newidiadau hyn, newidiwyd enw'r IPCC i Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (IOPC).

Yn 2017/18 ni chafwyd unrhyw argymhellion sylweddol gan yr IOPC. Mae Adran Safonau Proffesiynol Heddlu Dyfed-Powys yn parhau i weithio'n galed er mwyn gwella amseroldeb y broses o ddelio â chwynion, mater y mae'r IOPC wedi craffu arno'n agos. Gwnaed gwelliannau sylweddol o ran nifer yr achosion yr ymdrinnir â hwy ar ffurf Datrysiad Lleol, sydd, yn ei dro, yn cael effaith gadarnhaol ar amseroldeb y broses o gwblhau achosion. Mae angen gwella amseroldeb ymchwiliadau o hyd, ond mae Heddlu Dyfed-Powys yn hyderus, unwaith yr ymdrinnir â'r achosion etifeddol, y bydd amseroldeb yn gwella'n sylweddol. Mae cofnodi cwynion o fewn y terfyn amser statudol o 10 diwrnod gwaith yn parhau i fod ymhlith y gorau yn y wlad.

Mae'r Adran Safonau Proffesiynol yn cynnal cyfarfodydd dwywaith y flwyddyn gyda swyddog cyswllt yr IOPC ac yn ystod y rheini caiff Heddlu Dyfed-Powys ei ddwyn i gyfrif am berfformiad o ran delio â chwynion ac ymddygiad.

Bydd Deddf Plismona a Throseddu 2017 hefyd yn cyflwyno newidiadau i'r ffordd yr ymdrinnir â chwynion yn erbyn yr heddlu. Cyflwynir Comisiynwyr yn lle Prif Swyddogion fel Cyrff Apelio Perthnasol mewn apeliadau cwyno, gan sicrhau mwy o dryloywder a didueddrwydd fel rhan o'r broses. Wrth baratoi ar gyfer y newidiadau hyn a fydd yn digwydd yn 2019, penderfynodd y Comisiynydd y byddai'r Ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus, tîm sy'n gyfrifol am ddelio â phryderon a chanmoliaeth ynghylch plismona gan y cyhoedd, yn newid o fod yn gydgyfrifoldeb y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd, i fod yn gyfrifoldeb y Prif Gwnstabl yn unig ym mis Mawrth 2018. Y rhesymeg dros wneud hynny oedd nid yn unig creu profiad di-dor i'r achwynydd ond hefyd sicrhau gwrthrychedd ac annibyniaeth yn ystod y camau apelio.

Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth

Corff annibynnol a sefydlwyd i hyrwyddo mynediad at wybodaeth swyddogol a diogelu gwybodaeth bersonol yw Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth. Mae Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn hwyluso cydymffurfiaeth drwy helpu Heddlu Dyfed-Powys i ddeall beth mae'r Ddeddf Diogelu Data (ac o 2018 ofynion o dan y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data), y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a materion cysylltiedig yn ei olygu ac yn ein cynghori ynglŷn â sut y dylid diogelu gwybodaeth bersonol.

Mae'r Prif Gwnstabl wedi cytuno, gyda Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, y bydd yn gwella diogelwch gwybodaeth y mae Heddlu Dyfed-Powys yn ymdrin â hi. Fel rhan o'r ymgymeriad hwnnw, mae'r Prif Gwnstabl wedi cytuno ar y canlynol:

(1) Cynnal rhaglen hyfforddi ym maes diogelu data ar draws Heddlu Dyfed-Powys a wnaiff feithrin y wybodaeth angenrheidiol ymhlith swyddogion i gydymffurfio â'r Ddeddf a pholisïau'r rheolwr data ynghylch prosesu data personol.

(2) Cyflwyno rhaglen fireinio ar draws Heddlu Dyfed-Powys er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â'r Ddeddf.

(3) Cynnal rhaglen i gofnodi a monitro hyfforddiant gyda chamau adferol prydlon i fynd i'r afael â diffyg cydymffurfiaeth lle bo angen.

(4) Gweithredu mesurau diogelwch eraill fel sy'n briodol er mwyn sicrhau bod data personol yn cael eu diogelu rhag prosesu heb awdurdod ac anghyfreithlon, colled ddamweiniol, dinistrio a/neu ddifrodi.

(5) Cadarnhau cynlluniau'n ysgrifenedig gyda'r Comisiynydd Gwybodaeth er mwyn dangos ymrwymiad i'r camau hyn.

Arolygiaeth Cwnstabliaeth A Gwasanaethau Tân Ac Achub Ei Mawrhydi

Rôl yr Arolygiaeth yw arolygu heddluoedd er budd y cyhoedd a hyrwyddo gwell plismona er mwyn gwneud pawb yn fwy diogel. Mae'r Arolygiaeth hefyd yn rhoi cyngor a chymorth i'r tri phartner (yr Ysgrifennydd Cartref, Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu a Heddluoedd) ac yn chwarae rôl bwysig o ran datblygu arweinwyr y dyfodol.

Yn 2016/17, gwnaeth Rhaglen Effeithiolrwydd, Effeithlonrwydd, Arweinyddiaeth a Chyfreithlondeb (PEEL) yr Heddlu asesu bod "Angen Gwella" ar Heddlu Dyfed-Powys yn gyffredinol ac ym mhob maes. Yn ystod 2017/18, parhawyd i weld lefel sylweddol o weithgarwch arolygu gan yr Arolygiaeth o fewn Heddlu Dyfed-Powys. Fodd bynnag, mae'n dda nodi bod gradd gyffredinol Heddlu Dyfed-Powys wedi gwella yn yr arolygiadau mwyaf diweddar o Effeithiolrwydd a Chyfreithlondeb.

2016	PEEL ACEM	2017
	EFFEITHLONRWYDD	
Angen Gwella ●●	Pa mor dda mae HDP yn deall galw?	Da ●●●
Angen Gwella ●●	Pa mor dda mae HDP yn defnyddio ei adnoddau?	Angen Gwella ●●
Angen Gwella ●●	Pa mor dda mae HDP yn cynllunio ar gyfer galw yn y dyfodol?	Angen Gwella ●●
Angen Gwella ●●	**GRADD GYFFREDINOL**	Angen Gwella ●●
	EFFEITHIOLRWYDD	
Da ●●●	Pa mor effeithiol yw HDP yn atal troseddau, mynd i'r afael ag ymddygiad gwrthgymdeithasol a chadw pobl yn ddiogel?	Da ●●●
Angen Gwella ●●	Pa mor effeithiol yw HDP yn ymchwilio i droseddau a lleihau aildroseddu?	Da ●●●
Angen Gwella ●●	Pa mor effeithiol yw HDP yn diogelu pobl agored i niwed, a chefnogi dioddefwyr?	Angen Gwella ●●
Da ●●●	Pa mor effeithiol yw HDP yn ymdrin â throseddau difrifol a chyfundrefnol?	Da ●●●
Heb ei raddio	Pa mor effeithiol yw galluoedd arbenigol HDP?	Heb ei raddio
Angen Gwella ●●	**GRADD GYFFREDINOL**	Da ●●●
	CYFREITHLONDEB	
Angen Gwella ●●	I ba raddau mae HDP yn trin pawb y mae'n eu gwasanaethu yn deg ac â pharch?	Da ●●●
Angen Gwella ●●	Pa mor dda mae HDP yn sicrhau bod ei weithlu yn ymddwyn yn foesegol ac yn gyfreithlon?	Da ●●●
Angen Gwella ●●	I ba raddau mae HDP yn trin ei weithlu yn deg ac â pharch?	Angen Gwella ●●
Angen Gwella ●●	**GRADD GYFFREDINOL**	Da ●●●

Mae gweithgarwch Arolygu'r Arolygiaeth yn darparu haen ychwanegol o sicrwydd ynghylch rheoli Heddlu Dyfed-Powys a'i drefniadau llywodraethu. Anfonir adroddiadau'r Arolygiaeth at y Prif Gwnstabl i'w hystyried a chymryd camau gweithredu priodol. Mae'r Arolygiaeth, gan weithio ochr yn ochr â Swyddfa Archwilio Cymru, yn chwarae rôl allweddol o ran rhoi gwybodaeth i'r Comisiynydd a'r cyhoedd am effeithlonrwydd ac effeithlonrwydd gweithredol yr Heddlu ac, wrth wneud hynny, yn hwyluso atebolrwydd y Prif Gwnstabl i'r cyhoedd. Caiff adroddiadau ar y wybodaeth ddiweddaraf a chamau gweithredu sylweddol a gymerwyd o ganlyniad i weithgareddau'r Arolygiaeth eu cyflwyno a'u monitro drwy Grŵp Llywodraethu'r Arolygiaeth a'r Cydbwyllgor Archwilio. Mae'r cyfrifoldeb am fynd i'r afael â Meysydd i'w Gwella neu Argymhellion yn fwy lleol, gyda phob priod Grŵp neu Fwrdd yn gyfrifol am y Maes i'w Wella ei hun.

Panel yr Heddlu a Throseddu

Rôl Panel yr Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys yw craffu ar waith Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu a'i gefnogi. Mae'r Panel yn cynnwys aelodau a enwebwyd gan y pedwar cyngor yn ardal Heddlu Dyfed-Powys: Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys ac o leiaf ddau aelod annibynnol. Cyngor Sir Gâr yw prif awdurdod y Panel.

Mae gan y Panel nifer o bwerau a chyfrifoldebau gan gynnwys:

- Adolygu cynllun yr heddlu a throseddu'r Comisiynydd
- Adolygu cyllideb ddrafft flynyddol y Comisiynydd, gyda'r pŵer i wrthod lefel y praesept
- Delio â chwynion yn erbyn y Comisiynydd neu ei ddirprwy
- Craffu ar benderfyniadau a gweithredoedd y Comisiynydd
- Adolygu penodiad neu ddiswyddiad y Prif Gwnstabl
- Cefnogi gwaith y Comisiynydd
- Cyflwyno adroddiadau neu wneud argymhellion i'r Comisiynydd
- Adolygu ymddygiad y Comisiynydd

Ni all y Panel graffu ar Heddlu Dyfed-Powys na'i waith. Wrth gyflawni ei gyfrifoldebau, mae'r Panel wedi ystyried penderfyniadau a wnaed gan y Comisiynydd bob chwarter.

Mae'n werth nodi i'r Panel roi cefnogaeth unfrydol i benderfyniad y Comisiynydd ynghylch y praesept ym mis Ionawr 2018, er mwyn darparu gwasanaethau plismona i'r cyhoedd yn Nyfed-Powys.

Egwyddorion Craidd a'u cymhwyso

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn cynnwys crynodeb o'r trefniadau sydd ar waith i'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd gyflawni pob un o saith egwyddor graidd llywodraethu da fel y'u nodwyd yn y fersiwn ddiwygiedig o Delivering Good Governance (2016 edition) CIPFA.

- Egwyddor Graidd A – ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol a pharchu rheolaeth y gyfraith
- Egwyddor Graidd B – sicrhau bod yn agored ac ymgysylltu â rhanddeiliaid mewn ffordd gynhwysfawr
- Egwyddor Graidd C – pennu canlyniadau o ran buddiannau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- Egwyddor Graidd D - penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i sicrhau y cyflawnir y canlyniadau arfaethedig
- Egwyddor Graidd E - datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth ac unigolion ynddo
- Egwyddor Graidd F – rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a threfniadau rheoli ariannol cyhoeddus cadarn
- Egwyddor Graidd G – gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

Gellir dod o hyd i fanylion y mesurau sydd ar waith yn Atodiad C. Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn gyfrifol am adolygu'r gwaith o gymhwyso'r Egwyddorion Craidd wrth lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn ac, yn arbennig, y camau gweithredu a'r dystiolaeth a lunnir i ategu hyn. Caiff cofnodion o drafodaethau'r Grŵp a'i benderfyniadau eu hystyried gan y Cydbwyllgor Archwilio.

Adolygu effeithiolrwydd

Mae'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd, o leiaf bob blwyddyn, yn gyfrifol am gynnal adolygiad o effeithiolrwydd eu fframwaith llywodraethu, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei lywio gan waith y Grŵp Llywodraethu Corfforaethol, uwch reolwyr o fewn y sefydliad sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, adroddiad blynyddol y pennaeth archwilio mewnol a hefyd gan sylwadau a wneir gan yr archwilydd allanol ac asiantaethau ac arolygiaethau adolygu eraill. Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn bennaf cyfrifol am adolygu llywodraethu gyda Chofnodion a chamau gweithredu yn cael eu hadolygu gan y Cydbwyllgor Archwilio. Mae Cadeirydd y Cydbwyllgor Archwilio yn aelod o'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol.

Cyfarfu'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol bedair gwaith yn ystod y flwyddyn ddiwethaf er mwyn coladu tystiolaeth ac asesu cynnydd yn erbyn matrics tystiolaeth a gynlluniwyd i ddangos cydymffurfiaeth Gwasanaethau Plismona â'r Egwyddorion Craidd. Y matrics hwn yw'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn, a cheir y crynodeb yn Atodiad C.

Cyfarfu'r Grŵp ar 30 Tachwedd 2017 ac yna ar 14 Chwefror 2018 i gynnal adolygiad blynyddol o'r trefniadau Llywodraethu Corfforaethol a daeth i'r casgliad bod cynnydd da wedi'i wneud o ran datblygu'r fframwaith llywodraethu yn ystod 2017/18.
Gwnaeth gwaith yr uchod yn 2017/18 arwain at rai newidiadau i'r trefniadau llywodraethu a oedd yn cynnwys:

a) Cyflwyno strwythur llywodraethu newydd er mwyn atgyfnerthu tryloywder ar draws y ddau sefydliad. Mae'r strwythur yn rhoi amlinelliad clir o'r agweddau ar blismona a oruchwylir gan y Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd ac mae'n ystyried rôl y Cydbwyllgor Archwilio a'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol.
b) Datblygu Cylch Gorchwyl ar gyfer pob un o'r Grwpiau a'r Byrddau sy'n rhan o'r Strwythur Llywodraethu, er mwyn darparu ffocws eglur, lleihau dyblygu a phennu amcanion clir.
c) Adfywio nifer o grwpiau gan gynnwys Grŵp Dysgu'r Gwersi er mwyn sicrhau bod llywodraethu corfforaethol ac atebolrwydd yn cael eu cymhwyso at bob maes busnes yn ogystal â materion ar draws Heddlu Dyfed-Powys
d) Creu rhai grwpiau a byrddau fel y Grŵp Archwilio a Sicrhau Ansawdd er mwyn goruchwylio gweithgarwch Heddlu Dyfed-Powys na chawsai ei fonitro'n ganolog yn flaenorol.

Crynhoir camau gweithredu 2017/18 a manylir ar y cynnydd a wnaed yn y tabl isod:

Cam gweithredu	Cynnydd
Ystyried pa mor dda y deellir proses atgyfeirio'r Cod Moeseg a'r broses adrodd ar gyfer adborth.	**Wedi'i gwblhau:** Cafodd proses atgyfeirio'r Cod Moeseg ei hystyried gan y Bwrdd Pobl a'i chymeradwyo fel dull effeithiol o ddwyn pryderon moesegol i sylw Heddlu Dyfed-Powys. Gwneir atgyfeiriadau ar-lein a gellir eu huwchgyfeirio i'r Bwrdd Pobl i'w hystyried os oes angen.
Sicrhau bod moeseg ac uniondeb yn cael eu hatgyfnerthu drwy'r broses adolygu datblygiad proffesiynol newydd	**Cwblhawyd:** Mae'r broses Adolygu Datblygiad Proffesiynol wedi'i chynllunio er mwyn sicrhau bod goruchwylwyr yn atgoffa staff o'u dyletswyddau a'u cyfrifoldebau o dan y Cod Moeseg. Roedd hefyd gwestiynau a oedd yn gofyn i unigolion nodi'r hyn roeddent wedi'i wneud er mwyn bodloni meini prawf oedd yn cyd-fynd â moeseg ac uniondeb. Fodd bynnag, dim ond 53% oedd y gyfradd gwblhau a chydnabyddir bod hwn yn faes i'w ddatblygu ymhellach
Ystyried sefydlu Grŵp Cyfeirio Proffesiynol o staff mewnol i gynghori mewn perthynas â pholisïau a materion sy'n cael eu datblygu	**Cwblhawyd:** Mae'r Grŵp Cyfeirio Proffesiynol wedi'i sefydlu ac mae wedi cyfarfod ddwywaith. Cynhelir cyfarfodydd bob chwarter. Fe'i hwylusir gan Gyfarwyddwr Cynorthwyol Cydweithredu ac Effeithlonrwydd ac Arweinydd Ffederasiwn yr Heddlu. Ar hyn o bryd rhestrir 85 o aelodau i gyfrannu at y grŵp ac maent yn bennaf cyfrifol am nodi pynciau i'w trafod
Paratoi Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol ar ffurf derfynol a defnyddio adnoddau Proffilio Cymunedol i gynyddu ymgysylltu â'r gymuned ar lefel gorfforaethol	**Cwblhawyd:** Mae'r Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol ar ei ffurf derfynol. **Cwblhawyd:** Mae Heddlu Dyfed-Powys yn defnyddio adnodd proffilio cymunedol (MOSAIC). Mae'r canlyniadau yn llywio gweithgarwch cyfathrebu ac ymgysylltu. **Camau gweithredu yn mynd rhagddynt:** Mae gweithgarwch ymgysylltu â'r gymuned yn parhau i gynyddu, gyda nifer o fethodolegau'n cael eu defnyddio, gan gynnwys cyfarfodydd cyhoeddus a gynhelir gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl mewn cymunedau lleol, mwy o ddiwrnodau ymgysylltu, cylchlythyr 'Cyswllt Cymunedol' bob deufis a mwy o weithgarwch ar y cyfryngau cymdeithasol. Mae'r Comisiynydd yn parhau i ganolbwyntio ar y maes hwn ac mae'r gweithgarwch yn cynnwys sefydlu fforwm ieuenctid, defnydd cynyddol o wirfoddolwyr i

	gefnogi gweithgarwch craffu ac ystyried rhagor o gyfleoedd i ymgysylltu â'r gymuned ledled ardal Dyfed-Powys.
Ystyried egwyddorion datblygu cynaliadwy ar gyfer pob datblygiad allweddol fel rhan o broses drws ffrynt newydd ar gyfer achosion busnes a gwaith cynllunio yn y dyfodol	Yn mynd rhagddo: Cyflwynir modelau achos busnes o fewn Dyfed-Powys. Rhaid i bob achos am adnoddau gael ei gyflwyno mewn achos busnes rhesymegol, sy'n gydnaws â Model Llyfr Gwyrdd y Trysorlys. Mae templed corfforaethol ar gyfer achosion busnes wedi cael ei ddatblygu a bydd yn sicrhau y cyfeirir at egwyddorion datblygu cynaliadwy. Camau gweithredu yn mynd rhagddynt: Mae Heddlu Dyfed-Powys yn parhau i ddatblygu proses 'drws ffrynt' a'i hymgorffori drwy'r strwythur a threfniadau llywodraethu newydd cyfan.
Datblygu ac ymgorffori Cynllun Cyflenwi'r Cynllun Heddlu a Throseddu yn y sefydliad drwy drefniadau llywodraethu priodol, gan gynnwys strwythurau perfformiad.	Yn mynd rhagddo: Sefydlwyd tîm i ddatblygu'r Cynllun Cyflenwi hwn er mwyn cefnogi Cynllun yr Heddlu a Throseddu. Caiff hynt y Cynllun Cyflenwi ei fonitro gan y Byrddau Llywodraethu a'i fonitro'n rheolaidd.
Creu cronfa o sgiliau a chymwysterau staff a pharatoi'r Strategaeth Arweinyddiaeth a Llesiant ar ffurf derfynol. Rhoi'r Rhaglen Arweinyddiaeth Drawsnewidiol ar waith	Cwblhawyd: Cynhaliwyd archwiliad o sgiliau o fewn Heddlu Dyfed-Powys a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu, gan arwain at greu cronfa ddata o sgiliau swyddogion a staff o fewn iTrent. Mae cyfleoedd i ddatblygu'r gwaith hwn yn ehangach er mwyn llywio gwaith cynllunio'r gweithlu ac ystyrir opsiynau yn 2018/19. Mae Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn parhau i ganolbwyntio ar y maes hwn ac mae'r gweithgarwch ar gyfer 2018/19 yn cynnwys sefydlu fforwm ieuenctid, defnydd cynyddol o wirfoddolwyr i gefnogi gweithgarwch craffu ac ystyried rhagor o gyfleoedd i ymgysylltu â'r gymuned ledled ardal Dyfed-Powys. Cwblhawyd: Mae strategaeth CALON wedi'i hymgorffori ac mae fforwm o fewn y Strwythur Llywodraethu yn goruchwylio cynnydd mewn perthynas â'r gwahanol elfennau o ddatblygu arweinyddiaeth a llesiant. Cwblhawyd: Mae rhaglen Trawsnewid Arweinyddiaeth wedi'i chyflwyno i'r 60 o brif arweinwyr o fewn Heddlu Dyfed-Powys a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu. Cynhaliwyd gwerthusiad o'r rhaglen a bydd y canlyniadau'n llywio'r gwaith o gyflwyno hyfforddiant Arwain yn ehangach ar draws Heddlu Dyfed-Powys a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.
Cwblhau'r Meysydd i'w Gwella Hanesyddol a oedd wedi'u cynnwys yn arolygiadau Effeithlonrwydd Effeithiolrwydd a Chyfreithlondeb yr Heddlu (PEEL) Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi er mwyn gwella'r graddau a chael gradd 'dda'.	Yn mynd rhagddo: Mae rhaglen dreigl ar waith i graffu ar Feysydd i'w Gwella sy'n weddill yn deillio o arolygiadau'r Arolygiaeth a gwnaed cryn dipyn o gynnydd yn cwblhau'r rhain. Y gwahanol Fyrddau a Grwpiau Llywodraethu sy'n gyfrifol am fynd i'r afael â'r rhain a cheir goruchwyliaeth bellach gan Grŵp Llywodraethu'r Arolygiaeth er mwyn sicrhau bod cynnydd yn cael ei wneud. Gwnaed gwelliannau sylweddol ac enillwyd graddau 'Da' ar gyfer Effeithiolrwydd a Chyfreithlondeb.
Pennu a chyhoeddi cynllun o'n prosesau a'n systemau archwilio a'n profion cydymffurfiaeth ein hunain. Cysylltu'r cynllun gweithredu llywodraethu corfforaethol â'r gofrestr risg.	Yn mynd rhagddo: Mae cynllun archwilio wrthi'n cael ei ddatblygu yn dilyn ymarfer i ddeall pa archwiliadau a phrofion sydd eisoes ar waith o fewn Heddlu Dyfed-Powys. Y Grŵp Archwilio a Sicrhau Ansawdd sy'n gyfrifol am oruchwylio cynnydd mewn perthynas â'r gwaith hwn. Wedi'i gwblhau: Mae'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn llywio'r gwaith o ddatblygu'r Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Fel y cyfryw, nid yw'r dogfennau hyn wedi'u cysoni. Mae'n bwysig sicrhau nad ydynt yn dyblygu ei gilydd ac felly y gwahanol fyrddau fydd yn gyfrifol am

	unrhyw gamau gweithredu yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol (fel sy'n wir am risg) o ran mynd i'r afael â nhw ac adrodd yn ôl arnynt.

Noder: O ganlyniad i baratoi un Datganiad Llywodraethu Blynyddol, mae'r adolygiad uchod o gynnydd wedi cyfuno'r ddau gynllun gweithredu ar gyfer 2017/18.

Camau gweithredu ar gyfer 2018/19

Mae'r adolygiad o drefniadau llywodraethu'r Prif Gwnstabl a'r Comisiynydd dros y flwyddyn ddiwethaf wedi nodi nifer o feysydd o fewn Gwasanaethau Plismona a fyddai, o'u cyflawni, yn dangos gwell atebolrwydd, tryloywder a threfniadau gweithio effeithiol, yn ogystal ag atgyfnerthu ymhellach y trefniadau llywodraethu sydd ar waith.

Cam gweithredu	Perchennog	Amserlen
Ymgorffori proses Datganiad Rheoli Heddluoedd Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi a'i defnyddio fel adnodd cynllunio strategol er mwyn nodi bylchau o ran gallu Heddlu Dyfed-Powys a mynd i'r afael â blaenoriaethau plismona.	Dirprwy Brif Gwnstabl	Rhagfyr 2018
Sefydlu 'proses drws ffrynt' er mwyn nodi prosiectau newid mawr sy'n dod i'r amlwg yn gorfforaethol a'u blaenoriaethu, gan sicrhau'r gallu a'r adnoddau angenrheidiol i weithredu'r rhaglenni hyn.	Dirprwy Brif Gwnstabl / Prif Uwcharolygydd y Bencadlys	Mawrth 2019
Sefydlu ac ymgorffori'n gyson systemau archwilio a sicrhau ansawdd er mwyn gwella ansawdd data a gwella dull Heddlu Dyfed-Powys o reoli gwybodaeth.	Prif Gwnstabl / Cyfarwyddwr cynorthwyol – TG a Phrif Uwcharolygydd Pencadlys	Medi 2018
Gwella trefniadau rheoli ariannol er mwyn sicrhau bod pwysau ariannol yn cael eu nodi'n gynnar er mwyn hwyluso cynlluniau lliniaru cadarn.	Cyfarwyddwr Cyllid / Prif Swyddog Cyllid	Medi 2018
Datblygu Strategaeth gynhwysfawr ar gyfer Heddlu Dyfed-Powys yn unol â Gweledigaeth Blismona 2025 a blaenoriaethau rhanbarthol, gan nodi'n glir flaenoriaethau Heddlu Dyfed-Powys o ran Ystadau, TGCh, Pobl a darparu gwasanaethau.	Prif Uwcharolygydd y Bencadlys / Cyfarwyddwr Cynorthwyol – Cydweithredu ac Effeithlonrwydd	Rhagfyr 2018
Cynnal adolygiad o strwythurau llywodraethu er mwyn sicrhau effeithiolrwydd a phrosesau atebolrwydd a chyfathrebu cadarn.	Dirprwy Brif Gwnstabl/Rheolwr Llywodraethu a Chynllunio	Tachwedd 2018
Sefydlu ac ymgorffori systemau sicrwydd er mwyn ategu a chefnogi gweithgarwch archwilio a sicrwydd Heddlu Dyfed-Powys, gan sicrhau y creffir ar berfformiad mewn modd annibynnol, sy'n canolbwyntio ar y cyhoedd	Pennaeth Staff,	Medi 2018
Sefydlu ac ymgorffori gweithgarwch monitro perfformiad mewnol o fewn Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu er mwyn darparu ffocws a dangos atebolrwydd ac effeithiolrwydd.	Pennaeth Staff,	Hydref 2018

Datganiad

Rydym yn cynnig dros y flwyddyn sydd i ddod i gymryd camau i fynd i'r afael â'r materion uchod er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn diwallu'r angen am welliannau a nodwyd yn ein hadolygiadau o effeithiolrwydd dros y flwyddyn a byddwn yn monitro'r ffordd y cânt eu rhoi ar waith a'u gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnod:	Llofnod:	Llofnod:	Llofnod:
Mark Collins	**Dafydd Llywelyn**	**Edwin Harries**	**Beverley Peatling**
Y Prif Gwnstabl	**Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu**	**Cyfarwyddwr Cyllid**	**Prif Swyddog Ariannol, Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu**
Dyddiad:	Dyddiad:	Dyddiad:	Dyddiad:

Atodiad A – Cynllun Cyflenwi ar gyfer yr Heddlu a Throseddu ar Dudalen

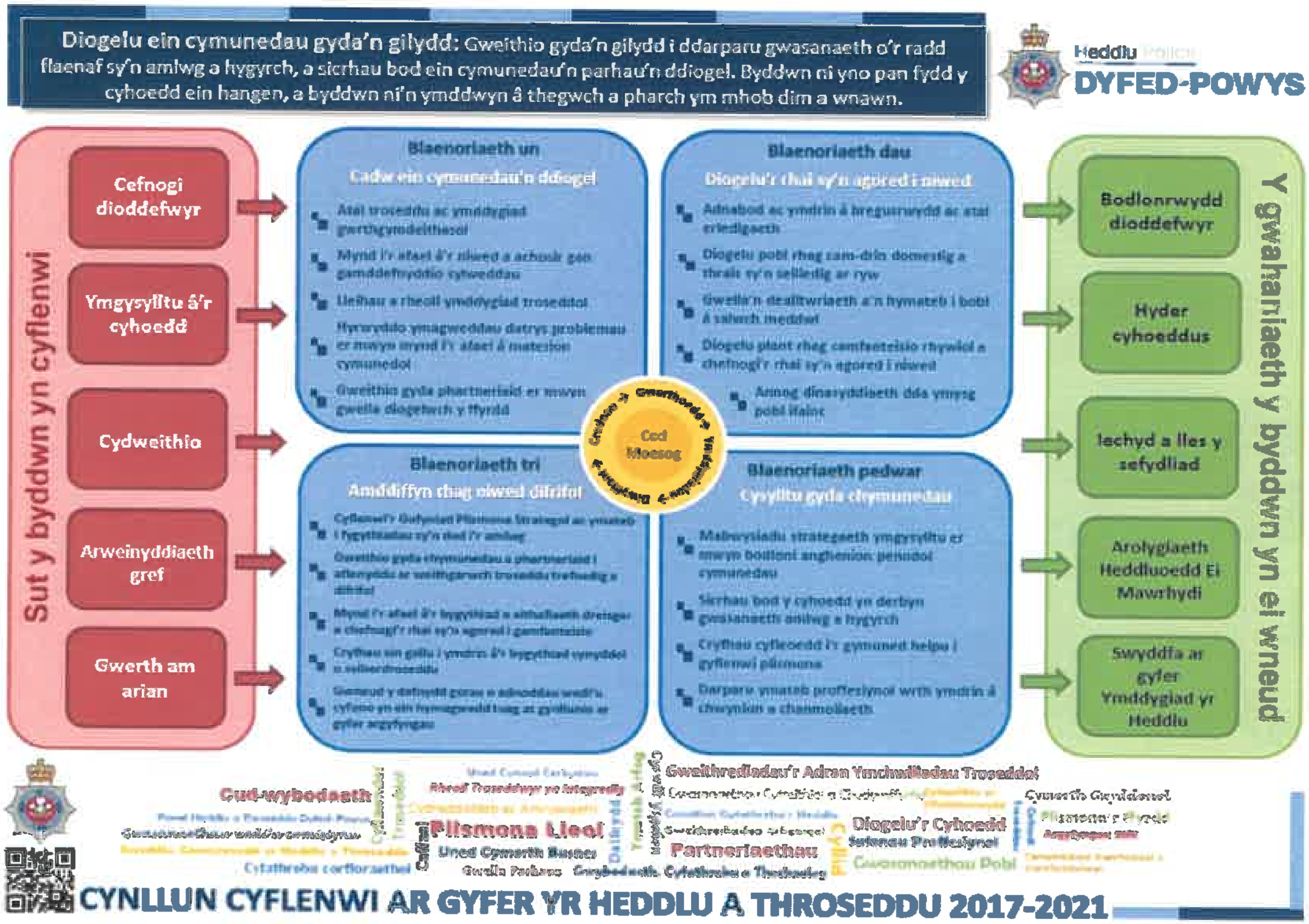

Atodiad B – Strwythur Llywodraethu

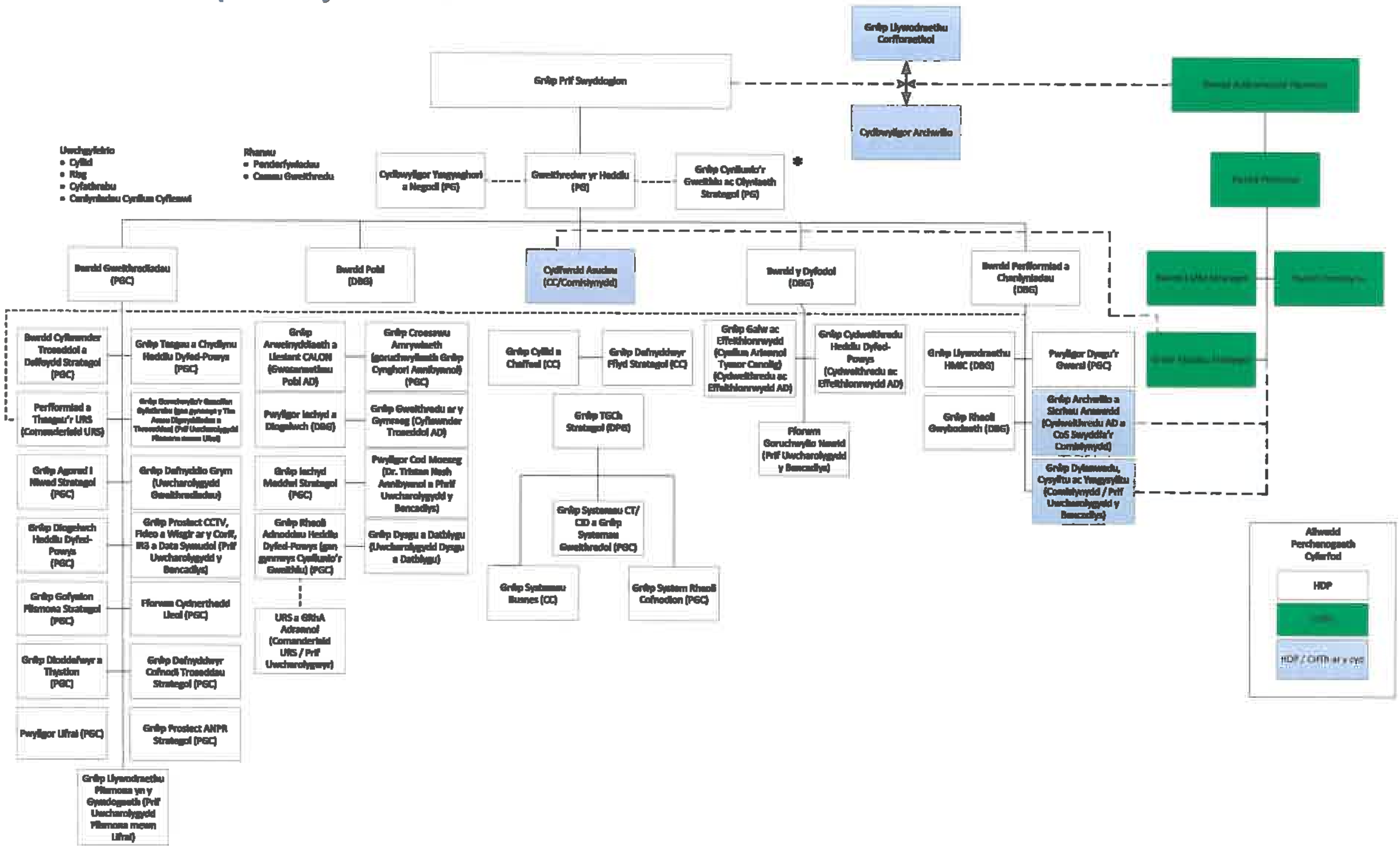

Atodiad C – Matrics Tystiolaeth

<table>
<tr><th>Egwyddor Graidd</th><th>Beth sydd ar waith</th></tr>
<tr><td>A:
Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol a pharchu rheolaeth y gyfraith</td><td>Gwasanaethau Plismona:
Y Gweithlu
Cod Ymddygiad,
Cofrestr o roddion a lletygarwch
Cadw cydbwysedd
Cadeiryddion â Chymwysterau Cyfreithiol.
Newidiadau deddfwriaethol i'r broses o ddelio â chwynion[1].
Y Prif Gwnstabl:
Y Gweithlu
Y Sefydliad Arwain
Cod moeseg y Coleg Plismona wedi'i ymgorffori yng ngweledigaeth, cenhadaeth a gwerthoedd Heddlu Dyfed-Powys.
Dulliau o herio ymddygiad anfoesol yn cynnwys
Drwg yn y Caws,
Pwyllgor Cod Moeseg.
Chwythu'r chwiban
Cadw cydbwysedd
Gwasanaethau Cyfreithiol.
Adran Safonau Proffesiynol ac Adran Gwasanaethau Pobl.
Pwyllgor Moeseg a Grŵp Dysgu'r Gwersi.
Asesiad annibynnol
Arolygiad cyfreithlondeb PEEL Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi
Comisiynydd:
Y Gweithlu
Mae'r Comisiynydd yn cydymffurfio â deddfwriaeth[2].</td></tr>
</table>

[1] Deddf Plismona a Throseddu 2017

ldir penderfyniadau ar wefan Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.

ysedd

ɔg Monitro Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.
'ennaeth Staff yn sicrhau bod staff yn cynnal y safonau uchaf o ymddygiad proffesiynol.

ılbynnol

r Heddlu a Throseddu

ıau Plismona:

'efniadau ar gyfer ymgysylltu effeithiol yn cynnwys
- Cyfarfodydd rheolaidd ag Arweinwyr a Phrif Weithredwyr Awdurdodau Lleol
- Ymgynghoriad cyhoeddus
- Gwefannau newydd eu cyhoeddi
- Cyfarfodydd cyhoeddus misol
- Cyhoeddi gwybodaeth ar wefan Heddlu Dyfed-Powys a'r Comisiynydd

tabl:

ymgysylltu mewnol.
cymunedol.
ı cyfryngau cymdeithasol corfforaethol.
/lltu â chymunedau.
dydd partneriaeth.
ı / rhif ffôn ar gyfer galwadau nad ydynt yn rhai brys
dau cydweithio

ysedd

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
Gorchymyn Cyrff Plismona Lleol Etholedig (Gwybodaeth Benodedig) 2011
Comisiynydd:
Y Gweithlu

Y Comisiynydd yw Cadeirydd Bwrdd Cyfiawnder Troseddol Lleol Dyfed-Powys.
Penodi Swyddogion Ymgysylltu â'r Gymuned.
Proses dryloyw a theg ar gyfer gweithgarwch comisiynu.

Cadw cydbwysedd

Gwirfoddolwyr yn cynnwys:

Grŵp Cynghori Annibynnol
Ymwelwyr Annibynnol â Dalfeydd
Panel Sicrhau Ansawdd
Ymwelwyr lleyg Lles Anifeiliaid.

Panel Penderfynu y Tu Allan i'r Llys

</td>
</tr>
<tr>
<td>C.
Pennu canlyniadau o ran buddiannau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy</td>
<td>
Gwasanaethau Plismona:
Y Gweithlu

Cymeradwywyd cytundeb partneriaeth rhwng Iechyd Cyhoeddus Cymru, a phartneriaid Plismona a Chyfiawnder Troseddol ledled Cymru.
Prosiect Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod.

Y Prif Gwnstabl:
Y Gweithlu

Gweithgor Polisi Amgylcheddol / Cynaliadwyedd.
Model Pum Achos ar gyfer pob achos busnes.
Datganiad Rheoli Heddlu Dyfed-Powys.

Cadw cydbwysedd

Mabwysiadu egwyddorion craidd System Reoli Amgylcheddol ISO14001 yn answyddogol.
Cydweithio â'r Ymddiriedolaeth Garbon.
Mabwysiadu egwyddorion "Successful Health and Safety Management" (HSG65).

Asesiad annibynnol
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>

Cafodd astudiaeth dichonolrwydd ei chynnal gan yr Ymddiriedolaeth Garbon a Cymru Effeithlon drwy Lywodraeth Cymru yn 2017.
Mae heddlu allanol yn cynnal archwiliad o Iechyd a Diogelwch bob 5 mlynedd.
Fe'i llywodraethir gan yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ac Awdurdodau Tân.
Cynhelir archwiliadau bob hyn a hyn gan TIAA.

Comisiynydd:
Y Gweithlu

Strategaeth Ystadau.
Y Comisiynydd sydd â phortffolio cenedlaethol TG.

</td></tr>
<tr><td>D:
Penderfynu ar yr ymyriadau sydd eu hangen i sicrhau y cyflawnir y canlyniadau arfaethedig.</td><td>
Gwasanaethau Plismona:
Y Gweithlu

Proses adolygu datblygiad proffesiynol.
Cofrestrau Risgiau Corfforaethol a Dynamig.

Asesiad annibynnol

Rhaglenni gwaith archwilio mewnol.
Rhaglen waith Swyddfa Archwilio Cymru.

Y Prif Gwnstabl:
Y Gweithlu

Adroddir ar berfformiad cyffredinol Heddlu Dyfed Powys drwy'r Bwrdd Perfformiad a Chanlyniadau. Cynhelir gwaith monitro Perfformiad Lleol drwy'r cyfarfodydd perfformiad a thasgau. Mae system dangosfwrdd (Qlikview) yn dwyn ynghyd ddata ar berfformiad Heddlu Dyfed-Powys.
Mae blaenoriaethau cyffredinol fel y Strategaeth Reoli, 3 blaenoriaeth y Prif Gwnstabl a Chynllun yr Heddlu a Throseddu yn pennu cyfeiriad plismona lleol.
Cynllunio ariannol cadarn.
Cynllunio'r gweithlu.

Cadw cydbwysedd

Gweithgarwch sicrhau ansawdd mewnol ac archwilio mynych.

Asesiad annibynnol

Gweithgarwch Arolygu Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi.

</td></tr>
</table>

	Comisiynydd: **Y Gweithlu** • Cynllun yr Heddlu a Throseddu - pedair blaenoriaeth allweddol • Monitro perfformiad Heddlu Dyfed-Powys ym Mwrdd Atebolrwydd Plismona.
E: **Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth ac unigolion ynddo.**	**Gwasanaethau Plismona:** **Y Gweithlu** • Rhaglen Trawsnewid Arweinyddiaeth wedi'i chyflwyno i'r 60 o brif arweinwyr o fewn y sefydliad. Bwriedir ei chyflwyno'n ehangach yn 2018/19. • Ail garfan Llywio, rhaglen rheoli talent Heddlu Dyfed-Powys wedi'i chwblhau. • Adolygiadau Datblygu Proffesiynol yn galluogi goruchwylwyr i ystyried cyfleoedd i ddatblygu eu timau. • Cynllun hyfforddi a mentora. • Cynllun hyfforddi wedi'i gostio. • Cynlluniau prentisiaeth • Cyfleoedd secondio. • Strategaeth cydweithredu yn golygu bod modd manteisio i'r eithaf ar weithio a rennir. • Gwirfoddolwyr yn mynegi barn ar gyflwyno polisi a darparu gwasanaethau. • Fframweithiau Datblygu Proffesiynol yn llywio recriwtio a hyfforddiant. **Y Prif Gwnstabl:** **Y Gweithlu** • Mae strategaeth arweinyddiaeth a llesiant CALON ar waith. Adroddir yn erbyn y cynllun cyflawni ategol yn rheolaidd yng nghyfarfodydd grŵp arweinyddiaeth a llesiant CALON. • Staff medrus cefn swyddfa yn sicrhau bod y gweithlu yn gallu ymdopi â'r galw. • Datblygu strategaeth rheoli talent. • Achrediad Buddsoddwyr mewn Pobl. **Comisiynydd:** **Y Gweithlu** • Y Comisiynydd sydd â phortffolio cenedlaethol TG ac mae'n buddsoddi amser yn sicrhau atebion TG cynaliadwy i blismona a chyfiawnder troseddol sy'n rhyngweithredol
F: **Rheoli risgiau a pherfformiad drwy**	**Gwasanaethau Plismona:** **Y Gweithlu** • Cofrestrau Risgiau Corfforaethol a Dynamig.

<table>
<tr>
<td>reolaeth fewnol gadarn a threfniadau rheoli ariannol cyhoeddus cadarn</td>
<td>
Rheoli risg drwy'r strwythurau llywodraethu.
Cadw cydbwysedd

Mae rhaglenni gwaith archwilio mewnol yn ystyried adroddiadau archwilio allanol risg wrth bennu meysydd i graffu arnynt.
Mae'r Grŵp Llywodraethu Corfforaethol yn goruchwylio canlyniadau pob adroddiad archwilio mewnol.
Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn craffu'n annibynnol ar lywodraethu corfforaethol, rheoli ariannol a risg.

Asesiad annibynnol
Rhaglen waith Swyddfa Archwilio Cymru yn cynnig argymhellion ar feysydd gwan.
Y Prif Gwnstabl:
Y Gweithlu

Strwythur Llywodraethu newydd wedi atgyfnerthu rheolaeth fewnol.
Byrddau partneriaeth yn sicrhau bod ymateb a gydlynir i faterion sy'n codi. Mae'r rhain yn cynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:

Cynadleddau Asesu Risg Amlasiantaeth;
Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Amddiffyn y Cyhoedd;
Rheoli Integredig Troseddwyr;
Byrddau Diogelu Lleol.

Gonestrwydd ariannol.
Rheolau caffael.

Comisiynydd:
Y Gweithlu
Mae gwaith craffu Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn cael ei lywio gan broses ddethol seiliedig ar risg.
Cadw cydbwysedd

Mae'r Panel Penderfynu y Tu Allan i'r Llys yn darparu barn broffesiynol annibynnol am faterion cyfiawnder troseddol.
Mae'r Panel Sicrhau Ansawdd yn craffu'n annibynnol ar brosesau delio â chwynion yr heddlu a phrosesau delio â galwadau nad ydynt yn rhai brys yr heddlu.

Asesiad annibynnol
Mae Panel yr Heddlu a Throseddu yn craffu ar weithgarwch Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu, ynghyd â'i brosesau gwneud penderfyniadau a chyflawni ei rwymedigaethau statudol
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>G:
Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol</td><td>
Gwasanaethau Plismona:
Y Gweithlu

Mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl wedi newid i Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol ar y cyd.
Mae gwefannau newydd yn darparu gwybodaeth allweddol er mwyn sicrhau bod gweithgarwch yn dryloyw.

Cadw cydbwysedd

Mae'r Cydbwyllgor Archwilio yn elfen allweddol o system llywodraethu corfforaethol Gwasanaeth Heddlu Dyfed-Powys.

Asesiad annibynnol

Mae rhaglenni archwilio mewnol ac allanol yn sicrhau proses graffu annibynnol a phroses sicrhau ansawdd ar gyfer gwahanol lifau gwaith a meysydd busnes.

Y Prif Gwnstabl:
Y Gweithlu

Mae'r strwythur llywodraethu diwygiedig yn sicrhau bod prosesau a phenderfyniadau yn dryloyw o fewn Heddlu Dyfed-Powys.

Asesiad annibynnol

Mae arolygiadau niferus yn craffu ar weithgarwch Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r rhain yn cynnwys:

Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi;
Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth;
Archwilio Mewnol;
Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu.

Comisiynydd:
Y Gweithlu

Cynhelir cyfarfodydd Bwrdd Atebolrwydd Plismona mewn lleoliadau cyhoeddus amrywiol ar draws ardal Heddlu Dyfed-Powys.

Cadw cydbwysedd

Mae'r Panel Penderfynu y Tu Allan i'r Llys a'r Panel Sicrhau Ansawdd yn darparu prosesau busnes sicrwydd ansawdd a chraffu annibynnol.

Asesiad annibynnol
</td></tr>
</table>

	• **Mae Panel yr Heddlu a Throseddu yn craffu ar weithgarwch Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.**

Adroddiad yr archwilydd annibynnol o Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys;
- Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys; a
- Chronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2018 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys yn cynnwys y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, Datganiad Llif Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae datganiadau ariannol Cronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad am Asedau Net a nodiadau cysylltiedig.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys yn cynnwys Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth y Grŵp, Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, Mantolen y Grŵp a Datganiad Llif Arian Parod y Grŵp a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisïau cyfrifyddu arwyddocaol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith gymwys a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017-18 yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Comisiynydd Heddlu a Throseddu Heddlu Dyfed-Powys; Cronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys; a Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys ar 31 Mawrth 2018 ac o'u hincwm a'u gwariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017-18.

Sail ar gyfer y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â chyfraith berthnasol a Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad. Rwy'n annibynnol o Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu, Y Gronfa Bensiwn a'r Grŵp yn unol â'r safonau moesegol sy'n berthnasol i fy archwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol ar gyfer rhoi sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau mewn perthynas â busnes gweithredol

Does gen i ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol y mae'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) yn mynnu fy mod i'n adrodd i chi, lle:

- nad yw'r defnydd o'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu

- nid yw'r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu unrhyw ansicrwydd materol yn y datganiadau ariannol a allai fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Dyfed-Powys neu Gomisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys i barhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r dyddiad y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu hawdurdodi ar gyfer eu cyhoeddi.

Gwybodaeth arall

Mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am y wybodaeth arall yn y cyfrifon a'r Adroddiad Naratif. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif heblaw'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd. Nid yw fy marn ynglŷn â'r datganiadau ariannol yn cynnwys gwybodaeth arall, a heblaw i'r graddau y nodir yn glir yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o ganlyniad sicrwydd.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall er mwyn adnabod unrhyw anghysondebau materol â'r datganiadau ariannol sydd wedi'u harchwilio ac adnabod unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos yn faterol anghywir yn seiliedig ar yr wybodaeth a gefais wrth gyflawni'r archwiliad, neu sy'n faterol anghyson â'r wybodaeth honno. Os ydwyf yn dod i wybod am unrhyw anghysondebau neu gamddatganiadau materol amlwg rwy'n ystyried yr oblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ynghylch materion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar waith yr ymgymerwyd ag ef yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol ar gyfer pa un y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017/18;
- Mae'r wybodaeth a roddwyd yn y Datganiad Llywodraethu ar gyfer y flwyddyn ariannol ar gyfer pa un y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion ar bai rai yr wyf yn adrodd drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys, Cronfa Bensiwn Dyfed-Powys a Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys a'u hamgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi unrhyw gamddatganiadau materol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu.

Does gen i ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol yr wyf yn eu hadrodd i chi os, yn fy marn i:

- nad yw cofnodion cyfrifyddu wedi'u cadw;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gytûn â'r dychweliadau a'r cofnodion cyfrifyddu; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys a Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed- Powys yn unol â

gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon, fel y nodir ar dudalen 21, y swyddog ariannol cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys datganiadau ariannol Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys a datganiadau ariannol Cronfa Bensiwn Heddlu Dyfed-Powys, sy'n rhoi darlun clir a theg, ac ar gyfer rheolaeth fewnol y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn ystyried sy'n ofynnol ar gyfer paratoi datganiadau o gyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiad materol, boed hynny drwy dwyll neu drwy gamgymeriad.
Wrth baratoi'r datganiad o gyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys a Grŵp Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu materion sy'n gysylltiedig â busnes gweithredol fel y bo'n berthnasol a defnyddio'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu heblaw bod hynny'n cael ei ystyried yn amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw ceisio sicrwydd rhesymol ynglŷn â pha un ai a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd rhag camddatganiad materol, boed hynny o ganlyniad i dwyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel sicrwydd uwch, er nad gwarant, y bydd archwiliad sy'n cael ei gynnal yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) bob tro'n canfod camddatganiad materol pan mae'n bodoli. Gall camddatganiadau godi os ellir rhesymol ddisgwyl y byddant (yn unigol neu gyda'i gilydd) yn dylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a gymerir ar sail y datganiadau ariannol hyn.
Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Anthony J Barrett
Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ
30 Gorffennaf 2018

Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys sy'n gyfrifol am gynnal ei wefan; nid yw'r gwaith a wnaed gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac yn unol â hynny nid yw'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a all fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno'n gyntaf ar y wefan.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio'r cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Arhwilydd Cyffredinol.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Dengys y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid sut y caiff gwariant blynyddol ei ddefnyddio a'i ariannu gan y Grŵp o adnoddau (grantiau'r llywodraeth, rhenti a'r dreth gyngor), o gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddiwyd neu a enillwyd gan y Grŵp yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Dengys hefyd sut y caiff y gwariant hwn ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau rhwng Cyfarwyddiaethau/Gwasanaethau/Adrannau'r Grŵp. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae Datganiad 2016/17 wedi cael ei ailddatgan i adlewyrchu newidiadau a wnaed i Strwythurau Llywodraethu a Threfniadau Adrodd Heddlu Dyfed-Powys.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid 2017/18	Gwariant Net y gellir ei godi ar y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu – cyfeiriwch at Nodyn 8 am ragor o wybodaeth	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant
	£'000	£'000	£'000
COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU			
Costau Comisiynu a'r Swyddfa	1,798	105	**1,904**
Ystadau	3,936	573	**4,508**
CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU	**5,734**	**678**	**6,412**
Y PRIF GWNSTABL			
Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl			
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	1,277	296	1,573
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	5,940	(2,920)	3,020
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	(671)	(16)	(687)
Cymdeithasau Staff	217	65	282
Cyllidebau a Reolir gan y Dirprwy Brif Gwnstabl			
Gwasanaethau Pobl	2,506	499	3,005
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	3,231	559	3,790
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	875	84	959
Safonau Proffesiynol	1,192	315	1,507
Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol			
Plismona Lleol	49,064	15,273	64,337
Ymchwiliadau	23,479	6,392	29,871
Cymorth Gwyddonol	1,504	175	1,679
Cyfiawnder Troseddol	1,007	295	1,302
Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid			
Systemau a Thechnoleg Gwybodaeth	4,228	401	4,629
Uned Cymorth Busnes	1,907	362	2,269
Costau'r Fflyd	864	87	951
Cyllid a Chaffael	600	83	683
Costau nas dosbarthwyd	92	0	92
Eitemau eithriadol -			
- Llwythi Annormal – Ffermydd Gwynt	(603)	0	(603)
- Ymgyrch Heath	798	0	798
CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL	**97,507**	**21,950**	**119,457**
COST NET GWASANAETHAU	**103,241**	**22,628**	**125,869**
Incwm a Gwariant Arall	(96,616)	14,603	**(82,013)**
GWARGED NEU DDIFFYG (Cyn trosglwyddiadau o'r Gronfa Wrth Gefn)	**6,625**	**37,231**	43,856
Trosglwyddiadau o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(6,157)		
GWARGED NEU DDIFFYG AM Y FLWYDDYN	**468**		
Balans Agoriadol y Gronfa Gyffredinol ar 1 Ebrill 2017	(4,500)		
Llai Diffyg ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn ystod y Flwyddyn	468		
Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol ym mis Mawrth 2018	(4,032)		

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid 2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)	Gwariant Net y gellir ei godi ar y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu – cyfeiriwch at Nodyn 8 am ragor o wybodaeth	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant
	£'000	**£'000**	**£'000**
COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU			
Costau Comisiynu a'r Swyddfa	1,659	361	2,020
Ystadau	3,831	30	3,861
CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU	**5,490**	**391**	5,881
Y PRIF GWNSTABL			
Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl			
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	1,280	121	1,401
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	5,702	(2,932)	2,770
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	77	0	77
Cymdeithasau Staff	190	23	213
Cyllidebau a Reolir gan y Dirprwy Brif Gwnstabl			
Gwasanaethau Pobl	2,425	185	2,610
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	2,160	161	2,321
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu Corfforaethol	734	36	770
Safonau Proffesiynol	1,021	111	1,132
Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol			
Plismona Lleol	47,544	6,592	54,136
Ymchwiliadau	22,883	2,646	25,529
Cymorth Gwyddonol	1,491	89	1,580
Cyfiawnder Troseddol	790	101	891
Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid			
Systemau a Thechnoleg Gwybodaeth	4,341	254	4,595
Uned Cymorth Busnes	1,804	204	2,008
Costau'r Fflyd	783	47	830
Cyllid a Chaffael	629	42	671
Eitemau eithriadol -			
- Ailbrisiadau Asedau Anghyfredol	0	1,008	1,008
CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL	**93,854**	**8,688**	**102,542**
COST NET GWASANAETHAU	**99,344**	**9,079**	**108,423**
Incwm a Gwariant Arall	(93,341)	20,513	(72,828)
GWARGED NEU DDIFFYG (Cyn trosglwyddiadau o'r Gronfa Wrth Gefn)	**6,003**	29,592	**35,595**
Trosglwyddiadau o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(6,003)		
GWARGED NEU DDIFFYG AM Y FLWYDDYN	**0**		
Balans Agoriadol y Gronfa Gyffredinol ar 1 Ebrill 2016	(4,500)		
Llai Diffyg ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn ystod y Flwyddyn	0		
Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol ym mis Mawrth 2017	**(4,500)**		

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn crynhoi'r adnoddau a gynhyrchwyd ac a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau plismona a gostwng troseddu yn ystod y flwyddyn. Mae Datganiad 2016/17 wedi cael ei ailddatgan i adlewyrchu newidiadau a wnaed i Strwythurau Llywodraethu a Threfniadau Adrodd Heddlu Dyfed-Powys.

Y Grŵp					Y Comisiynydd		
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net	Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant 2017/18	Nodyn	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000			£'000	£'000	£'000
			<u>COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU</u>				
2,483	(579)	1,904	Costau Comisiynu a Swyddfa		6,085	(4,181)	1,904
4,574	(66)	4,508	Ystadau		4,574	(66)	4,508
7,057	(645)	6,412	CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU		10,659	(4,247)	6,412
			<u>Y PRIF GWNSTABL</u>				
			<u>Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl</u>				
1,589	(16)	1,573	Swyddfa'r Prif Gwnstabl		0	(16)	(16)
7,011	(3,991)	3,020	Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog		0	(3,991)	(3,991)
5,439	(6,126)	(687)	Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol		0	(6,126)	(6,126)
282	0	282	Cymdeithasau Staff		0	0	0
			<u>Cyllidebau a Reolir gan Y Dirprwy Brif Gwnstabl</u>				
3,094	(89)	3,005	Gwasanaethau Pobl		0	(89)	(89)
4,034	(244)	3,790	Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch		0	(244)	(244)
993	(34)	959	Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu Corfforaethol		0	(34)	(34)
1,509	(2)	1,507	Safonau Proffesiynol		0	(2)	(2)
			<u>Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol</u>				
64,864	(527)	64,337	Plismona Lleol		713	(527)	186
30,187	(316)	29,871	Ymchwiliadau		0	(316)	(316)
1,679	0	1,679	Cymorth Gwyddonol		0	0	0
1,812	(510)	1,302	Cyfiawnder Troseddol		0	(510)	(510)
			<u>Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid</u>				
4,629	(0)	4,629	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg		0	0	0
2,638	(369)	2,269	Uned Cymorth Busnes		0	(369)	(369)
1,120	(169)	951	Costau Fflyd		0	(169)	(169)
716	(33)	683	Cyllid a Chaffael		0	(33)	(33)
92	0	92	**<u>Costau nas dosbarthwyd</u>**		2	0	2
			<u>Eitemau eithriadol -</u>				
187	(790)	(603)	- Llwythi Annormal – Ffermydd Gwynt	6	0	(790)	(790)
798	0	798	- Ymgyrch Heath	6	0	0	0
132,673	(13,216)	119,457	CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL		713	(13,216)	(12,503)
139,730	(13,861)	125,869	COST GWASANAETHAU		11,372	(17,463)	(6,091)
364	(18,815)	(18,451)	Incwm a Gwariant Gweithredu Arall	13	364	(18,815)	(18,451)
34,325	(955)	33,370	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	14	651	(955)	(304)
0	(96,932)	(96,932)	Trethiant ac Incwm grant amhenodol	15	0	(96,932)	(96,932)
0	0	0	Costau Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)		165,634	0	165,634
174,419	(130,563)	43,856	(Gwarged)/diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		178,021	(134,165)	43,856
		(20)	Gwarged neu ddiffyg ar ailbrisio asedau anghyfredol	29			(20)
		(167,488)	(Enillion)/colledion actiwaraidd ar asedau/rhwymedigaethau pensiwn	29			(403)
		0	Costau Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)				(167,085)
		(167,508)	Incwm a gwariant cynhwysfawr arall				(167,508)
		(123,652)	Cyfanswm Incwm a gwariant cynhwysfawr				(123,652)

Y Grŵp					Y Comisiynydd		
Gwariant Gros	**Incwm Gros**	**Gwariant Net**	**Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant 2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)**	**Nodyn**	**Gwariant Gros**	**Incwm Gros**	**Gwariant Net**
£'000	**£'000**	**£'000**			**£'000**	**£'000**	**£'000**
			COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU				
2,993	(973)	2,020	Costau Comisiynu a Swyddfa		6,139	(4,119)	2,020
3,900	(39)	3.861	Ystadau		3,900	(39)	3,861
6,893	(1,012)	5,881	CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU		10,039	(4,158)	5,881
			Y PRIF GWNSTABL				
			Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl				
1,476	(75)	1,401	Swyddfa'r Prif Gwnstabl		0	(75)	(75)
6,708	(3,938)	2,770	Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog		0	(3,938)	(3,938)
6,458	(6,381)	77	Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol		0	(6,381)	(6,381)
213	0	213	Cymdeithasau Staff		0	0	0
			Cyllidebau a Reolir gan Y Dirprwy Brif Gwnstabl				
2,628	(18)	2,610	Gwasanaethau Pobl		0	(18)	(18)
2,522	(201)	2,321	Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch		0	(201)	(201)
816	(46)	770	Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu Corfforaethol		0	(46)	(46)
1,135	(3)	1,132	Safonau Proffesiynol		0	(3)	(3)
			Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol				
54,707	(571)	54.136	Plismona Lleol		648	(571)	77
25,741	(212)	25,529	Ymchwiliadau		0	(212)	(212)
1,580	0	1,580	Cymorth Gwyddonol		0	0	0
1,302	(411)	891	Cyfiawnder Troseddol		0	(411)	(411)
			Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid				
4,610	(15)	4,595	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg		0	(15)	(15)
2,439	(431)	2,008	Uned Cymorth Busnes		0	(431)	(431)
1,039	(209)	830	Costau Fflyd		0	(209)	(209)
703	(32)	671	Cyllid a Chaffael		0	(32)	(32)
			Eitemau eithriadol -				
1,008	0	1,008	- Ailbrisiad o Asedau Anghyfredol	6	1,008	0	1,008
115,085	(12,543)	102,542	CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL		1,656	(12,543)	(10,887)
121,978	(13,555)	108,423	COST GWASANAETHAU		11,695	(16,701)	(5,006)
0	(14,345)	(14,345)	Incwm a Gwariant Gweithredu Arall	13	0	(14,345)	(14,345)
36,781	(1,513)	35,268	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	14	868	(1,513)	(645)
0	(93,751)	(93,751)	Trethiant ac incwm grant amhenodol	15	0	(93,751)	(93,751)
0	0	0	Costau Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)		149,342	0	149,342
158,759	(123,164)	35,595	(Gwarged)/diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		161,905	(126,310)	35,595
		(7,742)	Gwarged neu ddiffyg ar ailbrisio asedau anghyfredol	29			(7,742)
		271,601	(Enillion)/colledion actiwaraidd ar asedau/rhwymedigaethau pensiwn	29			178
		0	Costau Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)				271,423
		263,859	**Incwm a gwariant cynhwysfawr arall**				263,859
		299,454	**Cyfanswm Incwm a gwariant cynhwysfawr**				299,454

Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Blwyddyn Ariannol 2017/18

	Datganiad / Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn a	Cronfa Gyfalaf Wrth Gefn a Glustnodwyd	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	Grantiau Cyfalaf Nas Defnyddiwyd	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfa Ailbrisio Wrth Gefn	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn	Cronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar Gael i'w Gwerthu Wrth Gefn	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	Cronfa Bensiwn Wrth Gefn	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balansau ar 31 Mawrth 2017 a gariwyd ymlaen		4,500	6,672	15,183	(1)	879	27,233	20,709	58,926	91	84	(368)	(1,312,684)	(1,233,242)	(1,206,009)
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod 2017/18:															
Gwarged neu (ddiffyg) ar ddarparu gwasanaethau	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(43,856)	0	0	0	0	(43,856)	0	0	0	0	0	0	0	(43,856)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0	0	167,489	167,509	167,509
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(43,856)	0	0	0	0	(43,856)	20	0	0	0	0	167,489	167,509	123,652
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan y Rheoliadau	11	37,231	0	0	1	(129)	37,103	(475)	677	(68)	(88)	(157)	(36,993)	(37,104)	0
Cynnydd/(Lleihad) Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(6,625)	0	0	1	(129)	(6,753)	(455)	677	(68)	(88)	(157)	130,496	130,405	123,652
Trosglwyddiadau i/o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	12	6,157	(2,616)	(3,541)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Lleihad) yn 2017/18		(468)	(2,616)	(3,541)	1	(129)	(6,753)	(455)	677	(68)	(88)	(157)	130,496	130,405	123,652
Balansau ar 31 Mawrth 2018 a gariwyd ymlaen		4,032	4,056	11,642	0	750	20,480	20,254	59,603	23	(4)	(525)	(1,182,188)	(1,102,837)	(1,082,357)

Blwyddyn Ariannol 2016/17

	Datganiad / Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn a Glustnodwyd	Cronfa Gyfalaf Wrth Gefn a Glustnodwyd	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	Grantiau Cyfalaf Nas Defnyddiwyd	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfa Alldaliadau Wrth Gefn	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn	Cronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar Gael i'w Gwerthu Wrth Gefn	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	Cronfa Bensiwn Wrth Gefn	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balansau ar 31 Mawrth 2016 a gariwyd ymlaen		4,500	9,174	18,683	0	505	32,862	13,253	59,282	205	165	(503)	(1,011,819)	(939,417)	(906,555)
Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod 2016/17:															
Gwarged neu (ddiffyg) ar ddarparu gwasanaethau	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(35,595)	0	0	0	0	(35,595)	0	0	0	0	0	0	0	(35,595)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0	0	7,742	0	0	0	0	(271,601)	(263,859)	(263,859)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(35,595)	0	0	0	0	(35,595)	7,742	0	0	0	0	(271,601)	(263,859)	(299,454)
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan y Rheoliadau		29,592	0	0	(1)	374	29,965	(285)	(357)	(114)	(81)	135	(29,263)	(29,965)	0
Cynnydd/(Lleihad) Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		(6,003)	0	0	(1)	374	(5,630)	7,457	(357)	(114)	(81)	135	(300,864)	(293,824)	(299,454)
Trosglwyddiadau i/o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd		6,003	(2,502)	(3,500)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cynnydd/(Lleihad) yn 2016/17		0	(2,502)	(3,500)	(1)	374	(5,630)	7,457	(357)	(114)	(81)	135	(300,864)	(293,824)	(299,454)
Balansau ar 31 Mawrth 2017 a gariwyd ymlaen		4,500	6,671	15,183	(1)	879	27,233	20,709	58,925	91	84	(368)	(1,312,684)	(1,233,242)	(1,206,009)

Mantolen

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17		Nodyn	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	£'000			£'000	£'000
73,728	73,728	Eiddo, offer a chyfarpar	16	73,892	73,892
4,233	4,233	Eiddo buddsoddi	16	3,904	3,904
177	177	Asedau anniriaethol	16 a 19	94	944
1,497	1,497	Asedau Dros Ben	16	54	54
6,580	6,580	Benthyciadau hirdymor	21	6,538	6,538
23	23	Dyledwyr hirdymor	20	0	0
86,238	**86,238**	**Asedau hirdymor**		**84,482**	**84,482**
22,341	22,341	Buddsoddiadau byrdymor	21	16,189	16,189
429	0	Rhestrau eiddo	22	459	0
		Asedau a ddelir i'w gwerthu	25	1,913	1,913
7,126	6,835	Dyledwyr byrdymor	23	7,650	6,937
2,209	2,209	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	24	2,428	2,428
0	720	Trosglwyddo o fewn y grŵp		0	1,172
32,105	**32,105**	**Asedau cyfredol**		**28,639**	**28,639**
(172)	(172)	Benthyca byrdymor	21	(189)	(189)
(7,731)	(2,551)	Credydwyr byrdymor	26	(9,652)	(2,741)
(782)	(782)	Darpariaethau byrdymor	27	(665)	(665)
0	(5,180)	Trosglwyddo o fewn y grŵp		0	(6,911)
(8,685)	**(8,685)**	**Rhwymedigaethau cyfredol**		**(10,506)**	**(10,506)**
0	(1,312,506)	Credydwyr hirdymor	21	0	(1,182,591)
(2,138)	(2,138)	Benthyca hirdymor	21	(1,947)	(1,947)
(1,312,684)	(178)	Rhwymedigaethau hirdymor eraill	21	(1,182,188)	403
(845)	(845)	Darpariaethau hirdymor	27	(837)	(837)
(1,315,667)	**(1,315,667)**	**Rhwymedigaethau hirdymor**		**(1,184,972)**	**(1,184,972)**
(1,206,009)	**(1,206,009)**	**Asedau/rhwymedigaethau net**		**(1,082,357)**	**(1,082,357)**
(27,233)	(27,233)	Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	28	(20,480)	(20,480)
1,233,242	1,233,242	Cronfeydd wrth gefn annefnyddiadwy	29	1,102,837	1,102,837
1,206,009	**1,206,009**	**Cyfanswm y cronfeydd wrth gefn**		**1,082,357**	**1,082,357**

Datganiad Llif Arian Parod

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17		Nodyn	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	£'000			£'000	£'000
35,595	**35,595**	**(Gwarged) neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau**	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	**43,856**	**43,856**
(32,243)	(32,243)	Addasiadau i warged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	30	(43,551)	(43,551)
1,174	1,174	Addasiadau ar gyfer eitemau wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r diffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu	30	519	519
4,526	**4,526**	**Llifau arian parod net o Weithgareddau Gweithredu**	30	824	824
(4,341)	(4,341)	Gweithgareddau Buddsoddi	31	(1,417)	(1,417)
(473)	(473)	Gweithgareddau Cyllido	32	374	374
(288)	**(288)**	**Cynnydd neu leihad net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod**	24	**(219)**	**(219)**
1,921	1,921	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	24	2,209	2,209
2,209	**2,209**	**Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd**	24	**2,428**	**2,428**

Cronfa Bensiwn yr Heddlu

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17	Cyfrif y Gronfa	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	**£'000**		**£'000**	**£'000**
		Cyfraniadau derbyniadwy:		
(10,236)	0	• Cyfraniadau'r cyflogwr	(10,462)	0
(373)	0	• Incwm arall	(441)	0
(5,770)	0	Cyfraniadau swyddogion	(5,855)	0
(16,379)	**0**		**(16,758)**	**0**
78	0	Trosglwyddiadau i mewn o gronfeydd pensiwn eraill	(46)	0
		Buddiannau taladwy:		
23,273	0	• Pensiynau	24,823	0
7,286	0	• Cymudo a buddiannau ymddeol ar ffurf cyfandaliadau	10,053	0
30,637	**0**		**34,830**	**0**
		Taliadau i'r rhai sy'n gadael ac ar gyfrif y rhai sy'n gadael:		
(58)	0	• Trosglwyddo i gronfeydd pensiwn eraill	0	0
5	0	• Ad-dalu cyfraniadau	5	0
20	0	• Taliadau treth Cynllun yn Talu	500	0
(33)	**0**		**505**	**0**
14,225	**(14,225)**	**Swm net sy'n daladwy am y flwyddyn**	**18,577**	**(18,577)**
(14,225)	14,225	**Cyfraniad ychwanegol o Gronfa'r Heddlu (par grant y Swyddfa Gartref)**	(18,577)	18,577
0	**0**		**0**	**0**

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17	Datganiad am Asedau Net	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	**£'000**		**£'000**	**£'000**
		Asedau Cyfredol		
0	0	Diffyg dyledus	0	0
0	**0**		**0**	**0**
		Rhwymedigaethau Cyfredol		
0	0	Gwarged dyledus	0	0
0	**0**		**0**	**0**
0	**0**		**0**	**0**

Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Polisïau cyfrifyddu

Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion y Grŵp ar gyfer y flwyddyn ariannol 2017/18 a'r sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2018. Mae'n ofynnol i'r Comisiynydd baratoi Datganiad o Gyfrifon blynyddol iddo'i hun a'r Grŵp o dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd), sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi'n unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2017/18 a Chod Ymarfer Adrodd 2017/18 yr Heddlu yn bennaf, wedi'u hategu gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu gan ailbrisio categorïau penodol o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau mewn Polisïau Cyfrifyddu ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu er mwyn cywiro gwall perthnasol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu yn y dyfodol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd yn y dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn peri addasiad cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fydd eu hangen yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol neu pan fydd y newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Grŵp y bydd newidiadau i bolisïau cyfrifyddu. Pan fydd newid, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir fel arall) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymaradwy ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai'r polisi newydd wedi'i gymhwyso erioed.

Caiff gwallau perthnasol a ddarganfyddir yn ffigurau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymaradwy ar gyfer y cyfnod blaenorol.

Croniadau Incwm a Gwariant

Cyfrifir am weithgarwch yn y flwyddyn y mae'n digwydd, ac nid pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn. Yn benodol:

- Cydnabyddir refeniw o werthu nwyddau pan fydd y Grŵp yn trosglwyddo risgiau a buddiannau sylweddol perchenogaeth i'r prynwr a'i bod yn debygol y bydd y buddiannau economaidd neu'r potensial am wasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn llifo i'r Grŵp.
- Cydnabyddir refeniw o ddarparu gwasanaethau pan fydd y Grŵp yn gallu mesur canran y trafodyn a gwblhawyd yn ddibynadwy ac mae'n debygol y bydd y buddiannau economaidd neu'r potensial am wasanaeth sy'n gysylltiedig â'r trafodyn yn llifo i'r Grŵp.
- Cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fydd bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a'r dyddiad y'u defnyddir cânt eu cario fel rhestrau eiddo ar y Fantolen.

- Cofnodir treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbyniwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogeion) fel gwariant pan fydd y gwasanaethau yn cael eu derbyn yn hytrach na phan fydd y taliadau yn cael eu gwneud.
- Cyfrifir llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau fel incwm a gwariant yn y drefn honno ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llifau arian parod a bennir gan y contract.
- Pan fydd refeniw a gwariant wedi'u cydnabod ond nad oes unrhyw arian parod wedi cael ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y Fantolen. Pan na chaiff dyledion eu setlo o bosibl, mae balans dyledwyr yn cael ei leihau a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na allai gael ei gasglu o bosibl.

Gorbenion a Gwasanaethau Cymorth
Codir am gostau gorbenion a gwasanaethau cymorth ar segmentau gwasanaethau yn unol â threfniadau'r Grŵp ar gyfer atebolrwydd a pherfformiad ariannol.

Eitemau Eithriadol
Pan fydd eitemau o incwm a gwariant yn berthnasol, datgelir eu natur a'r swm ar wahân, naill ai ar wyneb y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr neu yn y nodiadau i'r cyfrifon, yn dibynnu ar ba mor arwyddocaol yw'r eitemau i ddeall perfformiad ariannol y Grŵp.

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen
Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y caiff y Datganiad o Gyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiadau:

- Y rhai hynny sy'n rhoi tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid yw'r Datganiad o Gyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith berthnasol, datgelir natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig yn y nodiadau.

Nid yw digwyddiadau ar ôl dyddiad awdurdodi cyhoeddi yn cael eu hadlewyrchu yn y Datganiad o Gyfrifon.

Eiddo, offer a chyfarpar
Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, offer a chyfarpar ei gyfalafu ar sail croniadau. Codir am wariant sy'n cynnal potensial ased i sicrhau buddiannau economaidd neu botensial am wasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu at hynny (h.y. gwaith atgyweirio a chynnal a chadw) fel traul pan eir iddo.

Caiff gwariant sy'n is na lefel de minimis o £6,000 fesul eitem ei drin fel Refeniw a chodir amdano pan eir iddo.

Caiff asedau eu mesur ar gost i ddechrau ac yna'u cario yn y Fantolen gan ddefnyddio'r sylfeini mesur canlynol:

- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol wedi'i dibrisio;
- Adeiladau Gweithredol – Cost adnewyddu wedi'i dibrisio;
- Asedau dros ben / Asedau a ddelir i'w gwerthu – Gwerth teg – a adolygir yn flynyddol;
- Eiddo Buddsoddi – gwerth teg (neu a adolygir yn flynyddol neu bob pum mlynedd);

- Pob ased arall - gwerth teg (a ail-brisir bob pum mlynedd), wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol.

Cyfatebir cynnydd mewn prisiadau gan gredydau i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn er mwyn cydnabod enillion nas gwireddwyd. Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef ei dyddiad gweithredu ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Asesir asedau ar ddiwedd pob blwyddyn o ran p'un a oes unrhyw arwydd y gall fod lleihad yng ngwerth yr ased. Lle mae arwyddion yn bodoli a lle yr amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn berthnasol, amcangyfrifir swm adenilladwy'r ased a, lle mae hwn yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled lleihad mewn gwerth ar gyfer y diffyg.

Lle y nodir colledion mewn gwerth, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- Lle mae balans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, mae swm cario'r ased yn cael ei leihau yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig).
- Lle nad oes unrhyw falans yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn neu lle mae balans annigonol, mae swm cario'r ased yn cael ei leihau yn erbyn y llinellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Dibrisiant
Darperir ar gyfer dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Offer a Chyfarpar drwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy yn systematig dros eu hoes ddefnyddiol. Crynhoir oes ddefnyddiol a gwerth gweddilliol asedau yn y nodyn ar Eiddo, Offer a Chyfarpar.

Pan fydd gan eitem o Eiddo, Offer a Chyfarpar gydrannau mawr y mae eu cost yn sylweddol o'i chymharu â chyfanswm cost yr eitem, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae'r Grŵp wedi cymhwyso'r terfynau de-minimis canlynol, nad yw'r gydran yn cael ei mesur ar wahan os yw islaw hynny:

Oes cydran (blynyddoedd)	0-10	10-15	15-20	20-30	30-40	Dros 40
De-minimis (£'000)	50	100	200	300	750	1,000

Mae enillion ailbrisio hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant y gellid bod wedi ei godi yn seiliedig ar drosglwyddo eu cost hanesyddol bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Asedau Dros Ben
Asedau dros ben yw'r asedau hynny nad ydynt yn cael eu defnyddio'n weithredol yn y busnes (megis eiddo gwag) ac na ellir eu dosbarthu'n "asedau a ddelir i'w gwerthu". Caiff asedau dros ben eu mesur ar sail gwerth teg ar bob dyddiad adrodd, yn seiliedig ar y swm y gellir cyfnewid yr ased amdano rhwng partïon gwybodus ar hyd braich. Cofnodir enillion a cholledion ailbrisio ar linell Incwm a Gwariant Cyllid a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cymhwysir yr un driniaeth at enillion a cholledion ar adeg gwaredu.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a Ddelir i'w Gwerthu

Pan ddaw yn debygol y caiff swm cario'r ased ei adennill yn bennaf drwy drafodyn gwerthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu'n Ased a Ddelir i'w Werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio ar unwaith cyn ei ailddosbarthu ac yna'i gario ar ba swm bynnag sydd isaf a gwerth teg llai costau i'w werthu. Lle mae lleihad canlyniadol mewn gwerth teg llai costau i'w werthu, caiff y golled ei chofnodi ar linell Gwriant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
Cydnabyddir enillion mewn gwerth teg dim ond hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabuwyd yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Ni chodir dibrisiant ar Asedau a Ddelir i'w Gwerthu.

Caiff symiau a dderbynnir am waredlad sy'n fwy na £10,000 eu categoreiddio'n dderbyniadau cyfalaf. Mae'n rhaid i falans y derbyniadau gael ei gredydu i'r gronfa Derbyniadau Cyfalaf wrth gefn, a dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd (neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol y Grŵp i fenthyca – y gofyniad ariannu cyfalaf) y gellir eu defnyddio.

Symiau a Godir ar Refeniw ar gyfer asedau Anghyfredol

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu eu debydu â'r symiau canlynol er mwyn cofnodi cost dal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn:
Dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
Colledion ailbrisio a lleihad mewn gwerth ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion a gronnwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn y gellir dileu'r colledion yn eu herbyn.

Eiddo buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw eiddo a ddefnyddir i ennill arian rhent a/neu arbrisiant cyfalaf yn unig. Caiff eiddo buddsoddi ei fesur i ddechrau ar gost ac yna ar sail gwerth teg, yn seiliedig ar y swm y gellid cyfnewid yr ased amdano rhwng partion gwybodus ar hyd braich. Cofnodir enillion a cholledion ailbrisio ar linell Incwm a Gwariant Cyllid a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cymhwysir yr un driniaeth at enillion a cholledion ar adeg gwaredu.

Asedau anniriaethol

Caiff gwariant ar asedau anariannol nad oes iddynt sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan y Grŵp o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddiannau economaidd neu botensial am wasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Grŵp.

Caiff asedau anniriaethol eu mesur i ddechrau ar gost. Dim ond lle y gellir pennu gwerth teg yr asedau a ddelir gan y Grŵp drwy gyfeirio at farchnad weithredol y caiff symiau eu hailbrisio. Yn ymarferol, nid oes unrhyw un o asedau anniriaethol a ddelir gan y Grŵp yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly cânt eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio.

Amorteiddio asedau sefydlog anniriaethol y gellir eu priodoli i'r gwasanaeth

Nid yw'n ofynnol i'r Grŵp godi treth gyngor i ariannu dibrisiad, ailbrisiad na cholledion oherwydd lleihad mewn gwerth neu amorteiddiadau. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at leihau ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly caiff dibrisiant, ailbrisiad a cholledion oherwydd lleihad mewn gwerth ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol drwy addasu trafodyn â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Offerynnau Ariannol

Rhwymedigaethau Ariannol
Caiff y rhain eu mesur i ddechrau ar sail gwerth teg a'u cario ar eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae symiau blynyddol a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am log sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog weithredol ar gyfer yr offeryn. Y swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n weddill ynghyd â llog cronedig.

Asedau Ariannol
Caiff Benthyciadau a Symiau sy'n Dderbyniadwy eu mesur i ddechrau ar sail gwerth teg a'u cario ar eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r Datganiad o Incwm a Gwariant am log sy'n dderbyniadwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog weithredol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau a wnaed gan y Grŵp, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n dderbyniadwy sy'n weddill ynghyd â llog cronedig.

Trosi arian cyfred
Lle mae'r Grŵp wedi ymrwymo i drafodyn wedi'i ddynodi mewn arian cyfred tramor, caiff y trafodyn ei drosi i sterling ar y gyfradd gyfnewid sy'n gymwys ar y dyddiad roedd y trafodyn yn weithredol.

Rhestrau eiddo
Mae rhestrau eiddo yn cael eu cynnwys yn y fantolen ar bris cost bresennol. Mae Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 2 yn nodi y dylai Rhestrau eiddo gael eu mesur ar gost neu werth gwireddadwy net pa bynnag yw'r isaf. Felly, nid yw'r polisi yn cydymffurfio ag IAS 2 ond nid yw'r gwahaniaeth yn berthnasol.

Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod
Cynrychiolir arian parod gan arian mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb o roi rhybudd nad yw'n fwy na 24 awr.
Mae'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn golygu buddsoddiadau tra hylifol byrdymor a ddelir ar ddyddiad y fantolen y gellir eu trosi'n symiau hysbys o arian parod yn hawdd ar ddyddiad y fantolen ac sy'n wynebu risg ansylweddol o newidiadau mewn gwerth.

Darpariaethau
Gwneir darpariaethau lle bu digwyddiad sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu ddeongliadol i'r Grŵp y mae'n ofynnol ei setlo drwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial am wasanaeth yn fwy na thebyg, a gellir llunio amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Cronfeydd Wrth Gefn
Ystyrir bod symiau a neilltuir at ddibenion nad ydynt yn dod o dan y diffiniad o ddarpariaethau yn gronfeydd wrth gefn. Mae cronfeydd refeniw wrth gefn ar gael i ariannu gwariant. Nid yw cronfeydd cyfalaf wrth gefn penodol a grëir o ganlyniad i'r cynllun cyfrifyddu cyfalaf ar gael i dalu am wariant cyfredol ac maent yn cynnwys:

- Cronfa Ailbrisio Wrth Gefn sy'n cofnodi'r enillion cronedig ar yr asedau sefydlog a ddelir gan y Grŵp sy'n codi o gynnydd mewn gwerth, i'r graddau nad yw'r enillion hyn wedi cael eu treulio gan symudiadau canlyniadol tuag i lawr mewn gwerth;

- Cyfrif Addasiadau Cyfalaf, sy'n rhoi dull mantoli rhwng y cyfraddau gwahanol y caiff asedau eu dibrisio yn unol â hwy a'u hariannu drwy'r system rheolaethau cyfalaf, drwy gronni:
  - O ran debyd – lleihau cost hanesyddol asedau sefydlog wrth iddynt gael eu treulio gan ddibrisiant a lleihad mewn gwerth neu eu dileu ar adeg eu gwaredu;
  - O ran credyd – mae'r adnoddau wedi'u neilltuo ar gyfer gwariant cyfalaf ariannu.

Trefniadau Cydweithredol
Cyhoeddodd CIPFA ganllawiau newydd ar "Accounting for Collaboration" sy'n gymwys i'r flwyddyn ariannol 2014/15 ymlaen. Roedd hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiynydd a'r Heddlu asesu'r holl weithgarwch cydweithredol a chategoreiddio'r rhain yn gyd-ymgyrchoedd neu'n gyd-fentrau a chyfrif am eu cyfran deg o wariant, incwm, asedau a rhwymedigaethau yn eu cyfrifon unigol. Ceir rhagor o fanylion o dan y nodyn Trefniadau Cydweithredol.

Buddiannau cyflogeion
<u>Buddiannau sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth</u>
Buddiannau byrdymor i gyflogeion yw'r buddiannau hynny a fydd yn cael eu setlo o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddiannau megis cyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb oherwydd salwch â thâl, taliadau bonws a buddiannau anariannol (e.e. ceir) i gyflogeion cyfredol ac fe'u cydnabyddir fel traul am wasanaethau yn y flwyddyn y mae'r cyflogeion yn rhoi gwasanaeth. Gwneir croniad ar gyfer cost hawliau gwyliau (gan gynnwys amser i ffwrdd yn lle tâl ac absenoldeb hyblyg) a enillir gan gyflogeion ond nas cymerir cyn diwedd y flwyddyn, y gall cyflogeion eu cario ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad ar gyfraddau cyflog sy'n gymwys yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod y mae'r cyflogeion yn cymryd y buddiant. Codir y croniad ar Warged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau, ond yna caiff ei wrthdroi drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn fel y bydd buddiannau gwyliau yn cael eu codi i'r cyfrif refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb oherwydd gwyliau yn digwydd ynddi.

<u>Buddiannau Terfynu</u>
Buddiannau terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddo gwirfoddol.
Pan fydd buddiannau terfynu yn cynnwys pensiynau ychwanegol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol mai'r swm sy'n daladwy gan y Grŵp i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn ystod y flwyddyn sy'n cael ei godi ar falans y Gronfa Gyffredinol, yn hytrach na'r swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen neilltuo arian i ac o'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn er mwyn dileu'r dyledion a'r credydau tybiannol ar gyfer buddiannau terfynu ar ffurf pensiwn ychwanegol a rhoi dyledion ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw gyfryw symiau sy'n daladwy ond nas telir ar ddiwedd y flwyddyn yn eu lle.

<u>Buddiannau Ôl-gyflogaeth</u>
Mae swyddogion yr heddlu a staff yr heddlu yn cael dewis bod yn aelod o un o blith dau gynllun pensiwn ar wahân sy'n berthnasol iddynt:

- Cynllun Pensiwn Swyddogion yr Heddlu, a weinyddir drwy Gronfa Bensiwn i'r Heddlu
- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Sir Caerfyrddin.

Mae'r ddau gynllun yn rhoi buddiannau diffiniedig i'w haelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau), a enillwyd fel cyflogeion a oedd yn gweithio i'r Grŵp.
Mae'r cynllun Pensiwn hwn i Swyddogion yr Heddlu "heb ei ariannu" sy'n golygu na chaiff unrhyw asedau buddsoddi eu cronni i dalu pensiynau a buddiannau eraill yn y

dyfodol, ac felly ni chaiff unrhyw ddarpariaeth i fodloni'r rhwymedigaeth i dalu buddiannau yn y dyfodol ei chynnwys yn y fantolen. Mae rhwymedigaethau Cynllun Llywodraeth Leol y gellir eu priodoli i'r Grŵp wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o daliadau yn y dyfodol a gaiff eu gwneud mewn perthynas â buddiannau ymddeol a enillir hyd yma gan gyflogeion, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynglŷn â chyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion ac ati ac amcanestyniadau o enillion ar gyfer cyflogeion presennol.

Buddiannau yn ôl Disgresiwn
Mae gan y Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bwerau cyfyngedig hefyd i dalu buddiannau ymddeol yn ôl disgresiwn yn achos ymddeol yn gynnar. Bydd unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod yn codi o ganlyniad i ddyfarndal i unrhyw aelod o staff yn cronni yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad i wneud y dyfarndaliad a chyfrifir amdanynt drwy ddefnyddio'r un polisïau ag a gymhwysir at y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Grantiau a chyfraniadau'r Llywodraeth
P'un a ydynt yn cael eu talu ar gyfrif, drwy randaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd partion fel symiau dyledus i'r Grŵp pan fo sicrwydd rhesymol:

- Y bydd y Grŵp yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm wrth y taliadau;
- Y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Caiff arian a flaendelir fel grantiau a chyfraniadau na fodlonwyd eu hamodau eu cario yn y Fantolen fel credydwyr. Pan fydd yr amodau wedi'u bodloni, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredydu i'r gwasanaeth perthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol (grantiau refeniw nas clustnodwyd yn benodol a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle y caiff grantiau cyfalaf eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw'r grant wedi cael ei ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei gofnodi ar y gronfa Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd wrth gefn. Lle mae wedi cael ei ddefnyddio, caiff ei gofnodi ar y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Caiff symiau yn y gronfa Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd wrth gefn eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf unwaith eu bod wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

Prydlesau
Caiff symiau rhent taladwy/derbyniadwy eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau.

Treth ar Werth (TAW)
Mae TAW sy'n daladwy yn cael ei chynnwys fel traul dim ond i'r graddau nad yw'r Grŵp yn gallu ei hadennill oddi wrth Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Nid yw TAW sy'n dderbyniadwy wedi'i chynnwys mewn incwm.

2. Addasiadau Cyfnod Blaenorol

Addasu Strwythurau Llywodraethu a Threfniadau Adrodd Heddlu Dyfed-Powys
Yn ystod 2017/18, mae portffolios Grŵp y Prif Swyddogion a'r Uwch Dîm Rheoli wedi cael eu diwygio ac mae hyn wedi arwain at rai newidiadau i strwythurau adrodd mewnol y Grŵp. Mae'r Dadansoddiad o'r Heddlu yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant a'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn seiliedig ar y strwythur adrodd felly mae angen i'r newidiadau gael eu hadlewyrchu yn y ddau Ddatganiad hyn ar gyfer

2017/18. Oherwydd arwyddocâd y newidiadau hyn, mae'n ofynnol i ffigurau'r flwyddyn flaenorol 2016/17 gael eu hailddatgan at ddibenion cymharu. Mae'r tabl ar y dudalen ganlynol yn crynhoi'r newidiadau hyn.

Ailstrwythuro

Yn ystod y flwyddyn mae Heddlu Dyfed-Powys wedi cyfuno'r tair rôl Cyfarwyddwr flaenorol yn un rôl Cyfarwyddwr Cyllid, ac mae wedi ailddosbarthu cyfrifoldebau'r canlynol:

- y cyn-Gyfarwyddwr Adnoddau (Colofn A),
- y cyn-Gyfarwyddwr Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth (Colofn B),

ymhlith tair swydd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol, y Dirprwy Brif Gwnstabl a'r Cyfarwyddwr Cyllid. Mae'r newidiadau hyn wedi'u hadlewyrchu yn y tabl isod o dan y Golofn briodol.

Newidiadau i'r Trefniadau Adrodd

Mae'r Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant a'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid hefyd wedi cael eu newid er mwyn adlewyrchu'r trefniadau adrodd diweddaraf. Mae'r rhain hefyd yn rhoi dadansoddiad mwy manwl ac ystyrlon o dan benawdau Cyfarwyddiaethau. Mae'r prif newidiadau fel a ganlyn:

- Mae Cyfathrebu Corfforaethol a fu'n uniongyrchol atebol i'r Prif Gwnstabl gynt yn atebol i'r Dirprwy Brif Gwnstabl bellach (Colofn C),
- Mae incwm mewn perthynas ag Erlyniadau a arweinir gan yr Heddlu a nodwyd yn erbyn y Gyllideb Gorfforaethol a Reolir yn Ganolog gynt wedi cael ei ddyrannu i'r pennawd Cyfiawnder Troseddol bellach (Colofn D),
- mae'r Gyfarwyddiaeth Gyllid wedi cael ei rhannu'n Adrannau unigol (Colofn E),
- mae'r cyfrifoldeb am Ystadau wedi cael ei drosglwyddo oddi wrth y Prif Gwnstabl (Adnoddau) i'r Comisiynydd a mân newidiadau eraill (Colofnau ac F).

		Ailstrwythuro		Newidiadau i'r Trefniadau Adrodd				
	Cost Gwasanaethau 2016/17 (blaenorol)	Adnoddau (Colofn A)	Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth (Colofn B)	Cyllideb y Prif Gwnstabl (Colofn C)	Erlyniadau a Arweinir gan yr Heddlu (Colofn D)	Cyllid Wedi'i Rannu (Colofn E)	Arall (Colofn F)	Cost Gwasanaethau 2016/17 (wedi'i hailddatgan)
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Costau Comisiynu a Swyddfa	2,020	0	0	0	0	0	0	2,020
Ystadau	0	3,861	0	0	0	0	0	3,861
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	2,168	0	0	(767)	0	0	0	1,401
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	2,434	0	0	0	328	0	8	2,770
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	80	0	0	0	0	0	(3)	77
Cymdeithasau Staff	212	0	0	0	0	0	1	213
Cyfarwyddiaeth Adnoddau	9,028	(9,028)	0	0	0	0	0	0
Cyfarwyddiaeth Gyfreithiol a Chydymffurfio	1,884	0	(1,884)	0	0	0	0	0
Gwasanaethau Pobl	0	2,610	0	0	0	0	0	2,610
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	0	456	1,865	0	0	0	0	2,321
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	0	0	0	770	0	0	0	770
Safonau Proffesiynol	1,131	0	0	0	0	0	1	1,132
Plismona Lleol	54,073	63	0	0	0	0	0	54,136
Ymchwiliadau	25,499	30	0	0	0	0	0	25,529
Cymorth Gwyddonol	1,578	0	0	0	0	0	2	1,580
Cyfiawnder Troseddol	1,219	0	0	0	(328)	0	0	891
Cyfarwyddiaeth Cyllid	6,089	0	0	0	0	(6,089)	0	0
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	0	0	0	0	0	4,595	0	4,595
Uned Cymorth Busnes	0	2,008	0	0	0	0	0	2,008
Costau Fflyd	0	0	0	0	0	830	0	830
Cyllid a Chaffael	0	0	0	0	0	671	0	671
Eitemau eithriadol	1,008	0	0	0	0	0	0	1,008
COST GWASANAETHAU	108,423	0	(19)	3	0	7	9	108,423

Dangosir effaith y newidiadau uchod ar Ddatganiadau 2016/17 y Grŵp a'u Nodiadau isod:

Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant y Grŵp)

2016/17 (blaenorol)				2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)		
Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net		Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
2,993	(973)	2,020	Costau Comisiynu a Swyddfa	2,993	(973)	2,020
0	0	0	Ystadau	3,900	(39)	3,861
2,289	(121)	2,168	Swyddfa'r Prif Gwnstabl	1,476	(75)	1,401
6,694	(4.260)	2,434	Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	6,708	(3,938)	2,770
6,460	(6,380)	80	Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	6,458	(6,381)	77
212	0	212	Cymdeithasau Staff	213	0	213
9,516	(488)	9,028	Cyfarwyddiaeth Adnoddau	0	0	0
2,085	(201)	1,884	Cyfarwyddiaeth Gyfreithiol a Chydymffurfio	0	0	0
0	0	0	Gwasanaethau Pobl	2,628	(18)	2,610
0	0	0	Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	2,522	(201)	2,321
0	0	0	Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	816	(46)	770
1,134	(3)	1,131	Safonau Proffesiynol	1,135	(3)	1,132
54,644	(571)	54,073	Plismona Lleol	54,707	(571)	54,136
25,710	(211)	25,499	Ymchwiliadau	25,741	(212)	25,529
1,578	0	1,578	Cymorth Gwyddonol	1,580	0	1,580
1,310	(91)	1,219	Cyfiawnder Troseddol	1,302	(411)	891
6,345	(256)	6,089	Cyfarwyddiaeth Cyllid	0	0	0
0	0	0	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	4,610	(15)	4,595
0	0	0	Uned Cymorth Busnes	2,439	(431)	2,008
0	0	0	Costau Fflyd	1,039	(209)	830
0	0	0	Cyllid a Chaffael	703	(32)	671
1,008	0	1.008	Eitemau eithriadol	1,008	0	1,008
121,978	(13,555)	108,423	COST NET GWASANAETHAU	121,978	(13,555)	108,423

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

2016/17 (blaenorol)				2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)		
Gwariant Net y gellir ei godi ar y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu (mae Nodyn 8 yn esbonio'r addasiadau hyn)	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant		Gwariant Net y gellir ei godi ar y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu (mae Nodyn 8 yn esbonio'r addasiadau hyn)	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
1,982	38	2,020	Costau Comisiynu a Swyddfa	1,659	361	2,020
0	0	0	Ystadau	3,831	30	3,861
2,015	153	2,168	Swyddfa'r Prif Gwnstabl	1,280	121	1,401
5,379	(2,945)	2,434	Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	5,702	(2,932)	2,770
80	0	80	Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	77	0	77
190	22	212	Cymdeithasau Staff	190	23	213
8,141	887	9,028	Cyfarwyddiaeth Adnoddau	0	0	0
1,758	126	1,884	Cyfarwyddiaeth Gyfreithiol a Chydymffurfio	0	0	0
0	0	0	Gwasanaethau Pobl	2,425	185	2,610
0	0	0	Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	2,160	161	2,321
0	0	0	Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	734	36	770
1,021	110	1,131	Safonau Proffesiynol	1,021	111	1,132
47,544	6,529	54,073	Plismona Lleol	47,544	6,592	54,136
22,883	2,616	25,499	Ymchwiliadau	22,883	2,646	25,529
1,491	87	1,578	Cymorth Gwyddonol	1,491	89	1,580
1,109	110	1,219	Cyfiawnder Troseddol	790	101	891
5,751	338	6,089	Cyfarwyddiaeth Cyllid	0	0	0
0	0	0	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	4,341	254	4,595
0	0	0	Uned Cymorth Busnes	1,804	204	2,008
0	0	0	Costau Fflyd	783	47	830
0	0	0	Cyllid a Chaffael	629	42	671
0	1,008	1,008	Eitemau eithriadol	0	1,008	1,008
99,344	9,079	108,423	COST GWASANAETHAU	99,344	9,079	108,423

Nodyn 8 – Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

2016/17 (blaenorol)				2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)		
Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Newid net ar gyfer yr Addasiadau Pensiwn	Gwahaniaethau Eraill	ADDASIADAU O'R GRONFA GYFFREDINOL I BENNU'R SYMIAU YN Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf	Newid net ar gyfer yr Addasiadau Pensiwn	Gwahaniaethau Eraill
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
0	38	0	Costau Comisiynu a Swyddfa	0	38	323
0	0	0	Ystadau	0	30	0
65	88	0	Swyddfa'r Prif Gwnstabl	44	77	0
(3,394)	585	(136)	Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	(3,381)	585	(136)
0	0	0	Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Arlennir yn Allanol	0	0	0
6	16	0	Cymdeithasau Staff	7	16	0
275	289	323	Cyfarwyddiaeth Adnoddau	0	0	0
57	69	0	Cyfarwyddiaeth Gyfreithiol a Chydymffurfio	0	0	0
0	0	0	Gwasanaethau Pobl	49	136	0
0	0	0	Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	72	89	0
0	0	0	Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	24	12	0
34	76	0	Safonau Proffesiynol	35	76	0
2,255	4,274	0	Plismona Lleol	2,317	4,275	0
766	1,850	0	Ymchwiliadau	797	1,849	0
47	40	0	Cymorth Gwyddonol	49	40	0
37	73	0	Cyfiawnder Troseddol	28	73	0
183	155	0	Cyfarwyddiaeth Cyllid	0	0	0
0	0	0	Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	143	111	0
0	0	0	Uned Cymorth Busnes	100	104	0
0	0	0	Costau Fflyd	26	21	0
0	0	0	Cyllid a Chaffael	21	21	0
1,008	0	0	Eitemau eithriadol	1,008	0	0
1,339	7,553	187	COST NET GWASANAETHAU	1,339	7,553	187

Nodyn 9 - Incwm Segmentaidd

	2016/17 (Blaenorol)	2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)
	Incwm o Wasanaethau	Incwm o Wasanaethau
	£'000	£'000
Costau Comisiynu a Swyddfa	(292)	(292)
Ystadau	0	(678)
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	0	0
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	(750)	(750)
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	0	0
Cymdeithasau Staff	0	0
Cyfarwyddiaeth Adnoddau	(1,067)	0
Cyfarwyddiaeth Gyfreithiol a Chydymffurfio	(181)	0
Gwasanaethau Pobl	0	(15)
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	0	(181)
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	0	0
Safonau Proffesiynol	0	0
Plismona Lleol	0	0
Ymchwiliadau	0	0
Cymorth Gwyddonol	0	0
Cyfiawnder Troseddol	(321)	(362)
Cyfarwyddiaeth Cyllid	(191)	0
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	0	0
Uned Cymorth Busnes	0	(374)
Costau Fflyd	0	(191)
Cyllid a Chaffael	0	0
Eitemau eithriadol	0	0
Cyfanswm refeniw (sylweddol) a dderbyniwyd oddi wrth Gwsmeriaid Allanol	(2,802)	(2,843)

3. Safonau cyfrifyddu sydd wedi cael eu cyhoeddi ond nad ydynt wedi'u mabwysiadu eto

Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith newid cyfrifyddu a fydd yn ofynnol o dan safon gyfrifyddu newydd sydd wedi cael ei chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu eto o dan y Cod. Bydd y newidiadau canlynol yn ofynnol o 1 Ebrill 2018:

- IFRS 9 *Offerynnau Ariannol*
- IFRS 15 *Refeniw o Gontractau â Chwsmeriaid* gan gynnwys diwygiadau i IFRS 15 *Egluro IFRS 15 Refeniw o Gontractau â Chwsmeriaid*

- Diwygiadau i IAS 12 *Trethi Incwm*: Cydnabod Asedau Treth Gohiriedig ar gyfer Colledion Nas Gwireddwyd

- Diwygiadau i IAS 7 *Datganiad Llifau Arian:* Menter Datgelu.

Nid yw effaith y newidiadau uchod ar y Datganiadau Ariannol yn hysbys. Fodd bynnag, yn y Datganiadau Ariannol ar gyfer 2018/19, caiff effaith y newidiadau ei hasesu ac os bydd angen, caiff y ffigurau cymaradwy eu hailddatgan.

4. Dyfarniadau hollbwysig wrth gymhwyso polisïau cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1, bu'n rhaid i'r Comisiynydd lunio barn ar drafodion cymhleth neu'r rhai sy'n cynnwys ansicrwydd ynglŷn â digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r barnau allweddol a luniwyd yn y Datganiad o Gyfrifon fel a ganlyn:

- Sefyllfa ariannol yn y dyfodol

  Mae cryn ansicrwydd ynglŷn â lefelau ariannu yn y dyfodol ar gyfer Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys. Fodd bynnag, mae'r Comisiynydd wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i roi amcan o'r asedau y gallai eu gwerth leihau o ganlyniad i'r angen i gau cyfleusterau a lleihau lefelau gwasanaethau a ddarperir.

- Municipal Mutual Insurance (MMI)

  Cyn-yswiriwr cyrff cyhoeddus yw MMI, a roddodd y gorau i fasnachu yn 1992. Ar adeg rhoi'r gorau i fasnachu, roedd nifer o hawliadau ynglŷn ag iechyd eto i'w penderfynu ac yn debyg i lawer o awdurdodau lleol eraill, mae'r Awdurdod ac wedyn y Comisiynydd mewn cynllun trefniant i dalu'r holl hawliadau sy'n weddill. Mae'r cynllun hwn ar waith o hyd a dywedodd ei Gyfarwyddwr hawliadau yn wreiddiol mai'r rhwymedigaeth fwyaf ar y Comisiynydd fyddai £608,900.

  Ysgrifennodd Gweinyddwr y Cynllun at y Comisiynydd ar 13 Mai 2013, yn nodi, yn sgil ysgogi Cynllun Trefniant MMI, ei fod wedi penderfynu ar y cychwyn y byddai angen cyfradd Ardoll o 15%, ac fel y cyfryw, talwyd swm o £91,335 yn 2013/14. Talwyd swm arall o £60,890 yn 2015/16 ar gyfradd toll o 10%. Er gwaethaf gohebiaeth yn awgrymu y gall y ddarpariaeth yn y cyfrifon gael ei lleihau, mabwysiadwyd dull darbodus ac mae'r Comisiynydd wedi cynnwys darpariaeth hirdymor o £456,675 yng nghyfrifon 2017/18. Mae hwn yn cynnwys swm y rhwymedigaeth fwyaf o £608,900, llai'r ddau daliad a wnaed.

- Her Gyfreithiol Pensiwn yr Heddlu - Enillion Gyrfa Cyfartalog a Ailbrisiwyd.

  Mae Prif Gwnstabl Dyfed-Powys, ynghyd â Phrif Gwnstabliaid eraill a'r Swyddfa Gartref yn wynebu nifer o hawliadau a gyflwynwyd yn eu herbyn yn Nhribiwnlys Cyflogaeth Llundain Ganolog. Mae'r hawliau yn ymwneud â gwahaniaethu anghyfreithlon honedig sy'n codi o'r Darpariaethau Trosiannol yn Rheoliadau Pensiwn yr Heddlu 2015.

  Mae hawliadau gwahaniaethu anghyfreithlon hefyd wedi'u cyflwyno mewn perthynas â'r newidiadau i reoliadau Pensiwn y Farnwriaeth a Diffoddwyr Tân ac yn 2016/17 gwrandawyd ar yr hawliadau hyn yn y Tribiwnlys Cyflogaeth.

  Yn 2017/18, gwrandawyd ar hawliadau gan y Farnwriaeth a Diffoddwyr Tân yn y Tribiwnlys Apêl. O ganlyniad i hyn, mae ymatebwyr yn apelio yn erbyn dyfarniadau'r Tribiwnlys Apêl. Yn achos y Diffoddwyr Tân, mae'r hawlwyr hefyd yn apelio yn erbyn agweddau ar y dyfarniad. Efallai y bydd canlyniad yr apeliadau eraill hyn yn dylanwadu ar ganlyniad hawliadau'r Heddlu. Mae'r Tribiwnlys wedi cytuno i ohirio gwrandawiad yr Heddlu ac mae'r Swyddfa Gartref wedi gwneud cais i'r gohiriad gael ei estyn yng ngoleuni apeliadau eraill. Os bydd hawliadau'r Heddlu yn llwyddiannus, nid yw'n amlwg

pa rwymedi a gâi ei gymhwyso, p'un a fyddai hyn yn gofyn am ragor o ddeddfwriaeth ac ar bwy y byddai'n effeithio.

O ystyried bod hawliadau'r Farnwriaeth a'r Diffoddwyr Tân yn destun apeliadau eraill ac nid yw hawliadau'r Heddlu wedi cael eu gwrando eto, a'r ansicrwydd ynglŷn â rhwymedi a faint a fynnir ar hyn o bryd, nid oes modd rhoi amcangyfrif o'r effaith ariannol os bydd yr hawliadau'n llwyddiannus yn rhannol neu'n gyfan gwbl. Felly, aseswyd nad oes gan y Prif Gwnstabl unrhyw rwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen ac am y rhesymau hyn, ni wnaed unrhyw ddarpariaeth yn Natganiadau Cyfrifyddu 2017/18.

5. Rhagdybiaethau a wnaed ynglŷn â ffynonellau o ansicrwydd amcangyfrif yn y dyfodol a ffynonellau mawr eraill o ansicrwydd amcangyfrif

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan y Comisiynydd ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau yn y Fantolen ar 31 Mawrth 2018 y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os bydd y canlyniadau gwirioneddol yn wahanol i'r rhagdybiaethau
Eiddo, offer a chyfarpar	Caiff asedau eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol sy'n dibynnu ar ragdybiaethau ynglŷn â lefel gwaith atgyweirio a chynnal a chadw y bydd yn rhaid ei wneud mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol yn golygu nad yw'n sicr y bydd y Comisiynydd yn gallu cynnal ei wariant ar waith atgyweirio a chynnal a chadw, gan fwrw amheuaeth ar yr oes ddefnyddiol a ddynodir ar gyfer asedau. Cafwyd amcangyfrifon o oes ddefnyddiol sy'n weddill yn 16/17 ac mae cyfrifiadau dibrisiant yn dibynnu ar yr amcangyfrifon hyn. Mae'r Comisiynydd wedi defnyddio cost hanesyddol wedi'i dibrisio fel procsi ar gyfer dodrefn, offer a chyfarpar.	Os bydd oes ddefnyddiol asedau yn lleihau, mae dibrisiant yn cynyddu ac mae swm cario'r asedau yn gostwng. Amcangyfrifir y byddai cyfanswm y tâl dibrisiant blynyddol ar gyfer adeiladau yn cynyddu £100k os oedd oes ddefnyddiol pob adeilad yn lleihau blwyddyn.
Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	Wrth bennu'r rhwymedigaeth mewn perthynas ag absenoldebau a gronnwyd, cafwyd gwybodaeth mewn perthynas â gwyliau blynyddol ac oriau hyblyg gan y system. Mabwysiadwyd dull samplu er mwyn pennu beth yw'r rhwymedigaeth. Dewiswyd sampl gynrychioliadol o gyflogeion a chafwyd cofnodion electronig yn manylu ar nifer y diwrnodau a gariwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol. Defnyddiwyd nifer y diwrnodau a gariwyd ymlaen ar gyfartaledd i gyfrifo'r rhwymedigaeth angenrheidiol, yn seiliedig ar nifer y cyflogeion ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol a'r cyflog cyfartalog yn y flwyddyn ariannol ganlynol, wedi'i addasu i gynnwys cyfraniadau yswiriant gwladol a phensiwn y cyflogwr.	Y categori mwyaf o absenoldebau a gronnwyd ar 31 Mawrth 2018 yw gwyliau blynyddol swyddogion yr heddlu. Pe bai nifer y diwrnodau a gariwyd ymlaen ar gyfartaledd o'r flwyddyn flaenorol yn cynyddu diwrnod fesul swyddog, byddai'r rhwymedigaeth yn cynyddu tua £160k.
Darpariaeth Yswiriant	Mae'r Comisiynydd wedi darparu £380k ar gyfer hawliadau yswiriant ar 31 Mawrth sy'n debygol o gael eu talu. Gwneir yr asesiad yn seiliedig ar y setliad tebygol a'r tebygolrwydd y bydd hawliad hysbys yn erbyn Comisiynydd yn llwyddiannus.	Mae'r swm a ddarparwyd fesul hawliad ar gyfartaledd yn cyfateb i £15.8k gyda'r amlygiad mwyaf o £50k fesul hawliad. Caiff unrhyw swm sy'n uwch na £50k ei dalu gan gwmni yswiriant y Comisiynydd.
Rhwymedigaeth pensiynau	Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac enillion disgwyliedig ar asedau'r gronfa	Gellir mesur effeithiau newidiadau mewn rhagdybiaethau unigol ar y rhwymedigaeth pensiynau net. Er enghraifft, byddai cynnydd o 0.1% yn y tâl a ddyfernir ar gyfer cynllun pensiwn swyddogion yr heddlu yn arwain at gynnydd o £1.152 miliwn i'r rhwymedigaeth

	bensiwn. Penodir cwmni o actiwariaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso.	pensiwn.
Darpariaeth Ymddeol oherwydd Salwch	Mae'r Comisiynydd wedi darparu £76k ar gyfer un Swyddog sy'n absennol oherwydd salwch yn yr hirdymor ar 31 Mawrth lle mae'n *'debygol'* neu *'yn fwy tebygol na pheidio'* y bydd yn ymddeol oherwydd salwch.	Os oedd nifer y swyddogion a oedd yn ymddeol oherwydd salwch un yn fwy na'r hyn a ragwelir, byddai'r rhwymedigaeth tua £76k yn fwy.

6. Eitemau perthnasol o Incwm a gwariant

Llwythi Annormal - Ffermydd Gwynt (Gwariant Gros 187k ac Incwm Gros -£790k)

Rhwng mis Mehefin 2017 a mis Tachwedd 2017, bu Heddlu Dyfed-Powys yn gyfrifol am bedwar gwasanaeth hebrwng ar gyfer datblygiadau ffermydd gwynt mawr yn ardal Heddlu Dyfed-Powys. Roedd pob gwasanaeth yn gofyn am ymrwymiadau sylweddol dros wythnosau lawer gan yr Uned Plismona Ffyrdd. Rhoddwyd cytundebau ffurfiol ar waith a oedd yn cynnwys y trefniadau ariannol ar gyfer codi tâl am wasanaethau plismona arbennig.

Dylid nodi, yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant, nad yw'r ffigur Gwariant Gros a ddangosir yn erbyn y pennawd 'Eitemau Eithriadol (Llwythi Annormal – Ffermydd Gwynt)' yn cynnwys cost Cyflogau Sylfaenol Swyddogion yn ystod y gwaith hwn. Adlewyrchir y costau hyn yn erbyn y penawdau gwasanaeth.

Ymgyrch Heath (Gwariant Gros £798k)

Ymgyrch Heath oedd enw gweithredol ymchwiliad i dân difrifol ar Fferm Pointyn, Llangamarch, Powys ar 30 Hydref 2017. Yn sgil y tân trychinebus hwn bu farw tad a phump o blant. Cyflwynwyd proses Adnabod Dioddefwyr Trychineb a oedd yn cynnwys staff o Heddluoedd Dyfed-Powys, De Cymru a Gwent. Cymerodd chwe wythnos i archwilio'r safle ac adfer y cyrff. Mae'r heddlu yn dal i ymchwilio i'r hyn a achosodd y tân ac mae cwêst ar droed.

7. Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Dyfarniad Cyflog Staff yr Heddlu

Ym mis Mai 2018, gwnaeth aelodau UNSAIN, Unite a GMB bleidleisio'n unfrydol o blaid derbyn cynnig cyflog 2017. Mae'r dyfarniad cyflog yn cynnwys yr elfennau canlynol:

- Cynnydd o 1.0% ar bob pwynt cyflog wedi'i ôl-ddyddio i 1 Medi 2017 (cost amcangyfrifedig £156k);
- Taliad anghyfunol gwerth 1.0% o gyflog sylfaenol ar bob pwynt cyflog fel cyfandaliad untro (cost amcangyfrifedig £215k);

Telir y dyfarniad cyflog ym mis Mai a chaiff aelodau 7 mis o ôl-gyflog o ran y cynnydd o 1% yn eu cyflog sylfaenol o 1 Medi 2017.

Mae costau amcangyfrifedig y Dyfarniad Cyflog wedi'u dwyn ynghyd yn 2017/18 a'u cynnwys yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant yn erbyn y penawdau gwasanaeth unigol.

Ystyriwyd hyn yn Ddigwyddiad ar ôl Dyddiad y Fantolen am na chafodd y cynnig cyflog ei dderbyn yn ffurfiol tan ar ôl 31 Mawrth 2018.

8. Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r nodyn hwn yn cyflwyno rhagor o fanylion i ategu'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid ac mae'n cysoni'r prif addasiadau i Wariant Net y gellir ei Godi â'r Gronfa Gyffredinol er mwyn cael y symiau yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant. Esbonnir y trosglwyddiadau perthnasol rhwng cronfeydd wrth gefn yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2017/18

ADDASIADAU O'R GRONFA GYFFREDINOL I BENNU'R SYMIAU YN Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf (Colofn A)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiynau (Colofn B)	Gwahaniaethau Eraill (Colofn C)	Cyfanswm yr Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU				
Costau Comisiynu a Swyddfa	0	105	0	105
Ystadau	0	90	483	573
CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU	**0**	**195**	**483**	**678**
Y PRIF GWNSTABL				
Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl				
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	48	248	0	296
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	(4,023)	994	109	(2,920)
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	(16)	0	0	(16)
Cymdeithasau Staff	9	56	0	65
Cyllidebau a Reolir gan Y Dirprwy Brif Gwnstabl				
Gwasanaethau Pobl	91	408	0	499
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	115	444	0	559
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	29	55	0	84
Safonau Proffesiynol	46	269	0	315
Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol				
Plismona Lleol	2,632	12,641	0	15,273
Ymchwiliadau	903	5,489	0	6,392
Cymorth Gwyddonol	51	124	0	175
Cyfiawnder Troseddol	39	256	0	295
Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid				
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	140	261	0	401
Uned Cymorth Busnes	69	293	0	362
Costau Fflyd	29	58	0	87
Cyllid a Chaffael	21	62	0	83
Costau nas dosbarthwyd	0	0	0	0
Eitemau eithriadol -				
- Llwythi Annormal – Ffermydd Gwynt	0	0	0	0
- Ymgyrch Heath	0	0	0	0
CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL	**183**	**21,658**	**109**	**21,950**
COST NET GWASANAETHAU	**183**	**21,853**	**592**	**22,628**
Incwm a Gwariant Arall	(191)	15,140	(346)	14,603
GWARGED NEU DDIFFYG AM Y FLWYDDYN	**(8)**	**36,993**	**246**	**37,231**

2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)

ADDASIADAU O'R GRONFA GYFFREDINOL I BENNU'R SYMIAU YN Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf (Colofn A)	Newid net ar gyfer Addasiadau Pensiynau (Colofn B)	Gwahaniaethau Eraill (Colofn C)	Cyfanswm yr Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU				
Costau Comisiynu a Swyddfa	0	38	323	361
Ystadau	0	30	0	30
CYFANSWM SWYDDFA COMISIYNYDD YR HEDDLU A THROSEDDU	0	68	323	391
Y PRIF GWNSTABL				
Cyllidebau a Reolir yn Gorfforaethol gan y Prif Gwnstabl				
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	44	77	0	121
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	(3,381)	585	(136)	(2,932)
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	0	0	0	0
Cymdeithasau Staff	7	16	0	23
Cyllidebau a Reolir gan Y Dirprwy Brif Gwnstabl				
Gwasanaethau Pobl	49	136	0	185
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	72	89	0	161
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	24	12	0	36
Safonau Proffesiynol	35	76	0	111
Cyllidebau a Reolir gan y Prif Gwnstabl Cynorthwyol				
Plismona Lleol	2,317	4,275	0	6,592
Ymchwiliadau	797	1,849	0	2,646
Cymorth Gwyddonol	49	40	0	89
Cyfiawnder Troseddol	28	73	0	101
Cyllidebau a Reolir gan y Cyfarwyddwr Cyllid				
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	143	111	0	254
Uned Cymorth Busnes	100	104	0	204
Costau Fflyd	26	21	0	47
Cyllid a Chaffael	21	21	0	42
Eitemau eithriadol -				
Ailbrisiad o Asedau Anghyfredol	1,008	0	0	1,008
CYFANSWM Y PRIF GWNSTABL	1,339	7,485	(136)	8,688
COST NET GWASANAETHAU	1,339	7,553	187	9,079
Incwm a Gwariant Arall	(957)	21,711	(241)	20,513
GWARGED NEU DDIFFYG AM Y FLWYDDYN	382	29,264	(54)	29,592

Colofn A – Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf

- Ar gyfer Gwasanaethau - ychwanegir dibrisiant, lleihad mewn gwerth ac enillion a cholledion ailbrisio. Newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir Isafswm Darpariaeth Refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Ar gyfer gwariant gweithredu arall – addesir ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm o waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.

Colofn B – Newid Net ar gyfer yr Addasiadau ar gyfer Pensiynau

Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm *Buddiannau Cyflogeion* IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer Gwasanaethau – mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan y Grŵp fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Ar gyfer Incwm a Gwariant Gweithredu Eraill – credydir Grant 'Ychwanegol' Pensiynau'r Swyddfa Gartref i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Colofn C – Gwahaniaethau Eraill

Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad o Wariant a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer Gwasanaethau - addesir yn ôl y swm y mae cydnabyddiaeth i swyddogion a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant ar sail croniadau yn wahanol i gydnabyddiaeth y gellir codi amdani yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.
- Ar gyfer Incwm Ariannu a Buddsoddi - addesir yn ôl y swm y mae costau cyllid a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag Offerynnau Ariannol yn wahanol i gostau cyllid y gellir codi amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.
- Mae nifer o addasiadau cyflwyno wedi'u gwneud hefyd rhwng Gwasanaethau ac Incwm a Gwariant Arall (h.y. uwchlaw'r llinell ac islaw'r llinell). Yn gyffredinol, ni chaiff yr addasiadau hyn unrhyw effaith.

9. Incwm Segementaidd

Mae'r nodyn hwn yn rhoi dadansoddiad segementaidd o refeniw sylweddol a dderbyniwyd oddi wrth gwsmeriaid allanol:

	2016/17 (Wedi'i Ailddatgan)	2017/18
	Incwm o Wasanaethau	Incwm o Wasanaethau
	£'000	£'000
Costau Comisiynu a Swyddfa	(292)	(176)
Ystadau	(678)	(800)
Swyddfa'r Prif Gwnstabl	0	0
Cyllidebau Corfforaethol a Reolir yn Ganolog	(750)	(312)
Gwasanaethau Cenedlaethol/Rhanbarthol/Lleol a Ariennir yn Allanol	0	0
Cymdeithasau Staff	0	0
Gwasanaethau Pobl	(15)	(32)
Cyfreithiol, Gwybodaeth, Effeithlonrwydd, Iechyd a Diogelwch	(181)	(219)
Ymddeoliadau, Ymgyrchoedd Mawr a Chyfathrebu	0	(816)
Safonau Proffesiynol	0	0
Plismona Lleol	0	0
Ymchwiliadau	0	0
Cymorth Gwyddonol	0	0
Cyfiawnder Troseddol	(362)	(258)
Systemau Gwybodaeth a Thechnoleg	0	0
Uned Cymorth Busnes	(374)	(343)
Costau Fflyd	(191)	(146)
Cyllid a Chaffael	0	0
Cyfanswm (refeniw) sylweddol a dderbyniwyd oddi wrth Gwsmeriaid Allanol.	**(2,843)**	**(3,102)**

10. Gwariant ac Incwm a Ddadansoddwyd yn ôl Natur

Mae'r nodyn hwn yn dangos sut y caiff gwariant ac incwm y Grŵp eu dadansoddi:

	2016/17	2017/18
	£'000	£'000
GWARIANT		
Costau Cyflogeion	92,135	98,549
Costau Pensiwn Gwasanaeth a Roddwyd	0	5
Costau Pensiwn Drwy Gwtogi	0	42
Costau Pensiwn Gwasanaeth Presennol	5,945	17,697
Yswiriant Llog Pensiwn	35,936	33,716
Costau Safleoedd	3,869	3,943
Costau Cludiant	1,945	1,930
Cyflenwadau a Gwasanaethau	8,727	8,479
Gwasanaethau Asiantaeth ac Wedi'u Contractio	4,912	4,307
Eitemau Eithriadol:		
Ailbrisiadau Asedau Anghyfredol	1,008	0
Llwythi Annormal – Ffermydd Gwynt	0	(603)
Ymgyrch Heath	0	798
Costau Ariannu Cyfalaf	(295)	(361)
Dibrisiant ac amorteiddio	3,795	4,308
Ennill/Colled o waredu asedau anghyfredol	(120)	58
Taliadau llog	224	208
Cyfanswm y Gwariant	**158,081**	**173,076**

	2016/17	2017/18
	£'000	£'000
INCWM		
Ffioedd, Taliadau ac Incwm Arall	(7,213)	(6,156)
Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau	(71,943)	(75,761)
Incwm o'r Dreth Gyngor	(43,330)	(47,303)
Cyfanswm yr Incwm	**(122,486)**	**(129,220)**
GWARGED/DIFFYG AR DDARPARU GWASANAETHAU	**35,595**	**43,856**

11. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan y Rheoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Grŵp/Comisiynydd yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r Comisiynydd i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2017/18	Balans y Gronfa Gyffredinol	Grantiau Cyfalaf Nas Defnyddiwyd	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Cronfa Ailbrisio Wrth Gefn	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	Cronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	Cronfa Bensiwn Wrth Gefn	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn bennaf												
Gwrthdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:												
Taliadau a godir am ddibrisiant a lleihad yng ngwerth asedau anghyfredol	4,233	0	0	4,233	(475)	(3,758)	0	0	0	0	**(4,233)**	**0**
Colledion ailbrisio o eiddo, offer a chyfarpar	(200)	0	0	(200)	0	200	0	0	0	0	200	**0**
Amorteiddio asedau anniriaethol	83	0	0	83	0	(83)	0	0	0	0	(83)	**0**
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	(318)	0	0	(318)	0	318	0	0	0	0	318	**0**
Symudiad yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd yn Rhodd	0	0	0	**0**	0		0	0	0	0	**0**	**0**
Symiau asedau anghyfredol a ddilëwyd ar adeg gwaredu neu werthu fel rhan o'r ennill/golled o waredu ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	364	0	0	364	0	(364)	0	0	0	0	**(364)**	**0**
Gosod eitemau nas debydwyd neu nas credydwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:												
Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(3,930)	0	0	**(3,930)**	**0**	3,930	0	0	0	**0**	3,930	**0**
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau nas Defnyddiwyd yn bennaf												
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau nas defnyddiwyd a gredydwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**	**0**	**0**
Cymhwyso grantiau at ariannu cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	0	(129)	0	**(129)**	**0**	129	0	0	0	**0**	129	**0**
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn												
Trosglwyddo enillion gwerthu arian parod a gredydwyd fel rhan o'r ennill/golled o waredu ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(239)	0	306	68	0	0	(68)	0	0	0	**(68)**	**0**
Defnyddio Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	(305)	(305)	0	305	**0**	0	0	**0**	**305**	**0**
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol												
Y swm y mae'r costau cyllid a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i'r costau cyllid y gellir codi amdanynt yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	88	0	0	**88**	0	0	0	(88)	0	0	**(88)**	**0**
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn bennaf												
Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â buddiannau ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(18,577)	0	0	(18,577)	0	0	0	0	0	18,577	18,577	0
Cyfraniadau pensiynau'r cyflogwr	55,570	0	0	**55,570**	0	0	0	0	0	(55,570)	**(55,570)**	**0**

a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn												
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Balansau Cronedig yn bennaf												
Y swm y mae cydnabyddiaeth i swyddogion a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i gydnabyddiaeth y gellir codi amdani yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	157	0	0	157	0	0	0	0	(157)		(157)	0
Cyfanswm yr addasiadau	**37,231**	**(129)**	**1**	**37,103**	**(475)**	**677**	**(88)**	**(88)**	**(157)**	**(36,993)**	**(37,103)**	**0**

12. Trosglwyddiadau I/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd

Mae'r nodyn hwn yn amlinellu'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2017/18.

Cronfa Wrth Gefn	Nodyn	Balans ar 31 Mawrth 2017	Ailddosbarthiadau 2017/18	Trosglwyddiadau allan 2017/18	Trosglwyddiadau i mewn 2017/18	Balans ar 31 Mawrth 2018
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn a Glustnodwyd	28	6,383	0	(3,216)	600	3,767
Cronfa Refeniw 'Gan Bwyll'	28	289	0	0	0	289
Cronfeydd Cyfalaf Wrth Gefn a Glustnodwyd	28	14,673	(339)	(3,882)	0	10,452
Cronfa Gyfalaf 'Gan Bwyll'	28	510	0	0	680	1,190
Cyfanswm		**21,855**	**(339)**	**(7,098)**	**1,280**	**15,698**

*Cronfeydd Wrth Gefn a ddaliwyd ar ran Partneriaeth 'Gan Bwyll'. Cawsant eu trosglwyddo'n wreiddiol o Gyngor Sir y Fflint a'u haddasu ar gyfer unrhyw warged/diffyg o weithgareddau yn ystod y flwyddyn. Cyfeiriwch at Nodyn 33 'Gwasanaethau Asiantaeth' am ragor o wybodaeth

13. Incwm a gwariant gweithredu arall

Mae'r llinell hon yn cynnwys eitemau corfforaethol o incwm a gwariant na ellir eu dyrannu na'u dosrannu'n rhesymol i wasanaethau.

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17		Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	£'000		£'000	£'000
(120)	(120)	**(Ennill)/Colled o waredu asedau anghyfredol**	126	126
(14,225)	(14,225)	Grant ychwanegol Pensiynau Swyddogion yr Heddlu gan y Swyddfa Gartref	(18,577)	(18,577)
(14,345)	**(14,345)**	**Cyfanswm**	**(18,451)**	**(18,451)**

14. Incwm a gwariant ariannu a buddsoddi

Mae'r llinell hon yn cynnwys eitemau corfforaethol o incwm a gwariant sy'n deillio o offerynnau ariannol a thrafodion tebyg sy'n cynnwys llog.

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17		Nodyn	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	£'000			£'000	£'000
224	224	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	21	208	208
35,936	23	Llog net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	43	33,716	42
114	114	Gwariant Buddsoddi Arall – Derbyniad Cyfalaf Gohiriedig ar yr Hofrennydd	28	0	0
(222)	(222)	Llog sy'n dderbyniadwy ac incwm tebyg	21	(159)	(159)
(323)	(323)	Incwm a gwariant mewn perthynas ag eiddo buddsoddi a newidiadau yn eu gwerth teg	17	(483)	(483)
(542)	(542)	Grantiau cyfalaf penodol a oedd ar gael yn ystod y flwyddyn	37	0	0
81	81	Colled o ailbrisiad (offerynnau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu)	21	88	88
35,268	**(645)**	**Cyfanswm**		**33,370**	**(304)**

15. Trethiant ac incwm grant amhenodol

Mae'r eitem hon yn cyfuno'r holl grantiau a chyfraniadau sy'n dderbyniadwy na ellir eu priodoli i wariant gwasanaeth penodol.

Y Grŵp 2016/17	Y Comisiynydd 2016/17		Nodyn	Y Grŵp 2017/18	Y Comisiynydd 2017/18
£'000	£'000			£'000	£'000
(43,330)	(43,330)	Incwm y Dreth Gyngor		(47,303)	(47,303)
(8,277)	(8,277)	Ardrethi Annomestig Cenedlaethol		(8,934)	(8,934)
(41,734)	(41,734)	Grantiau'r Llywodraeth nas clustnodwyd yn benodol	37	(40,378)	(40,378)
(410)	(410)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	37	(317)	(317)
(93,751)	**(93,751)**	**Cyfanswm**		**(96,932)**	**(96,932)**

16. Eiddo, offer a chyfarpar

Symudiad ar falansau yn y flwyddyn ariannol 2017/18:

	Tir	Adeiladau	Bad	Cerbydau	Cyfarpar	CYFANSWM EIDDO, OFFER A CHYFARPAR	Mastiau	Adeiladau	CYFANSWM EIDDO BUDDSODDI	CYFANSWM YR ASEDAU DROS BEN	CYFANSWM YR ASEDAU ANNIRIAETHOL	CYFANSWM YR ASEDAU ANGHYFREDOL
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	**£'000**	**£'000**	£'000	£'000
Cost neu brisiad 1 Ebrill 2017	4,195	62,304	314	7,561	19,244	93,618	3,017	1,716	**4,733**	**1,497**	270	100,118
Ychwanegiadau	0	1,798	0	1,122	1,762	4,682	0	0	0	0	0	4,682
Cynnydd/(lleihad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	0	309	0	0	0	309	0	(289)	(289)	0	0	20
Cynnydd/(lleihad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y gwarged/diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(662)	0	0	0	(662)	0	(40)	(40)		0	(702)
Dadgydnabod – gwarediadau	0	0	(20)	(935)	(43)	(998)	0	0	0	0	0	(998)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asedau a ailddosbarthwyd	0	13	0	0	0	13	0	0	0	(1,437)	0	(1,424)
Ar 31 Mawrth 2018	4,195	63,762	294	7,748	20,963	96,962	3,017	1,387	4,404	60	270	101,696
Dibrisiant a lleihad mewn gwerth cronedig ar 1 Ebrill 2016	0	0	(38)	(4,235)	(15,617)	(19,890)	(500)	0	(500)	0	(93)	(20,483)
Tâl dibrisiant	0	(1,261)	(22)	(1,209)	(1,171)	(3,663)	0	0	0	(5)	(83)	(3,751)
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	0	(468)	0	0	0	(468)	0	0	0	(1)	0	(469)
Gwarediadau Dadgydnabod	0	0	7	901	43	951	0	0	0	0	0	951
Dibrisiant a lleihad mewn gwerth cronedig ar 31 Mawrth 2018	0	(1,729)	(53)	(4,543)	(16,745)	(23,070)	(500)	0	(500)	(6)	(176)	(23,752)
Gwerth llyfr net - ar 31 Mawrth 2018	4,195	62,033	241	3,205	4,218	73,892	2,517	1,387	3,904	54	94	77,944
Gwerth llyfr net - ar 31 Mawrth 2017	4,195	62,304	276	3,326	3,627	73,728	2,517	1,716	4,233	1,497	177	79,635

Symudiad ar falansau yn y flwyddyn ariannol 2016/17:

	Tir	Adeiladau	Bad	Cerbydau	Cyfarpar	CYFANSWM EIDDO, OFFER A CHYFARPAR	Mastiau	Tal	Adeiladau	CYFANSWM EIDDO BUDDSODDI	CYFANSWM YR ASEDAU DROS BEN	CYFANSWM YR ASEDAU ANNIRIAETHOL	CYFANSWM YR ASEDAU ANGHYFREDOL
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost neu brisiad 1 Ebrill 2016	4,320	58,458	192	7,486	20,218	90,674	3,101	320	1,843	5,264	1,040	584	97,562
Ychwanegiadau	0	1,131	122	1,289	1,526	4,068	0	0	0	0	186	0	4,254
Cynnydd/(lleihad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	0	7,562	0	0	0	7,562	4	0	30	34	152	0	7,748
Cynnydd/(lleihad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y gwarged/diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(75)	(536)	0	0	0	(611)	(88)	0	(157)	(245)	(92)	0	(948)
Dadgydnabod – gwarediadau	0	0	0	(1,214)	(2,500)	(3,714)	0	0	0	0	0	(314)	(4,028)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	25	22	0	0	0	47	0	0	0	0	(115)	0	(68)
Asedau a ailddosbarthwyd	(75)	(116)	0	0	0	(191)	0	(135)	0	(135)	326	0	0
Dibrisiant Cronedig a ddilëwyd ar adeg ailbrisiad	0	(4,217)	0	0	0	(4,217)	0	0	0	0	0	0	(4,217)
Ar 31 Mawrth 2017	4,195	62,304	314	7,561	19,244	93,618	3,017	185	1,716	4,918	1,497	270	100,303
Dibrisiant a lleihad mewn gwerth cronedig ar 1 Ebrill 2016	0	(2,667)	(24)	(4,299)	(17,029)	(24,019)	(500)	(185)	0	(685)	0	(324)	(25,028)
Tâl dibrisiant	0	(1,265)	(14)	(1,119)	(1,027)	(3,425)	0	0	0	0	0	(83)	(3,508)
Dibrisiant a ddilëwyd i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	0	(285)	0	0	0	(285)	0	0	0	0	0	0	(285)
Dibrisiant Cronedig a ddilëwyd ar adeg ailbrisiad	0	4,217	0	0	0	4,217	0	0	0	0	0	0	4,217
Gwarediadau Dadgydnabod	0	0	0	1,183	2,439	3,622	0	0	0	0	0	314	3,936
Dibrisiant a lleihad mewn gwerth cronedig ar 31 Mawrth 2017	0	0	(38)	(4,235)	(15,617)	(19,890)	(500)	(185)	0	(685)	0	(93)	(20,668)
Gwerth llyfr net - ar 31 Mawrth 2017	4,195	62,304	276	3,326	3,627	73,728	2,517	0	1,716	4,233	1,497	177	79,635
Gwerth llyfr net - ar 31 Mawrth 2016	4,320	55,791	168	3,187	3,189	66,655	2,601	135	1,843	4,579	1,040	260	72,534

Dibrisiant

	Dibrisiant 2016/17			Dibrisiant 2017/18		
Categori'r Ased	**Blynyddoedd**	**Gwerth Gweddilliol**	**Tâl**	**Blynyddoedd**	**Gwerth Gweddilliol**	**Tâl**
			£'000			**£'000**
Eiddo						
• Tir	Dim Dibrisiant		0	Dim Dibrisiant		0
• Adeiladau Gweithredol	Dros Oes sy'n Weddill		1,550	Dros Oes sy'n Weddill		1,729
• Eiddo	Dim Dibrisiant		0	Dim Dibrisiant		0
• Asedau Dros	Dros Oes sy'n Weddill		0	Dros Oes sy'n Weddill		6
• Asedau a Ddelir i'w Gwerthu				Dros Oes sy'n Weddill		96
Bad 1:						
• Corff	0	Dim	3	32	Dim	3
• Injan	0	Dim	11	12	Dim	11
Bad 2:	0	0 0		10	Dim	8
Cerbydau						
• Ymateb	0	Dim	403	3	Dim	416
• Arall	0	Dim	715	5	Dim	793
Cyfarpar						
Cyfrifiadur/Cyfarpar arall	0	Dim	1,027	5	Dim	1,171
Asedau anniriaethol	3	0	73	3	Dim	73
Asedau anniriaethol	5	0	10	5	Dim	10
Cyfanswm			**3,792**			**4,316**

Ailbrisiadau

Mae'r Comisiynydd yn cynnal rhaglen sy'n sicrhau y caiff asedau y mae angen iddynt gael eu mesur ar sail gwerth teg eu mesur unwaith bob pum mlynedd fel arfer ar gyfer pob dosbarth o ased. Cynhaliwyd ailbrisiad llawn o Dir ac Adeiladau gan briswyr allanol ac roedd yn weithredol o 31/03/17.

Cynhaliwyd prisiadau o rai Adeiladau, Eiddo Buddsoddi ac Asedau Dros Ben fel ag yr oeddent ar 31/03/18 oherwydd gwariant sylweddol ar yr adeiladau hyn a newid defnydd.

Cynhaliwyd y rhain gan brisiwr allanol.

Mae prisiadau cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

			Eiddo, Offer a Chyfarpar					Eiddo Buddsoddi						
	Tir	Adeiladau	Asedau sy'n cael eu Hadeiladu	Hofrennydd	Cerbydau	Cyfarpar	Bad	Mastiau	Tai	Adeiladau	Asedau Dros Ben	Asedau Anniriaethol	Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cariwyd ar gost hanesyddol:	**4,270**	**53,065**	**0**	**0**	**3,257**	**4,183**	**241**	**5,835**	**0**	**1,786**	**68**	**94**	**1,140**	**74,158**
Prisiwyd ar sail gwerth teg ar:														
31 Mawrth 2018	0	(353)	0	0	0	0	0	0	0	(329)		0	901	219
31 Mawrth 2017	(75)	7,233	0	0	0	0	0	(84)	71	(127)	(14)	0	(204)	6,800
31 Mawrth 2016	0	(69)	0	0	0	0	0	109	10	255	0	0	76	381
31 Mawrth 2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Mawrth 2014	0	(1,202)	0	0	0	0	0	244	(25)	17	0	0	0	(966)
31 Mawrth 2013	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Mawrth 2012	0	509	0	0	(15)	35	0	0	0	0	0	0	0	529
31 Mawrth 2011	0	2,288	0	0	0	0	0	(315)	16	(215)	0	0	0	1,774
31 Mawrth 2010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Mawrth 2009	0	562	0	0	(37)	0	0	(3,272)	(72)	0	0	0	0	(2,819)
31 Mawrth 2008	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm y gost neu'r prisiad:	**4,195**	**62,033**	**0**	**0**	**3,205**	**4,218**	**241**	**2,517**	**0**	**1,387**	**54**	**94**	**1,913**	**79,857**

17. Eiddo buddsoddi

Mae rhai eitemau o eiddo'r Comisiynydd, megis mastiau, yn cael eu dal at ddiben ennill rhent a/neu at ddibenion arbrisiant cyfalaf yn unig yn hytrach nag at ddefnydd gweinyddol.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
681	Incwm rhent o eiddo buddsoddi	795
(357)	Treuliau gweithredu uniongyrchol sy'n deillio o eiddo buddsoddi	(312)
324	**Ennill/(colled) net**	**483**

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r symudiad yng ngwerth teg eiddo buddsoddi yn ystod y flwyddyn:

2016/17		2017/18
£'000		£'000
4,579	Balans ar ddechrau'r flwyddyn:	4,232
0	Ychwanegiadau:	0
0	Prynlannau	0
(212)	Enillion/colledion net o addasiadau gwerth teg	(328)
	Trosglwyddiadau:	
0	• (I)/o eiddo, offer a chyfarpar	0
(135)	• I Asedau Dros Ben	0
4,232	Balans ar ddiwedd y flwyddyn	3,904

Mesurir Eiddo Buddsoddi ar sail gwerth teg yn seiliedig ar dystiolaeth y farchnad.

Mae manylion eiddo buddsoddi'r Comisiynydd a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth 2018 a 31 Mawrth 2017 fel a ganlyn:-

31 Mawrth 2018

	Prisiau a Restrwyd mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau unfath (Lefel 1)	Mewnbynnau arsylladwy sylweddol eraill (Lefel 2)	Mewnbynnau anarsylladwy sylweddol (Lefel 3)	Gwerth Teg ar 31 Mawrth 2018
	£'000	£'000	£'000	£'000
Safleoedd Mastiau Radio	0	2,517	0	2,517
Unedau Swyddfa	0	1,387	0	1,387
Tai	0	0	0	0

31 Mawrth 2017

	Prisiau a Restrwyd mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau unfath (Lefel 1)	Mewnbynnau arsylladwy sylweddol eraill (Lefel 2)	Mewnbynnau anarsylladwy sylweddol (Lefel 3)	Gwerth Teg ar 31 Mawrth 2017
	£'000	£'000	£'000	£'000
Safleoedd Mastiau Radio	0	2,517	0	2,517
Unedau Swyddfa	0	1,715	0	1,715
Tai	0	0	0	0

Nid oedd unrhyw drosglwyddiadau rhwng lefel 1 a 2 yn ystod y flwyddyn.

Technegau Prisio a ddefnyddir i bennu Gwerthoedd Teg lefel 2 a 3 ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mewnbynnau arsylladwy sylweddol – lefel 2.

Mae gwerth teg yr Unedau Mastiau Radio a'r Unedau Swyddfa wedi bod yn seiliedig ar ddull y farchnad, gan ddefnyddio amodau presennol y farchnad, a pharhad prydlesau ac incwm rhent.

18. Ymrwymiadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2018 mae'r Comisiynydd wedi llunio rhai ymrwymiadau sy'n gysylltiedig â chynlluniau adeiladu a phrosiectau mawr a gynhaliwyd fel rhan o'r Rhaglen Gyfalaf. Yr ymrwymiad mwyaf arwyddocaol o blith y rhain yw:

- Uwchraddio'r Rhwydwaith Ardal Eang £540K,
- Cwblhau'r Gwaith Adeiladu Rhanbarthol mewn Gorsafoedd Heddlu yn Ardal Heddlu Dyfed-Powys – gwerth £384k,
- Gwaith i Wella Dalfeydd £351K.

19. Asedau anniriaethol

Mae'r Comisiynydd yn cyfrif am feddalwedd a thrwyddedau fel asedau anniriaethol, i'r graddau nad yw'r feddalwedd yn rhan annatod o system TG benodol ac na chyfrifir amdani fel rhan o'r galedwedd. Mae asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau a brynwyd a meddalwedd a grëwyd yn fewnol.

Yr oes ddefnyddiol a bennir ar gyfer y feddalwedd bwysig a ddefnyddir gan y Grŵp/Comisiynydd yw 3 neu 5 mlynedd a chaiff yr asedau eu hamorteiddio ar sail llinell syth.

2016/17				2017/18		
Asedau a grëwyd yn fewnol	**Asedau eraill**	**Cyfanswm**		**Asedau a grëwyd yn fewnol**	**Asedau eraill**	**Cyfanswm**
£'000	**£'000**	**£'000**		**£'000**	**£'000**	**£'000**
			Balans ar ddechrau'r flwyddyn:			
0	584	584	• Symiau cario gros	0	270	270
0	(324)	(324)	• Amorteiddiad cronedig	0	(93)	(93)
0	260	260	**Swm cario net ar ddechrau'r flwyddyn:**	0	177	177
0	0	0	Ychwanegiadau:	0	0	0
0	(83)	(83)	Amorteiddiad ar gyfer y cyfnod	0	(83)	(83)
0	**177**	**177**	**Swm cario net ar ddiwedd y flwyddyn**	**0**	**94**	**94**

Yn cynnwys:	**31/3/2013**	**31/3/2014**	**31/3/2015**	**31/3/2016**	**31/3/2017**	**31/3/2018**
Symiau cario gros (£'000)	314	314	365	584	270	270
Amorteiddiad cronedig (£'000)	(289)	(302)	(314)	(324)	(93)	(176)

Nid oes unrhyw eitemau o feddalwedd wedi'i chyfalafu sy'n berthnasol yn unigol i'r datganiadau ariannol.

20. Dyledwyr Hirdymor

Y Grŵp	Y Comisiynydd		Y Grŵp	Y Comisiynydd
31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018
£'000	£'000		£'000	£'000
23	23	Cyrff Heddlu Eraill	0	0
23	**23**	**Cyfanswm**	**0**	**0**

21. Offerynnau Ariannol

Offeryn ariannol yw unrhyw gontract sy'n rhoi ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i endid arall. Nid yw trafodion nad ydynt yn rhai cyfnewid, megis y rhai sy'n ymwneud â threthi a grantiau'r llywodraeth, yn offerynnau ariannol.

Offerynnau Ariannol – Balansau

Y Grŵp:

	Hirdymor		Cyfredol	
	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyca (Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus) – prifswm a fenthycwyd	(2,125)	(1,936)	(173)	(189)
Benthyciadau (Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus) – llog cronedig	(12)	(10)	0	0
Symiau Masnach Taladwy (Credydwyr)	0	0	(2,451)	(3,292)
Rhwymedigaeth sy'n ymwneud â'r Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig*	(1,312,684)	(1,182,188)	0	0
Cyfanswm y Rhwymedigaethau Ariannol	**(1,314,821)**	**(1,184,134)**	**(2,624)**	**(3,481)**
Benthyciadau a symiau derbyniadwy:				
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Prifswm ar gost wedi'i hamorteiddio	0	0	17,500	8,000
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Llog cronedig	0	0	14	5
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Buddsoddiadau y mae eu gwerth wedi lleihau	0	0	8	3
Buddsoddiadau sydd Ar Gael i'w Gwerthu	6,547	6,510	4,806	8,154
Buddsoddiadau sydd Ar Gael i'w Gael i'w Gwerthu – Llog Cronedig	33	28	13	27
Symiau Masnach Derbyniadwy (Dyledwyr)	0	0	1,837	1,596
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	**6,580**	**6,538**	**24,178**	**17,785**

* Bydd trosglwyddiad o fewn y grŵp yn digwydd o Gyfrifon y Prif Gwnstabl i Gyfrifon y Comisiynydd ar gyfer y rhwymedigaeth pensiynau sy'n gysylltiedig â staff y Prif Gwnstabl.

Comisiynydd:

	Hirdymor		Cyfredol	
	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018
	£'000	£'000	£'000	£'000
Benthyca (Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus) – prifswm a fenthycwyd	(2,125)	(1,936)	(172)	(189)
Benthyciadau (Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus) – llog cronedig	(12)	(10)	0	0
Symiau Masnach Taladwy (Credydwyr)	0	0	(410)	(510)
Rhwymedigaeth sy'n ymwneud â'r Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig*	(178)	403	0	0
Cyfanswm y Rhwymedigaethau Ariannol	**(2,315)**	**(1,543)**	**(582)**	**(699)**
Benthyciadau a symiau derbyniadwy:				
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Prifswm ar gost wedi'i hamorteiddio	0	0	17,500	8,000
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Llog cronedig	0	0	14	5
Buddsoddiadau cyfnod penodol – Buddsoddiadau y mae eu gwerth wedi lleihau	0	0	8	3
Buddsoddiadau sydd Ar Gael i'w Gwerthu – Ar sail Gwerth Teg	6,547	6,510	4,806	8,154
Buddsoddiadau sydd Ar Gael i'w Gael i'w Gwerthu – Llog Cronedig	33	28	13	27
Symiau Masnach Derbyniadwy (Dyledwyr)	0	0	1,546	884
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	**6,580**	**6,538**	**23,887**	**17,073**

Offerynnau Ariannol – Enillion a Cholledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

Incwm, Gwariant, Enillion a Cholledion

2016/17		Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	2017/18
Cyfanswm £'000oedd		Rhwymedigaethau wedi'u mesur ar gost wedi'i hamorteiddio £000oedd	Benthyciadau a symiau derbyniadwy £000oedd	Cyfanswm £000oedd
£'000		£'000	£'000	£'000
(224)	Traul llog	(208)	0	(208)
(224)	**Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir**	**(208)**	**0**	**(208)**
222	Llog incwm	0	159	159
0	Ennill lleihad mewn gwerth (Banciau Gwlad yr Iâ)	0	(8)	(8)
222	**Llog ac incwm buddsoddi**	**0**	**151**	**151**
(2)	**Ennill/(colled) net am y flwyddyn**	(208)	**151**	**(57)**

Gwerthoedd Teg

Asedau ariannol sydd wedi'u dosbarthu'n rhai sydd ar gael i'w gwerthu a phob ased a rhwymedigaeth ddeilliannol sy'n cael eu cario yn y Fantolen ar sail gwerth teg. Ar gyfer y rhan fwyaf o asedau, gan gynnwys bondiau, biliau'r trysorlys a chyfanddaliadau yng

nghronfeydd marchnadoedd arian a chronfeydd cyfunedig eraill, daw'r gwerth teg o bris y farchnad. Mae gwerthoedd teg offerynnau eraill wedi cael eu hamcangyfrif drwy gyfrifo gwerth presennol net y llifau arian cytundebol sy'n weddill ar 31 Mawrth 2018, gan ddefnyddio'r dulliau a'r tybiaethau canlynol:

- Mae tystysgrifau adneuo a chontractau blaenfenthyciadau wedi cael eu disgowntio ar gyfradd llog y farchnad ar gyfer offerynnau sydd â statws credyd a chyfnod sy'n weddill cyn aeddfedu tebyg.
- Mae'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus wedi rhoi symiau Gwerth Teg i'r Comisiynydd mewn perthynas â'i bortffolio dyled. Mae'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus wedi asesu'r Gwerthoedd Teg drwy gyfrifo'r symiau y byddai wedi bod yn rhaid i'r Comisiynydd eu talu i ddifodi'r benthyciadau ar y dyddiadau hyn
- Ni chydnabyddir unrhyw ad-daliad cynnar na lleihad mewn gwerth ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Tybir bod gwerth teg offerynnau byrdymor, gan gynnwys symiau masnach taladwy a derbyniadwy, yn agos at y swm cario.
- Ar gyfer symiau masnach taladwy a symiau masnach derbyniadwy, defnyddiwyd y gwerth cario fel brasamcan rhesymol o werth teg.
- Mae'r rhwymedigaeth sy'n gysylltiedig â'r Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig wedi cael ei hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y dyfodol yn dibynnu ar ragdybiaethau ynglŷn â chyfraddau marwolaethau, lefelau cyflog ac ati. Felly, bydd gwerth teg y rhwymedigaeth hon ar ddyddiad y Fantolen yr un fath â'r swm cario.

Dangosir gwerthoedd teg yn y tabl ar y dudalen ganlynol, wedi'u rhannu yn ôl eu lefel yn yr hierarchiaeth gwerth teg:

- Lefel 1 – mae gwerth teg ond yn deillio o brisiau a restrwyd mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rwymedigaethau unfath, e.e. prisiau bondiau.
- Lefel 2 – cyfrifir gwerth teg o fewnbynnau ac eithrio prisiau a restrwyd sy'n arsylladwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, e.e. cyfraddau llog neu arenillion ar gyfer offerynnau tebyg
- Lefel 3 – pennir gwerth teg drwy ddefnyddio mewnbynnau anarsylladwy, e.e. data nad yw'n ddata'r farchnad megis rhagolygon o lifau arian parod neu statws credyd wedi'i amcangyfrif

Ni fu unrhyw drosglwyddiadau rhwng lefelau mewnbwn 1 a 2 yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y dechneg brisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn.

2017/18

Y Grŵp				Y Comisiynydd	
Swm Cario	Gwerth teg		Lefel Gwerth Teg	Swm Cario	Gwerth teg
31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018			31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018
£'000	£'000			£'000	£'000
		Rhwymedigaethau Ariannol:			
(2,125)	(2,956)	Benthyca Hirdymor	2	(2,125)	(2,956)
		Rhwymedigaethau nad yw Gwerth Teg wedi'i ddatgelu ar eu cyfer			
(189)	(189)	Benthyca Byrdymor		(189)	(189)
(1,182,188)	(1,182,188)	Rhwymedigaeth sy'n ymwneud â'r Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig		403	403
(3,292)	(3,292)	Symiau Masnach Taladwy (Credydwyr)		(510)	(510)
(1,187,794)	**(1,188,625)**	**Cyfanswm y Rhwymedigaethau Ariannol**		**(2,421)**	**(3,252)**
		Asedau Ariannol:			
14,724	14,719	Bondiau Corfforaethol a Bondiau'r Llywodraeth	2	14,724	14,719
		Asedau nad yw Gwerth Teg wedi'i ddatgelu ar eu cyfer			
8,008	8,008	Buddsoddiadau Byrdymor		8,008	8,008
1,596	1,596	Symiau Masnach Derbyniadwy (Dyledwyr)		884	884
24,328	**24,323**	**Cyfanswm yr Asedau Ariannol**		**23,616**	**23,611**

2016/17

Y Grŵp				Y Comisiynydd	
Swm Cario	Gwerth teg		Lefel Gwerth Teg	Swm Cario	Gwerth teg
31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017			31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017
£'000	£'000			£'000	£'000
		Rhwymedigaethau Ariannol:			
(2,299)	(3,231)	Benthyca Hirdymor	2	(2,299)	(3,231)
		Rhwymedigaethau nad yw Gwerth Teg wedi'i ddatgelu ar eu cyfer			
(173)	(173)	Benthyca Byrdymor		(173)	(173)
(1,312,684)	(1,312,684)	Rhwymedigaeth sy'n ymwneud â'r Cynllun Pensiwn Buddiannau Diffiniedig		(178)	(178)
(2,451)	(2,451)	Symiau Masnach Taladwy (Credydwyr)		(410)	(410)
(1,317,607)	**(1,318,539)**	**Cyfanswm y Rhwymedigaethau Ariannol**		**(3,060)**	**(3,992)**
		Asedau Ariannol:			
8,304	8,597	Bondiau Corfforaethol a Bondiau'r Llywodraeth	2	8,304	8,597
3,011	3,028	Tystysgrifau Adneuo	2	3,011	3,028
		Asedau nad yw Gwerth Teg wedi'i ddatgelu ar eu cyfer			
17,522	17,522	Buddsoddiadau Byrdymor		17,522	17,522
1,837	1,837	Symiau Masnach Derbyniadwy (Dyledwyr)		1,546	1,546
30,674	**30,984**	**Cyfanswm yr Asedau Ariannol**		**30,383**	**30,693**

22. Rhestrau eiddo

	Ffrancio a storfeydd o nwyddau llifrau		Deunyddiau cynnal a chadw'r fflyd		Cyfanswm	
	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans sy'n weddill ar ddechrau'r flwyddyn:	**292**	**355**	**76**	**74**	**368**	**429**
Prynlannau	392	438	196	175	588	613
Wedi'i gydnabod fel traul yn ystod y flwyddyn	(329)	(399)	(198)	(180)	(527)	(579)
Balansau wedi'u dileu	0	(5)	0	1	0	(4)
Gwrthdroi symiau a ddilëwyd mewn blwyddyn flaenorol/addasiad pris cyfartalog	0	0	0	0	0	0
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn.	**355**	**389**	**74**	**70**	**429**	**459**

Delir pob rhestr eiddo ar fantolen y Prif Gwnstabl

23. Dyledwyr Byrdymor

Y Grŵp	Y Comisiynydd		Y Grŵp	Y Comisiynydd
31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018
£'000	£'000		£'000	£'000
2,961	2,961	Cyrff llywodraeth ganolog	3,738	3,738
38	38	Awdurdodau lleol	89	89
1,412	1,412	Cyrff Heddlu Eraill	1,686	1,686
879	878	Cyrff Cyhoeddus Eraill	540	540
1,378	1,088	Cwmnïau Cyfyngedig	975	270
18	18	Endidau ac unigolion eraill	110	102
440	440	Hawliadau treth ar werth	512	512
7,126	**6,835**	**Cyfanswm**	**7,650**	**6,937**

24. Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod

31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018
£'000		£'000
19	Arian parod a ddelir	19
190	Cyfrifon cyfredol banc	409
2,000	Adneuon byrdymor	2,000
2,209	**Cyfanswm**	**2,428**

25. Asedau a ddelir i'w gwerthu

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018
	£'000	£'000
Balans sy'n weddill ar ddechrau'r flwyddyn:	**0**	**0**
Asedau sydd newydd eu dosbarthu'n rhai a ddelir i'w gwerthu:		
Eiddo, offer a chyfarpar	0	0
Asedau/rhwymedigaethau eraill mewn grwpiau gwaredu	0	0
Asedau sydd wedi'u dosbarthu'n asedau dros ben	0	1,424
Colledion ailbrisio	0	0
Enillion ailbrisio	0	901
Asedau a werthwyd	0	(316)
Dibrisiant		(96)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**0**	**1,913**

26. Credydwyr Byrdymor

Y Grŵp	Y Comisiynydd		Y Grŵp	Y Comisiynydd
31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018
£'000	£'000		£'000	£'000
2,030	1,956	Cyrff llywodraeth ganolog	2,107	2,046
637	15	Awdurdodau lleol	657	70
2,444	20	Cyrff Heddlu Eraill	3,415	50
169	150	Cyrff Cyhoeddus Eraill	181	66
1,462	352	Cwmnïau Cyfyngedig	1,717	498
989	58	Endidau ac unigolion eraill	1,575	11
7,731	2,551	Cyfanswm	9,652	2,741

27. Darpariaethau

Darpariaethau Byrdymor

Disgwylir i'r symiau canlynol gael eu talu o fewn 12 mis i'r cyfnod adrodd:

	Cronfeydd Statudol	Ymddeol oherwydd Salwch	Darpariaethau Eraill	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans sy'n weddill ar ddechrau'r flwyddyn:	**534**	**185**	**63**	**782**
Darpariaethau ychwanegol a wnaed yn 2017/18	112	77	3	192
Symiau a ddefnyddiwyd yn 2017/18	(115)	(185)	(4)	(304)
Symiau nas defnyddiwyd a wrthdrowyd yn 2017/18	0	0	(5)	(5)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn:	**531**	**77**	**57**	**665**

<u>Cronfeydd Statudol - Arian a Ddelir Hyd Nes eu Hadhawlio</u>

Mae gan y Comisiynydd y pŵer i atafaelu arian neu eiddo a ddefnyddiwyd, neu y bwriedir eu defnyddio, at ddiben trosedd. Delir y symiau hyn o fewn y gronfa 'Arian a Ddelir Hyd Nes eu Hadhawlio', hyd nes cael dyfarniad gan y Llysoedd. Unwaith bod y dyfarniad wedi'i wneud gellir gwaredu'r arian yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol.

<u>Ymddeol oherwydd Salwch</u>

Pennwyd darpariaeth i dalu cost taliadau ymddeol oherwydd salwch i'r cyflogeion hynny y tybiwyd, ar ddiwedd y flwyddyn, eu bod yn annhebygol o ddychwelyd i'r gwaith ond nad oedd eu hasesiad iechyd llawn wedi'i gwblhau eto.

<u>Darpariaethau Eraill</u>

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae £45k yn ymwneud â rhwymedigaethau i aelodau presennol Cronfa Gyflwyno Heddlu Dyfed-Powys.

Darpariaethau Hirdymor

Disgwylir i'r symiau canlynol gael eu talu dros 12 mis ar ol y cyfnod adrodd:

	Darpariaeth yswiriant	Municipal Mutual Insurance Ltd	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Balans sy'n weddill ar ddechrau'r flwyddyn:	**388**	**457**	**845**
Darpariaethau ychwanegol a wnaed yn 2017/18	133	0	133
Symiau a ddefnyddiwyd yn 2017/18	(141)	0	(141)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn:	**380**	**457**	**837**

<u>Darpariaeth Yswiriant</u>

Mae hwn yn asesiad o'r hawliadau yswiriant sy'n debygol o gael eu setlo gan y Comisiynydd.

<u>Municipal Mutual Insurance Ltd</u>

Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at Nodyn 4.

28. Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy

Manylir ar symudiadau yng nghronfeydd wrth gefn defnyddiadwy y Comisiynydd yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn ac yn y nodyn hwn.

31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018
£'000		£'000
4,500	Cronfa Gyffredinol Wrth Gefn	4,032
6,672	Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn a Glustnodwyd	4,056
15,183	Cronfa Gyfalaf Wrth Gefn a Glustnodwyd	11,642
(1)	Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	0
879	Grantiau Cyfalaf Nas Defnyddiwyd	750
27,233	**Cyfanswm**	**20,480**

<u>Cronfa Gyffredinol Wrth Gefn</u>

Mae'r Comisiynydd yn cynnal Cronfa Gyffredinol Wrth Gefn o £4.03m fel:

- balans gweithredol er mwyn helpu i leddfu effaith llifau arian parod anwastad ac osgoi benthyca dros dro diangen;
- cronfa wrth gefn i leddfu effaith digwyddiadau annisgwyl neu argyfyngau.

<u>Cronfeydd Refeniw Wrth Gefn a Glustnodwyd</u>

Mae'r gronfa wrth gefn hon yn cynnwys swm sylweddol o arian a neilltuir at ddibenion clustnodi a chynnal y gyllideb refeniw yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

Cronfa Wrth Gefn	Balans ar 31 Mawrth 2017	Ailddosbarthu 2017/18	Trosglwyddiadau allan 2017/18	Trosglwyddiadau i mewn 2017/18	Balans ar 31 Mawrth 2018	Disgrifiad
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	
Cronfa Buddsoddi i Arbed Wrth Gefn	1,630	(1,630)	0	0	0	Bydd yn ariannu prosiectau yn y dyfodol a fydd yn sicrhau arbedion refeniw parhaus.
Cronfa Gan Bwyll	289	0	0	0	289	Fe'i delir ar ran Partneriaeth 'Gan Bwyll' i ariannu gwariant refeniw a glustnodwyd yn y dyfodol.
Cronfeydd Wrth Gefn eraill a Glustnodwyd	4,753	1,630	(3,216)	600	3,767	Cronfeydd wrth gefn a ddelir at ddibenion clustnodi a chynnal y gyllideb refeniw yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.
Cyfanswm	6,672	0	(3,216)	600	4,056	

Cronfeydd Cyfalaf Wrth Gefn a Glustnodwyd

Symiau a neilltuir o wariant o ddydd i ddydd ac arian a dderbynnir o werthu asedau anghyfredol i dalu am asedau anghyfredol newydd neu ad-dalu benthyciadau yw'r rhain. Bu diffyg buddsoddi yn yr ystad dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf ac mae'r Comisiynydd bellach wedi dechrau ar raglen waith sylweddol a fydd yn sicrhau ystad effeithiol, addas at y diben dros yr ychydig flynyddoedd nesaf.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
18,683	Balans ar 1 Ebrill:	15,183
0	Symiau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	680
0	Ailddosbarthiadau	(339)
(3,500)	Symiau a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(3,882)
15,183	Balans ar 31 Mawrth:	11,642

Noder bod y symiau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn i'w priodoli'n gyfan gwbl i Bartneriaeth Gan Bwyll.
Delir cyfanswm o £1,190k o'r cronfeydd wrth gefn hyn ar ran Partneriaethau Gan Bwyll er mwyn ariannu ymrwymiadau cyfalaf yn y dyfodol.

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn

Mae'r cyfrif hwn yn ymwneud ag enillion o werthu asedau anghyfredol.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
0	Balans ar 1 Ebrill:	(1)
	Derbyniadau cyfalaf a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	
36	Cerbydau	32
0	Adeiladau	126
0	Tai	79
114	Hofrennydd	68
(151)	Derbyniadau cyfalaf a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	(304)
(1)	Balans ar 31 Mawrth:	0

Grantiau Cyfalaf Nas Defnyddiwyd

2016/17		2017/18
£'000		£'000
505	Balans ar 1 Ebrill:	879
916	Arian grant a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn	0
(542)	Arian grant a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	(129)
879	Balans ar 31 Mawrth:	750

29. Cronfeydd wrth gefn annefnyddiadwy

31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018
£'000		£'000
20,709	Cronfa Ailbrisio Wrth Gefn	20,254
58,926	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	59,603
(368)	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	(525)
(1,312,684)	Cronfa Bensiynau Wrth Gefn	(1,182,188)
91	Derbyniad Cyfalaf Gohiriedig	23
84	Cronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar Gael i'w Gwerthu Wrth Gefn	(4)
(1,233,242)	Cyfanswm	(1,102,837)

Cronfa ailbrisio wrth gefn

Dim ond enillion ailbrisio a gronnwyd ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Wrth Gefn, a geir yn y Gronfa Wrth Gefn. Mae'r enillion a gronnwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno ym malans y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
13,253	Balans ar 1 Ebrill:	20,709
8,417	Ailbrisio asedau tuag i fyny	623
(669)	Nid yw ailbrisio asedau tuag i lawr na cholledion lleihad mewn gwerth yn cael eu codi ar warged/diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(603)
7,748	Nid yw gwarged na diffyg o ailbrisio asedau anghyfredol yn cael eu cofnodi ar y gwarged neu'r diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	20,729
(285)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	(475)
(7)	Ailbrisiad wedi'i alldatgan – dosbarth o ased wedi'i symud o ased dros ben i ased gweithredol	
20,709	Balans ar 31 Mawrth:	20,254

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn darparu ar gyfer y gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrifyddu am ddefnyddio asedau anghyfredol ac ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol. Caiff cost caffael, adeiladu neu wella ei debydu o'r Cyfrif gan fod dibrisiant, colledion lleihad mewn gwerth ac amorteiddiadau yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cysoni o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i drosi ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Caiff y symiau a neilltuwyd gan y Comisiynydd fel cyllid ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella eu credydu i'r Cyfrif. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a

cholledion cronedig o Eiddo Buddsoddi ac enillion a gydnabuwyd yn asedau a roddwyd yn rhodd nad ydynt wedi cael eu defnyddio eto gan y Grŵp/Comisiynydd.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd o Eiddo, Offer a Chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007.

2016/17		**2017/18**
£'000		**£'000**
59,282	**Balans ar 1 Ebrill:**	**58,926**
	Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud a gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	
(3,424)	Taliadau a godir am ddibrisiant a lleihad yng ngwerth asedau anghyfredol	(3,758)
(2,386)	Colledion ailbrisio o eiddo, offer a chyfarpar	(671)
1,596	Enillion ailbrisio o eiddo, offer a chyfarpar	910
(83)	Amorteiddio asedau anniriaethol	(83)
0	Gwariant refeniw a ariannwyd o gyfalaf o dan statud	
(92)	Symiau asedau anghyfredol a ddilewyd ar adeg gwaredu neu werthu fel rhan o'r ennill/golled o waredu ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(363)
36	Ased a roddwyd yn rhodd (heb amodau ynghlwm)	
(62)	Ailddatgan Eiddo o Ased Dros Ben i Weithredol	
54,867		**54,961**
	Symiau addasu a ddilewyd o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	
	Swm net cost asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn a drosglwyddwyd	
	Ariannu cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:	
151	Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	305
3,108	Defnydd o'r Cronfeydd Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	3,914
491	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd i ariannu cyfalaf.	318
52	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd	129
0	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	
0	Darpariaeth ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	
415	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	16
4,217		**4,682**
(158)	Symudiadau yng ngwerth Eiddo Buddsoddi ar y farchnad a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(40)
0	Symudiad yn y Cyfrif Asedau a Roddwyd a gredydwyd i'r Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant	0
58,926	**Balans ar 31 Mawrth:**	**59,603**

Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd

Mae'r cyfrif hwn yn darparu ar gyfer y gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol sy'n cronni o ddigolledu am absenoldebau a enillwyd ond nas cymerwyd yn ystod y flwyddyn. Mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol gael ei niwtraleiddio drwy drosglwyddo symiau i'r Cyfrif neu o'r Cyfrif.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
(503)	**Balans ar 1 Ebrill:**	**(368)**
503	Setlo neu ganslo cronlad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	**368**
(368)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	**(525)**
135	Y swm y mae cydnabyddiaeth i swyddogion a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail cronladau yn wahanol i gydnabyddiaeth y gellir codi amdani yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol.	(157)
(368)	**Balans ar 31 Mawrth:**	**(525)**

Cronfa Bensiwn Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn darparu ar gyfer gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer cyfrifyddu am fuddiannau ôl-gyflogaeth ac am ariannu buddiannau yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Prif Gwnstabl yn cyfrif am fuddiannau ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddianau a enillwyd gan gyflogeion sydd wedi cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r rhwymedigaethau a gydnabyddir er mwyn adlewyrchu chwyddiant, tybiaethau sy'n newid ac enillion buddsoddi o unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu am gostau. Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fuddiannau a enillwyd gael eu hariannu am fod y Prif Gwnstabl yn gwneud cyfraniadau'r cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly, mae'r balans debyd ar y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddiannau a enillwyd gan gyn-gyflogeion a chyflogeion presennol a'r adnoddau y mae'r Comisiynydd wedi'u neilltuo i'w bodloni. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddiannau.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
(1,011,819)	**Balans ar 1 Ebrill:**	**(1,312,684)**
(271,602)	(Enillion)/colledion actiwaraidd o asedau/rhwymedigaethau pensiynau	**167,489**
14,224	Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud a buddiannau ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	18,577
(43,487)	Cyfraniadau pensiynau'r cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn.	(55,570)
(1,312,684)	**Balans ar 31 Mawrth:**	**(1,182,188)**

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn yn dal yr enillion a gydnabuwyd o waredu asedau anghyfredol ond nad yw setliad arian parod wedi digwydd eto ar eu cyfer. O dan y trefniadau statudol, nid yw'r Comisiynydd yn trin yr enillion hyn fel symiau y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf newydd nes eu bod wedi'u hategu gan dderbyniadau arian parod. Pan fydd y setliad arian parod gohiriedig yn digwydd yn y pen draw, caiff symiau eu trosglwyddo i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
205	**Balans ar 1 Ebrill:**	**91**
0	Trosglwyddo enillion gwerthu gohiriedig a gredydwyd fel rhan o'r ennill / golled o waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
(114)	Trosglwyddo i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn ar ol derbyn arian parod	(68)
91	**Balans ar 31 Mawrth:**	**23**

Cronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar Gael i'w Gwerthu Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Offerynnau Ariannol sydd Ar Gael i'w Gwerthu yn cynnwys yr enillion a wnaed gan y Comisiynydd yn codi o gynnydd yng ngwerth ei fuddsoddiadau sydd â phrisiau a restrwyd ar y farchnad neu nad oes ganddynt fel arall daliadau sefydlog na therfynadwy. Caiff y balans ei leihau pan fydd buddsoddiadau ag enillion cronedig yn cael:

- eu hailbrisio tuag i lawr neu y lleiheir eu gwerth a bod yr enillion wedi'u colli,
- eu gwaredu a bod yr enillion wedi'u gwireddu.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
165	**Balans ar 1 Ebrill:**	**84**
(81)	Ailbrisio buddsoddiadau tuag i lawr	(88)
0	Enillion cronedig o asedau a werthwyd neu asedau sy'n aeddfedu a drosglwyddwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Incwm Buddsoddi Arall	0
84	**Balans ar 31 Mawrth:**	**(4)**

30. Datganiad llif arian parod – gweithgareddau gweithredu

2016/17		2017/18
£'000		£'000
35,595	(Gwarged) neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	43,856
	Addasiadau ar gyfer symudiadau anariannol:	
(3,795)	Dibrisiant	(4,316)
0	Lleihad yng ngwerth Buddsoddiadau	8
(1,008)	Colledion ailbrisio o Eiddo, Offer a Chyfarpar	200
(29,263)	Taliadau net a godir ar gyfer Buddiannau Ymddeol	(36,993)
(91)	Gwerthu Asedau Sefydlog (Gwerth Llyfr Net)	(126)
185	Cyfraniad at Ddarpariaethau	125
(81)	Colled o Ailbrisio Asedau Ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	(88)
16	Cynnydd/Lleihad mewn Llog o Fuddsoddiadau a gronnwyd	0
1	Cynnydd/Lleihad mewn Llog o Fenthyciadau a gronnwyd	2
61	Cynnydd/Lleihad mewn Stoc	30
706	Cynnydd/Lleihad mewn Dyledwyr	523
1,026	Cynnydd/Lleihad mewn Credydwyr	(2,916)
(32,243)		**(43 ,551)**
	Addasiadau ar gyfer eitemau wedi'u cynnwys yn y gwarged neu'r diffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi ac ariannu:	
219	Enillion o werthu eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	238
631	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau ariannu – trefniadaeth Asiantaeth	(202)
324	Taliadau ar gyfer gweithgareddau buddsoddi a Derbyniadau o weithgareddau buddsoddi	483
1,174		**519**
4,526	**Llifau arian parod net o weithgareddau gweithredu**	**824**

31. Datganiad llif arian parod – gweithgareddau buddsoddi

2016/17		2017/18
£'000		£'000
3,436	Prynu eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	5,419
93,472	Prynu buddsoddiadau byrdymor a hirdymor	76,691
357	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	312
(219)	Enillion o werthu eiddo, offer a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(238)
(100,706)	Enillion o fuddsoddiadau byrdymor a hirdymor	(82,806)
(681)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(795)
(4,341)	**Llifau arian parod net o weithgareddau buddsoddi**	**(1,417)**

32. Datganiad llif arian parod – gweithgareddau – gweithgareddau ariannu

2016/17		2017/18
£'000		£'000
158	Ad-daliadau benthyciadau byrdymor a hirdymor	172
(631)	Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau ariannu	202
(473)	**Llifau arian parod net o weithgareddau ariannu**	**374**

33. Gwasanaethau Asiantaeth

Ers mis Ebrill 2015, mae Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys wedi bod yn arweinydd strategol gweinyddiaeth ariannol Partneriaeth 'Gan Bwyll'. 'Gan Bwyll' yw delwedd gyhoeddus Partneriaeth Lleihau Anafiadau Ffyrdd Cymru sy'n cynnwys pedwar Heddlu Cymru, y 22 o Awdurdodau Unedol yng Nghymru a Llywodraeth Cymru (fel yr awdurdod cefnffyrdd).

Ariennir Partneriaeth 'Gan Bwyll' o ddwy brif ffynhonnell: grant gan Lywodraeth Cymru, a defnyddio incwm a dderbynnir o bresenoldeb troseddwyr ar Gyrsiau Ymwybyddiaeth o Gyflymder. Yn ystod 2017/18, cyflwynodd Comisiynydd Heddlu a Throseddu Dyfed-Powys hawliadau grant gwerth cyfanswm o £2.55m, a gwnaeth daliadau credydwyr gwerth £6.15m, ar ran y Bartneriaeth.

Yn unol â gofynion IAS 18 Refeniw, mae'r Cod Ymarfer yn ei gwneud yn ofynnol, lle mae sefydliad yn gweithredu fel asiant, na fydd trafodion yn cael eu hadlewyrchu yn natganiadau ariannol awdurdod, ac eithrio arian parod a gasglwyd neu wariant yr aed iddo gan yr asiant ar ran y penadur. Os felly, ceir sefyllfa dyledwr neu gredydwr ac mae'r arian parod net wedi'i gynnwys yn y Gweithgareddau Ariannu yn y Datganiad Llif Arian Parod.

<u>Gwasanaethau pensiwn a ddarperir gan Gyngor Sir Caerfyrddin</u>

Gweinyddir cynllun pensiwn Llywodraeth Leol a chynllun pensiwn yr Heddlu gan y cyngor, sy'n codi ffi flynyddol yn seiliedig ar nifer yr aelodau gweithredol a gohiriedig, yn ogystal â'r pensiynwyr gwirioneddol. Codir ffi hefyd am waith cynnal a'r datganiadau blynyddol o fuddiannau.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
81	Gwariant yr aed iddo wrth weinyddu Cynllun Pensiwn yr Heddlu a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	85
81	**Gwarged net sy'n codi ar y trefniadau asiantaeth**	**85**

34. Trefniadau Cydweithredol

Mae gan heddluoedd yng Nghymru hanes llwyddiannus, hir o gydweithredu i ddatblygu meysydd plismona arbenigol. Roedd hyn yn cynnwys y rhai o dan gylch gwaith Cyd-bwyllgor Awdurdodau Heddlu Cymru gynt. Caiff cydweithredu yn y dyfodol ei sbarduno gan yr angen i fodloni'r Gofyniad Plismona Strategol a chan ganlyniadau'r Asesiad Strategol Rhanbarthol o fygythiadau, risgiau a niwed i ranbarth deheuol Cymru.

Bydd Comisiynydd Heddlu a Throseddu pob Heddlu yn gyfrifol am sicrhau bod y Gofyniad Plismona Strategol yn cael ei fodloni. Fel rhan o hyn, bydd yn ceisio cydweithredu â'r Comisiynwyr a'r heddluoedd eraill i ddarparu'r gwasanaeth mwyaf effeithiol posibl. Caiff cytundebau o'r fath eu rheoleiddio gan Adran 22A o Ddeddf yr Heddlu 1996, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol 2011.

Mae'r gwasanaethau cydweithredol a'u cyllid yn parhau o dan drefniadau llywodraethu diwygiedig i'r Comisiynwyr a'r Heddluoedd. Ystyrir y rhain yn 'Gyllidebau Cyfunol' i bob diben, gyda chytundebau ar gyfer Cyfraniadau Cyllido yn cael eu gwneud a'u hamrywio o bryd i'w gilydd, a rhai grantiau penodol gan y Llywodraeth. Mae'r cyllidebau cyfunol yn cael eu cynnal gan Gomisiynydd De Cymru a Heddlu De Cymru i bob diben ar ran y pedwar Heddlu yng Nghymru.

Yn 2017/18 cafodd Tîm Cydweithredu Cymru Gyfan ei sefydlu ar sail fyrdymor er mwyn cydlynu gweithgareddau presennol a nodi cyfleoedd newydd i gydweithredu ar draws y pedwar heddlu yng Nghymru. Y Dirprwy Brif Gwnstabl sy'n arwain y tîm a chaiff ei ariannu ar sail cyfraniadau cytûn gan bob heddlu yng Nghymru. Cyfanswm costau'r tîm yn 2017/18 oedd £243k (2016-17 - dim) a chyfraniad Dyfed-Powys at y costau hyn oedd £61.5k yn 2017/18 (2016/17 - dim).

Mae'r tabl cyntaf isod yn rhoi crynodeb o'r Datganiad Incwm a Gwariant ar gyfer prif weithgareddau'r unedau cydweithredol yn seiliedig ar yr arian y mae pob Heddlu yn ei gyfrannu at y trefniant cydweithredol.

Yn y polisïau cyfrifyddu o dan drefniadau ar y cyd, ceir diffiniadau ac esboniad o'r gofynion cyfrifyddu newydd ar gyfer cyd-ymgyrchoedd. Mae'r olaf ohonynt yn cynnwys cyfran yr incwm, gwariant, asedau a rhwymedigaethau. O ganlyniad i ofynion IFRS 11, mae'r ail dabl isod yn darparu gwybodaeth ddiwygiedig mewn perthynas â Heddlu Dyfed-Powys a heddluoedd eraill er mwyn dangos y cyfansymiau ar gyfer pob cyd-ymgyrch.

O ganlyniad i ofynion IFRS 11, mae gwariant gros yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant wedi'i gynyddu £909m ac mae incwm/grantiau wedi'u cynyddu £866m, sef cynnydd o £43m mewn gwariant net. Mae'r cynnydd net hwn wedi'i wrthdroi yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn heb unrhyw effaith ar falans Cronfa'r Heddlu.

Mae asedau, dyledwyr a chredydwyr mewn perthynas â'r trefniadau wedi parhau i gael eu nodi ym mantolenni heddluoedd ar sail eu perthnasedd.

Mae'r Datganiadau o Wariant ac Incwm ar gyfer y prif drefniadau cydweithredol fel a ganlyn:

2017/18	**Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth**	**Cynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol**	**Diogelwch Gwrthderfysgaeth Porthladdoedd/Penodol**	**Uned Troseddau Cyfundrefnol Rhanbarthol**	**Tasgiu Rhanbarthol**	**Uned Arfau Tanio ar y Cyd**	**CYFANSWM**
Dosbarthiad y Gwasanaeth	**Plismona Cenedlaethol**	**Plismona Cenedlaethol**	**Plismona Cenedlaethol**	**Cudd-wybodaeth/ Ymchwiliad**	**Cudd-wybodaeth**	**Ymgyrchoedd Arbenigol**	
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**	£'000
Gwariant ar Gyflogau	5,574	425	4,356	4,793	1,554	11,292	**27,994**
Gwariant nad yw'n ymwneud â chyflogau	1,142	30	285	1,201	411	1,568	**4,637**
Gwariant Gros	6,716	455	**4,641**	**5,994**	**1,965**	**12,860**	**32,631**
Incwm Grant Penodol	(6,772)	(455)	(4,641)	(4,320)	(500)	(1,473)	**(18,161)**
Incwm	56	0	0	(43)	(2)	(163)	**(152)**
Cyfanswm yr Incwm a Grantiau	**(6,716)**	**(455)**	**(4,641)**	**(4,363)**	**(502)**	**(1,636)**	**(18,313)**
(Gwarged) neu Ddiffyg - i'w ariannu o Gyfraniadau'r Heddlu fel a ganlyn:	**0**	**0**	**0**	1,631	1,463	**11,224**	**14,318**
<u>Cyfraniadau'r Heddlu</u> (Net):							
Dyfed-Powys	0	0	0	(348)	(298)	(3,457)	**(4,103)**
Gwent	0	0	0	(394)	(380)	(2,594)	**(3,368)**
Gogledd Cymru	0	0	0	0	0	0	**0**
De Cymru	0	0	0	(889)	(785)	(5,173)	**(6,847)**
Cyfanswm Cyfraniadau'r Heddlu	**0**	**0**	**0**	**(1,631)**	**(1,463)**	**(11,224)**	**(14,318)**

Mae cyfraniad pob Heddlu tuag at Wariant ac Incwm fel a ganlyn:

2017/18	Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	Cynghorwyr Gwrthderfysgaeth Arbenigol	Diogelwch Gwrthderfysgaeth Porthladdoedd/Penodol	Uned Troseddau Cyfundrefnol Ranbarthol	Tasglu Rhanbarthol	Uned Arfau Tanio ar y Cyd	CYFANSWM
Dosbarthiad y Gwasanaeth a'r sail ddosrannu y cytunwyd arni	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol)	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol)	Plismona Cenedlaethol (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol)	Cudd-wybodaeth/ Ymchwilio (Poblogaeth – sail budd cenedlaethol)	Cudd-wybodaeth (Cyfraniad Ariannol y Cytunwyd arno – darpariaeth leol)	Ymgyrchoedd Arbenigol (Cyfraniad Ariannol y Cytunwyd arno – darpariaeth leol)	
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Dyfed-Powys	1,113	75	472	1,279	400	3,998	7,337
Gwent	1,260	85	535	1,449	510	3,067	6,906
Gogledd Cymru	1,501	102	2,428	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1	4,031
De Cymru	2,842	193	1,206	3,266	1,055	5,795	14,357
Gwariant Gros	**6,716**	**455**	**4,641**	**5,994**	**1,965**	**12,860**	**32,631**
Dyfed-Powys	(1,113)	(75)	(472)	(931)	(102)	(509)	**(3,202)**
Gwent	(1,260)	(85)	(535)	(1,054)	(130)	(390)	**(3,454)**
Gogledd Cymru	(1,501)	(102)	(2,428)	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1	**(4,031)**
De Cymru	(2,842)	(193)	(1,206)	(2,378)	(270)	(737)	**(7,626)**
Cyfanswm yr Incwm a Grantiau	**(6,716)**	**(455)**	**(4,641)**	**(4,363)**	**(502)**	**(1,636)**	**(18,313)**

Nodyn 1

Mae Heddlu Gogledd Cymru yn seilio ei gostau Swyddi Diogelwch Penodol ar incwm a gwariant yn hytrach na dyraniad ar sail poblogaeth Cymru. Felly ni chaiff ei incwm a'i wariant ar gyfer Swyddi Diogelwch penodol eu cynnwys yn y tablau isod. Nid ydynt wedi'u cynnwys yn y Tasglu Rhanbarthol, sy'n gweithredu yn Heddluoedd y Rhanbarth Deheuol. O ran yr Uned Troseddau Cyfundrefnol Ranbarthol, mae Heddlu Gogledd Cymru yn cyfrannu at Ranbarth Gogledd-orllewin Lloegr a Gogledd Cymru.

35. Cydnabyddiaeth swyddogion

Uwch gyflogeion

			Cyflog (gan gynnwys ffioedd a lwfansau)	Buddiannau mewn da - ceir prydles	Buddiannau mewn da - treuliau adleoli	Cyflog yn lle Rhybudd / Taliad Ymadael	Cyfanswm y gydnabyddiaeth heb gynnwys cyfraniadau pensiwn	Cyfraniadau pensiwn	Cyfanswm y gydnabyddiaeth gan gynnwys cyfraniadau pensiwn
				Nodyn 1	Nodyn 2				
	Blwyddyn	Nodyn	£	£	£	£	£	£	£
Prif Gwnstabl	2017/18		139,487	0	0	0	139,487	32,939	172,426
	2016/17	3	39,894	757	0	0	40,651	9,420	50,071
Prif Gwnstabl	2017/18		0	0	0	0	0	0	0
	2016/17	4	91,537	2,973	0	0	94,510	0	94,510
Dirprwy Brif Gwnstabl	2017/18		120,441	0	0	0	120,441	27,577	148,018
	2016/17	5	10,988	216	0	0	11,204	2,530	13,734
Dirprwy Brif Gwnstabl	2017/18		0	0	0	0	0	0	0
	2016/17	6,7	67,927	0	0	0	67,927	15,291	83,218
Dirprwy Brif Gwnstabl Dros Dro	2017/18		0	0	0	0	0	0	0
	2016/17	8	105,041	5,591	895	0	111,527	24,774	136,301
Prif Gwnstabl Cynorthwyol	2017/18	9	113,699	4,839	0	0	118,538	26,811	145,349
	2016/17	10	10,162	574	0	0	10,736	2,460	13,196
Dirprwy Brif Gwnstabl - Heddlu Gwent	2017/18	11	42,684	832	0	0	43,516	9,386	52,902
	2016/17		0	0	0	0	0	0	0
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro (A)	2017/18	12	34,347	697	0	0	35,044	8,377	43,421
	2016/17		103,422	3,706	0	0	107,128	25,028	132,156
Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro (B)	2017/18	13	41,007	0	0	0	41,007	8,234	49,241
	2016/17		0	0	0	0	0	0	0
Cyfarwyddwr Cyllid/ Prif Swyddog Cyllid y Prif Gwnstabl	2017/18		75,121	0	0	0	75,121	10,141	85,262
	2016/17		69,903	0	0	0	69,903	8,109	78,012

Cyfarwyddwr Adnoddau	**2017/18**	**14**	**41,891**	**0**	**0**	**16,154**	**58,045**	5,655	**63,700**
	2016/17		69,903	0	0	0	**69,903**	8,109	**78,012**
Cyfarwyddwr Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth	**2017/18**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	0	**0**
	2016/17	15	73,934	0	0	95,301	**169,235**	0	**169,235**
Y Comisiynydd	**2017/18**		**65,000**	**0**	**0**	**0**	**65,000**	8,775	**73,775**
	2016/17	16	57,661	0	0	0	**57,661**	6,689	**64,350**
Y Comisiynydd	**2017/18**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	0	**0**
	2016/17	17	7,339	0	0	0	**7,339**	851	**8,190**
Y Dirprwy Gomisiynydd*	**2017/18**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	0	**0**
	2016/17	18	5,173	0	0	0	**5,173**	600	**5,773**
Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd* (A)	**2017/18**	**19**	**4,974**	**0**	**0**	**0**	**4,974**	672	**5,646**
	2016/17		0	0	0	0	**0**	0	**0**
Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd* (B)	**2017/18**	**20**	**53,975**	**0**	**0**	**0**	**53,975**	7,287	**61,262**
	2016/17	21	60,015	0	0	0	**60,015**	6,962	**66,977**
Pennaeth Staff*	**2017/18**		**68,521**	**0**	**0**	**0**	**68,521**	9,250	**77,771**
	2016/17	22	61,218	0	0	0	**61,218**	8,481	**69,699**
Pennaeth Staff Dros Dro*	**2017/18**		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	0	**0**
	2016/17	23	6,394	0	0	0	**6,394**	742	**7,136**
Cyfanswm 2017/18			**801,147**	**6,368**	**0**	**16,154**	**823,669**	**155,104**	**978,773**
Cyfanswm 2016/17			**840,511**	**13,817**	**895**	**95,301**	**950,525**	**120,046**	**1,070,571**

*yn dynodi staff o dan gyfarwyddyd a rheolaeth y Comisiynydd

Nodyn 1: Darperir cerbydau ar gyfer y Prif Gwnstabl a'r Dirprwy Brif Gwnstabl ond yn 2017/18 nid oedd hyn yn cael ei ddosbarthu'n fudd mewn da mwyach, gan fod y swyddogion hyn ar alwad drwy'r amser. Noda Adran 248 o Ddeddf Treth Incwm (Enillion a Phensiynau) 2003: "1) This section applies where a) an emergency vehicle is made available to a person employed in an emergency service for the person's private use and b) the terms on which it is made available prohibit its private use otherwise than when the person is on call or engaged in on-call commuting, and c) the person does not make private use of it otherwise than in such circumstances, 2) No liability to income tax arises by virtue of Chapter 6 or 10 or Part 3 (taxable benefits: cars, vans etc and residual liability to charge) in respect of the benefit".

Nodyn 2: O dan Bolisi Pecyn Adleoli i Brif Swyddogion, mae gan Brif Swyddogion sy'n adleoli eu prif gartref i ardal yr heddlu yr hawl i gael eu treuliau adleoli wedi'u had-dalu. Mae hyn yn unol ag Argymhelliad 37 Winsor sy'n nodi'r canlynol am Gomisiynwyr yr Heddlu a Throseddu "[they] should be required to pay all reasonable costs arising from the sale and purchase of a chief officer's house and should pay all tax liabilities arising from any relocation packages, so that, for the chief officer concerned, there is no personal financial disadvantage."

Nodyn 3: Penodwyd y Prif Gwnstabl ar 18/12/16. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £135,324.

Nodyn 4: Ymddeolodd y Prif Gwnstabl ar 17/12/16. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £125,853.

Nodyn 5: Penodwyd y Dirprwy Brif Gwnstabl ar 26/02/17. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £113,295.

Nodyn 6: Ymddeolodd y Dirprwy Brif Gwnstabl o'r swydd wedi'i secondio hon ar 23/10/16. Y cyflog ar gyfer y swydd hon ar sail blwyddyn oedd £113,292. Adennill tâl am gost y cyflog ar sail 1/3 Dyfed-Powys, 1/3 Gwent a 1/3 De Cymru ar gyfer 2016/17

Nodyn 7: Cafodd y Dirprwy Brif Gwnstabl ei secondio i rôl "Dirprwy Brif Gwnstabl - Cymru Gyfan" o 08/11/15 ymlaen. Nid oedd unrhyw newid mewn cydnabyddiaeth o ganlyniad i'r

Nodyn 8: Cafodd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol ei ddyrchafu dros dro i rôl Dirprwy Brif Gwnstabl Dros Dro rhwng 08/11/15 a 25/02/17. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £113,295.

Nodyn 9: Cafodd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol ei secondio i Lywodraeth Cymru fel Prif Gwnstabl Cynorthwyol - Cymru Gyfan o 01/10/2017. Nid oedd unrhyw newid mewn cydnabyddiaeth o ganlyniad. Adennill 50% o'i chostau ar Lywodraeth Cymru.

Nodyn 10: Dychwelodd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol i'r rheng hon o 26/02/2017 ar ôl i'w dyrchafiad dros dro yn Ddirprwy Brif Gwnstabl ddod i ben (gweler nodyn 8). Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £110,148.

Nodyn 11: Cafodd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro ei dyrchafu'n Ddirprwy Brif Gwnstabl Heddlu Gwent ar sail secondiad rhwng 24/07/17 a 06/12/2017, ac yna cafodd ei throsglwyddo'n ffurfiol i gyflogaeth Heddlu Gwent. Ailgodwyd ei chostau ar secondiad yn llawn ar Heddlu Gwent.

Nodyn 12: Roedd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro yn ei swydd tan 23/07/17 (gweler nodyn 11). Y cyflog blynyddol ar gyfer y swydd hon oedd £104,889.

Nodyn 13: Penodwyd y Prif Gwnstabl Cynorthwyol Dros Dro (B) ar 5/11/2017. Y cyflog blynyddol ar gyfer y swydd hon oedd £98,538.

Nodyn 14: Ymddeolodd y Cyfarwyddwr Adnoddau yn gynnar ar 27/10/2017 a chafodd daliad yn lle rhybudd diswyddo fel rhan o'i becyn ymadael. Y cyflog blynyddol ar gyfer y swydd hon yn 2017/18 oedd £70,192. Penderfynodd y Prif Gwnstabl ddileu'r swydd hon o'r strwythur.

Nodyn 15: Gadawodd y Cyfarwyddwr Cyfreithiol a Chydymffurfiaeth y sefydliad ar 03/03/17. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £70,192.

Nodyn 16: Penodwyd y Comisiynydd newydd ar 12/05/16 yn sgil etholiadau Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu gyda chyflog blynyddol o £65,000.

Nodyn 17: Gadawodd y Comisiynydd y sefydliad ar 11/05/2016 yn sgil etholiadau Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu.

Nodyn 18: Gadawodd y Dirprwy Gomisiynydd y sefydliad ar 11/05/2016 yn sgil etholiadau Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £53,000.

Nodyn 19: Ymunodd Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd (A) â'r sefydliad ar 19/02/2018 ar sail rhan amser. Y

cyflog llawn amser blynyddol ar gyfer y swydd hon yn 2017/18 oedd £74,040.

Nodyn 20: Gadawodd Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd (B) y sefydliad ar 09/03/2018. Y cyflog cyfwerth ag amser llawn ar gyfer y swydd hon yn 2017/18 ar sail blwyddyn oedd £74,040.

Nodyn 21: Gweithiodd Prif Swyddog Cyllid y Comisiynydd (B) yn rhan amser. Y cyflog llawn amser blynyddol ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 oedd £70,192.

Nodyn 22: Dychwelodd y Pennaeth Staff o absenoldeb mamolaeth ar 11/04/2016. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £62,955.

Nodyn 23: Gadawodd y Pennaeth Staff dros dro y sefydliad ar 08/05/2016. Y cyflog ar gyfer y swydd hon yn 2016/17 ar sail blwyddyn oedd £60,993.

Nodyn 24: Yn ogystal â'r uchod, cyflogir Dirprwy Brif Gwnstabl Cymru Gyfan gan Heddlu De Cymru a dangosir cyfanswm ei gostau cydnabyddiaeth yn Nodyn Cydnabyddiaeth Datganiad o Gyfrifon Heddlu De Cymru. Mae pob un o'r pedwar Heddlu yng Nghymru yn cyfrannu at gyfanswm cost cydnabyddiaeth Dirprwy Brif Gwnstabl Cymru Gyfan. Yn 2017-18, y cyfraniad a wnaed gan Heddlu Dyfed-Powys oedd £61,422.

Cyflogeion eraill (heb gynnwys uwch swyddogion – y nodir eu manylion uchod)

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill Grŵp a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

2016/17		2017/18
Nifer y cyflogeion		Nifer y cyflogeion*
6	£60,000 - £64,999*	10
3	£65,000 - £69,999	2
2	£70,000 - £74,999	4
3	£75,000 - £79,999	1
3	£80,000 - £84,999	5
0	£85,000 - £89,999	1
2	£90,000 - £94,999	0
1	£95,000 - £99,999	0

Ni chafodd unrhyw aelod o staff a gyflogwyd gan y Comisiynydd gydnabyddiaeth a oedd yn fwy na £60,000 yn 2017/18.

Cymhareb Cydnabyddiaeth y Prif Gwnstabl/ Cydnabyddiaeth y Pennaeth Staff

Mae'r diwygiad i Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) yn 2014 wedi ychwanegu gofyniad newydd i nodi gwybodaeth ganlynol am gymhareb y gydnabyddiaeth:

a. cydnabyddiaeth Prif Gwnstabl/Pennaeth Staff y corff yn ystod y flwyddyn y mae'r cyfrifon yn ymwneud â hi;
b. cydnabyddiaeth gyfatebol amser llawn ganolrifol holl gyflogeion y corff a oedd mewn swydd ar 31 Mawrth 2018;
c. y gymhareb rhwng y swm yn is-baragraff (a) a'r swm yn is-baragraff (b);

Mae cydnabyddiaeth yn cynnwys cyflog sylfaenol, goramser, lwfansau a buddiannau mewn da.

Comisiynydd:

Cydnabyddiaeth y Pennaeth Staff ar gyfer 2017/18 oedd £68,521.

Cydnabyddiaeth cyfwerth ag amser llawn ganolrifol holl gyflogeion y Comisiynydd ar 31 Mawrth 2018 oedd £23,072.

Y gymhareb rhwng cydnabyddiaeth y Pennaeth Staff a chydnabyddiaeth ganolrifol cyflogeion y Comisiynydd oedd 2.97:1 (2.38:1 yn 2016/17)

Y Prif Gwnstabl:

Cydnabyddiaeth y Prif Gwnstabl ar gyfer 2017/18 oedd £139,487 (ni chafodd y Prif Gwnstabl unrhyw fuddiannau mewn da yn 2017/18, cyfeiriwch at nodyn 1 o dabl Cydnabyddiaeth Swyddogion uchod).

Cydnabyddiaeth gyfatebol amser llawn ganolrifol holl gyflogeion y Prif Gwnstabl ar 31 Mawrth 2018 oedd £35,451.

Y gymhareb rhwng cydnabyddiaeth y Prif Gwnstabl a chydnabyddiaeth ganolrifol cyflogeion y Prif Gwnstabl oedd 3.93:1 (3.83:1 yn 2016/17)

Pecynnau Ymadael

Nodir nifer y pecynnau ymadael fesul band, ynghyd â chyfanswm cost ymadawiadau y cytunwyd arnynt ar gyfer 2017/18 yn y tabl isod.

Y Grŵp:

Band cost pecyn ymadael	2016/17 Nifer yr Ymadawiadau y cytunwyd arnynt	2016/17 Cost yr ymadawiad (gan gynnwys cyflog yn lle rhybudd) £'000	2017/18 Nifer yr Ymadawiadau y cytunwyd arnynt	2017/18 Cost yr ymadawiad (gan gynnwys cyflog yn lle rhybudd) £'000
£0 - £20,000	1	3	0	0
£20,001 - £40,000	0	0	0	0
£40,001 - £60,000	0	0	1	47
£60,001 - £80,000	0	0	0	0
£80,001 - £100,000	1	95	0	0
£100,001 - £150,000	0	0	0	0
£150,000 +	0	0	0	0
	2	98	1	47

Comisiynydd:

Ni chodwyd ar gyfer unrhyw becynnau ymadael ar gyfrifon y Comisiynydd yn 2017/18.

Codir tâl am gyfanswm costau pecynnau ymadael ar Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp yn ystod y flwyddyn gyfredol. Mae cost yr ymadawiadau wedi'u cynnwys yn y Dadansoddiad o Wasanaeth a'r Pwysau Pensiwn fel Cost nas Dosbarthwyd.

Ymddeol Hyblyg

Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi mabwysiadu'r polisi hwn yn ddiweddar ac yn ystod 2017/18 gwnaeth tri aelod o staff ddewis yr opsiwn hwn. Oherwydd yr ymddeoliadau cynnar hyn, mae pwysau actiwaraidd wedi cael ei gymhwyso at y Cynllun Llywodraeth Leol a arweiniodd at gost o £16k i Heddlu Dyfed-Powys.

Aelodau

Talwyd y symiau canlynol i aelodau'r Cyd-bwyllgor Archwilio yn 2017/18.

Y Grŵp 2016/17 £'000	Y Comisiynydd 2016/17 £'000		Y Grŵp 2017/18 £'000	Y Comisiynydd 2017/18 £'000
0	0	Cyflogau	0	0
3	3	Lwfansau	1	1
0	0	Treuliau	0	0
3	3	Cyfanswm	1	1

36. Costau archwilio allanol

Mae'r Grŵp/Comisiynydd wedi mynd i'r costau canlynol mewn perthynas ag archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, ardystio hawliadau grant ac arolygiadau statudol a gwasanaethau a ddarparwyd gan archwilwyr allanol y Grŵp/Comisiynydd nad ydynt yn rhai archwilio:

Y Grŵp 2016/17 £'000	Y Comisiynydd 2016/17 £'000		Y Grŵp 2017/18 £'000	Y Comisiynydd 2017/18 £'000
79	40	Ffioedd sy'n daladwy i Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhaliwyd gan yr archwilydd penodedig ar gyfer y flwyddyn	79	40
79	**40**	**Cyfanswm**	**79**	**40**

37. Incwm Grant

Credydodd y Comisiynydd y grantiau, y cyfraniadau a'r rhoddion canlynol i'r Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant yn 2016/17 a 2017/18:

2016/17 £'000		2017/18 £'000
	Credydwyd i Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	
(20)	Cyllid Wisdom – Hwb Troseddwyr Amlasiantaethol	0
(426)	Uwchraddio'r Ystafell Reoli ar gyfer pontio i'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	0
(96)	Uwchraddio Teledu Cylch Cyfyng yn y Porthladdoedd	0
(542)	**Cyfanswm**	**0**
	Credydwyd i Drethiant ac Incwm grant amhenodol	
(32,896)	Grant Refeniw'r Heddlu	(32,861)
(4,221)	Grant Gwaelodol Cymru	(3,582)
(4,618)	Grant Cynnal Refeniw	(3,935)
(374)	Grant Cyfalaf	(317)
(42,109)	**Cyfanswm**	**(40,695)**
	Credydwyd i wasanaethau	
	Grantiau refeniw	
(1,470)	Grantiau sy'n Derbyniadwy oddi wrth y Swyddfa Gartref	(1,469)
(2,479)	Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu	(2,442)
(611)	Gwasanaethau Cymorth i Ddioddefwyr	(605)
(378)	Menter Cyllid Preifat	(364)
(316)	Rhaglen Graidd Cyswllt Ysgolion Cymru Gyfan	(303)
(195)	Grant Benthyciadau Cyfalaf	(195)
(4)	Grantiau Refeniw Eraill	(77)
	Grantiau Cydweithredol **	
(580)	Uned Troseddau Cyfundrefnol Ranbarthol	(686)
(105)	Tasglu Rhanbarthol	(102)
(513)	Swyddi Diogelwch Penodol (Uned y Porthladdoedd)	(472)
(81)	Cynghorwyr Diogelwch Gwrthderfysgaeth (CTSA)	(75)
(1,081)	Uned Cudd-wybodaeth Gwrthderfysgaeth	(1,122)
(7,813)	**Cyfanswm**	**(7,912)**

**Mae Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu a Heddluoedd yng Nghymru yn cydymffurfio â gofynion sy'n codi o ganllawiau CIPFA ar Gyfrifyddu ar gyfer Cydweithredu. O dan y canllawiau hyn, bu'n rhaid i'r Grŵp asesu'r holl weithgarwch cydweithredol a chyfrif am ei gyfran deg o incwm grant yn ei gyfrifon unigol ers 2014/15.

38. Partïon cysylltiedig

Mae'n ofynnol i'r Grŵp/Comisiynydd ddatgelu trafodion perthnasol â phartïon cysylltiedig, h.y. cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Grŵp/Comisiynydd neu'r potensial i'r Grŵp/Comisiynydd eu rheoli neu ddylanwadu arnynt.

Llywodraeth Ganolog a Chyrff Cyhoeddus Eraill

Mae gan lywodraeth ganolog ddylanwad sylweddol ar weithrediadau cyffredinol y Grŵp/Comisiynydd – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Grŵp/Comisiynydd yn gweithredu oddi mewn iddo, yn darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau ac yn rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan y Grŵp/Comisiynydd â phartion eraill.

Mae gan y Grŵp/Comisiynydd gydberthnasau busnes, sy'n arwain at drafodion incwm a gwariant, â Chyrff Llywodraeth Ganolog a Chyrff Cyhoeddus eraill fel a ganlyn:

Y Grŵp			Y Comisiynydd	
2017/18			2017/18	
Incwm	Gwariant		Incwm	Gwariant
£'000	£'000		£'000	£'000
(77,190)	602	Y Swyddfa Gartref	(77,190)	0
(3,450)	3	Llywodraeth Cymru	(3,450)	0
(15,313)	1,165	Cyngor Sir Gâr	(15,313)	861
(6,821)	211	Cyngor Sir Ceredigion	(6,821)	211
(11,960)	520	Cyngor Sir Penfro	(11,960)	485
(13,213)	359	Cyngor Sir Powys	(13,213)	340

Y Grŵp			Y Comisiynydd	
2016/17			2016/17	
Incwm	Gwariant		Incwm	Gwariant
£'000	£'000		£'000	£'000
(69,188)	994	Y Swyddfa Gartref	(69,188)	0
(18,324)	5	Llywodraeth Cymru	(18,324)	0
(14,295)	4,827	Cyngor Sir Gâr	(14,295)	19
(6,134)	174	Cyngor Sir Ceredigion	(6,134)	25
(10,765)	583	Cyngor Sir Penfro	(10,765)	300
(12,246)	255	Cyngor Sir Powys	(12,246)	100

Aelodau'r Cydbwyllgor Archwilio

Mae'r Cyd-bwyllgor Archwilio yn rhoi ffynhonnell ychwanegol o sicrwydd i'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl bod systemau rheolaeth fewnol yn gweithio'n effeithiol a bod archwilwyr mewnol yn gweithredu yn unol â'u Cod Ymarfer.

Dangosir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2017/18 yn nodyn 35.

Nid oes unrhyw un o aelodau'r Cyd-bwyllgor Archwilio, na phartïon sy'n gysylltiedig â hwy, wedi cynnal unrhyw drafodion perthnasol â'r Comisiynydd yn 2017/18.

Uwch Swyddogion

Nid oedd unrhyw drafodion perthnasol rhwng y Grŵp/Comisiynydd ac Uwch Swyddogion eraill, na phartïon sy'n gysylltiedig â hwy.

Endidau y mae'r Grŵp/Comisiynydd yn eu Rheoli neu'n Dylanwadu'n Sylweddol arnynt

Nid oes unrhyw endidau y mae'r Grŵp/Comisiynydd yn eu rheoli neu'n dylanwadu'n sylweddol arnynt.

39. Gwariant cyfalaf ac ariannu cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan y Grŵp/Comisiynydd, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan y Grŵp/Comisiynydd sydd eto i'w ariannu. Yn 2015/16, defnyddiwyd cronfeydd wrth gefn i ad-dalu'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf.

2016/17		2017/18
£'000		£'000
0	**Gofyniad ariannu cyfalaf agoriadol:**	0
	Buddsoddiad Cyfalaf:	
(4,218)	Eiddo, Offer a Chyfarpar	(4,682)
0	Eiddo buddsoddi	0
0	Asedau anniriaethol	0
0	Gwariant refeniw a ariannwyd o Gyfalaf o dan Statud	0
	Ffynonellau o ariannu:	
151	Derbyniadau cyfalaf	305
542	Grantiau'r Llywodraeth a chyfraniadau eraill	479
3,109	Cronfeydd Cyfalaf Wrth Gefn	3,914
	Symiau a neilltuwyd o refeniw	
416	Cyfraniadau refeniw uniongyrchol	16
0	Prifswm cronfa MRP / benthyciadau	0
0	Ad-dalu'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf *	0
0	**Gofyniad ariannu cyfalaf wrth gau:**	**0**

2016/17		2017/18
£'000		£'000
	Esboniad o symudiadau yn ystod y flwyddyn:	
0	(Cynnydd) / lleihad yn yr angen sylfaenol i fenthyca (a gefnogir gan gymorth ariannol gan y llywodraeth)	0
0	(Cynnydd) / lleihad yn yr angen sylfaenol i fenthyca (nas cefnogir gan gymorth ariannol gan y llywodraeth) *	0
0	Asedau a gaffaelwyd o dan brydlesau cyllid	0
0	Asedau a gaffaelwyd o dan gontractau Menter Cyllid Preifat	0
0	**(Cynnydd)/ lleihad yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf**	**0**

40. Prydlesau

Y Grŵp/Comisiynydd fel Prydlesai

Prydlesau Gweithredu

Mae'r Grŵp/Comisiynydd yn prydlesu eiddo o berchenogion eiddo eraill lle y bo'n briodol ac yn fforddiadwy, er mwyn darparu swyddfeydd addas ar gyfer plismona gweithredol a chymorth. Mae gan y Grŵp/Comisiynydd brydlesau gweithredu hefyd ar gyfer offer a chyfarpar sy'n cynnwys llungopiwyr.

Yr isafswm taliadau prydles yn y dyfodol sy'n ddyledus o dan brydlesau na ellir eu canslo yn y dyfodol yw:

31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018
£'000		£'000
175	Dim hwyrach na blwyddyn	90
485	Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na phum mlynedd	357
884	Yn hwyrach na phum mlynedd	838
1,544	**Cyfanswm**	**1,285**

Y gwariant a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â'r prydlesau hyn oedd:

2016/17		2017/18
£'000		£'000
217	Isafswm taliadau prydles	168
0	Rhenti dibynnol	0
0	(Taliadau isbrydles sy'n dderbyniadwy)	0
217	**Cyfanswm**	**168**

Y Grŵp/Comisiynydd fel Prydleswr

Prydlesau Gweithredu

Mae'r Grŵp/Comisiynydd yn prydlesu rhan o'i bortffolio eiddo er mwyn darparu swyddfeydd addas a fforddiadwy i awdurdodau eraill yn y sector cyhoeddus.
Yr isafswm taliadau prydles yn y dyfodol sy'n dderbyniadwy o dan brydlesau na ellir eu canslo yn y dyfodol yw:

Y Grŵp	Y Comisiynydd		Y Grŵp	Y Comisiynydd
31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2017		31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2018
£'000	£'000		£'000	£'000
86	86	Dim hwyrach na blwyddyn	53	53
337	337	Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na phum mlynedd	212	212
271	271	Yn hwyrach na phum mlynedd	89	89
694	**694**	**Cyfanswm**	**354**	**354**

Yr incwm a gredydwyd i Ddatganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant y Grŵp/Comisiynydd yn ystod 2017/18 mewn perthynas â'r prydlesau hyn oedd £168,521.

41. Colledion lleihad mewn gwerth

Yn ystod 2017/18, nid oes unrhyw reswm dros gredu bod gwerth asedau wedi newid, felly nid oes arwydd o leihad mewn gwerth.

42. Buddiannau terfynu

Terfynodd Heddlu Dyfed-Powys gontract un cyflogai yn ystod 2017/18, gan fynd i gostau o £47k. Roedd hyn yn daladwy i'r Cyfarwyddwr Adnoddau, ar ffurf taliad yn lle rhybudd gwerth £16k a buddiannau pensiwn ychwanegol gwerth £31k, fel y'i datgelwyd yn Nodyn 35.

43. Cynlluniau pensiwn buddiannau diffiniedig

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Grŵp yn gwneud cyfraniad tuag at gost buddiannau ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddiannau hyn yn daladwy mewn gwirionedd nes bod cyflogeion yn ymddeol, mae gan y Grŵp ymrwymiad i wneud y taliadau y mae angen eu datgelu ar yr adeg y mae cyflogeion yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae'r Grŵp yn cymryd rhan mewn dau gynllun ôl-gyflogaeth:

- Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir Caerfyrddin – cynllun CARE (Enillion Gyrfa Cyfartalog a Ailbrisiwyd) buddiannau diffiniedig a ariannwyd ydyw, sy'n golygu bod y Grŵp a chyflogeion yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel y bwriedir iddi fantoli'r rhwymedigaethau pensiwn â'r asedau buddsoddi.
- Cynllun Pensiwn Swyddogion yr Heddlu – cynllun CARE buddiannau diffiniedig nas ariannwyd ydyw, ac o ganlyniad nid oes gan y gronfa unrhyw asedau buddsoddi. Caiff buddiannau sy'n daladwy eu hariannu gan gyfraniadau gan gyflogwyr a chyflogeion a thelir unrhyw wahaniaeth rhwng buddiannau sy'n daladwy a chyfraniadau sy'n dderbyniadwy drwy grant ychwanegol gan y Swyddfa Gartref.

Trafodion sy'n ymwneud â Buddiannau Ôl-gyflogaeth

Cydnabyddir cost buddiannau ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan gyflogeion, yn hytrach na phan delir y buddiannau ar ffurf pensiynau yn y pen draw.

Fodd bynnag, mae'r taliad y mae'n rhaid i'r Grŵp ei godi yn erbyn y dreth gyngor yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ôl-gyflogaeth/buddiannau ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu			Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
Y Grŵp	Y Comisiynydd	Y Grŵp	Y Comisiynydd		Y Grŵp	Y Comisiynydd	Y Grŵp	Y Comisiynydd
2016/17	2016/17	2016/17	2016/17		2017/18	2017/18	2017/18	2017/18
£'000	£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000	£'000
				Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant:				
				Cost gwasanaethau:				
(4,236)	(97)	(16,484)	0	Cost gwasanaeth cyfredol	(7,050)	(305)	(28,048)	0
0	0	0	0	Cost gwasanaeth a roddwyd	(47)	0	0	0
(120)	0	0	0	Arall	(130)	0	0	0
				Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi:				
(992)	(23)	(34,944)	0	Traul llog net	(980)	(42)	(32,736)	0
(5,348)	**(120)**	**(51,428)**	**0**	**Cyfanswm y Buddiannau Ôl-gyflogaeth a godwyd ar Warged neu Ddiffyg Darparu Gwasanaethau**	**(8,207)**	**(347)**	**(60,784)**	**0**
				Buddiant Ôl-gyflogaeth arall a godwyd ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
				Ailfesur y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig net sy'n cynnwys:				
19,987	0	0	0	Enillion ar asedau'r cynllun (heb gynnwys y swm a gynhwysiwyd yn y draul llog net)	1,241	0	0	0
1,743	0	0	0	Ailfesur enillion a cholledion sy'n codi yn sgil newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	0	0	53,017	0
(36,097)	(178)	(263,838)	0	Ailfesur enillion a cholledion sy'n codi yn sgil newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	8,072	403	50,973	0
6,603	0	0	0	Arall – (ennill)/colled profiad	0	0	54,186	0
(13,112)	**(298)**	**(315,266)**	**0**	***Cyfanswm y Buddiannau Ôl-gyflogaeth a Godwyd ar y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant***	**1,106**	**56**	**97,392**	**0**
0	(12,814)	0	(315,266)	Costau Comisiynu (trosglwyddo o fewn y grŵp)	0	1,050	0	97,392
(13,112)	(13,112)	(315,266)	(315,266)	Cyfanswm y gost net	1,106	1,106	97,392	97,392
				Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn:				
5,348	5,348	51,428	51,428	Gwrthdroi'r taliadau net a wnaed i'r Garged neu'r Diffyg ar gyfer Darparu Gwasanaethau ar gyfer buddiannau ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	8,207	8,207	60,784	60,784
				Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn Balans y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn:				
(2,749)	(2,749)	(24,764)	(24,764)	Cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	(3,070)	(3,070)	(28,928)	(28,928)

Proseswyd trosglwyddiad o fewn y grŵp o gyfrifon y Prif Gwnstabl i gyfrifon y Comisiynydd, gan nad yw'r Prif Gwnstabl yn gyfrifol am ddal cronfeydd wrth gefn.

Y swm cronnol o enillion a cholledion actiwaraidd a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant y Grŵp a'r Comisiynydd hyd at 31 Mawrth 2018 yw colled o £9,313k (2016/17: colled o £7,764k).

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a gydnabuwyd yn y Fantolen

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth y Grŵp mewn perthynas â'r cynlluniau buddiannau diffiniedig fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig	(159,043)	(161,629)	(1,273,413)	(1,147,093)
Gwerth teg asedau'r cynllun	119,772	126,534	0	0
Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig	**(39,271)**	**(35,095)**	**(1,273,413)**	**(1,147,093)**

Rhwymedigaeth Pensiynau

Mae'r Rhwymedigaeth Pensiynau a ddatgelir ar Fantolen y Grŵp yn adlewyrchu ymrwymiadau sylfaenol y Prif Gwnstabl yn yr hirdymor i dalu buddiannau ymddeol. Yn 2017/18 mae hyn yn cyfateb i £1,182,188 miliwn o'i gymharu â £1,312,684 miliwn yn 2016/17.

Mae cydnabod cyfanswm y rhwymedigaeth yn cael effaith sylweddol ar y gwerth net fel y'i cofnodwyd yn y Fantolen. Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol ar gyfer ariannu'r diffyg yn golygu bod sefyllfa ariannol y Grŵp yn dal i fod yn iach. Y rheswm dros hyn yw bod y Prif Gwnstabl, er mwyn ariannu'r rhwymedigaeth, yn gwneud cyfraniad pensiwn o 21.3% ar gyfer swyddogion yr heddlu ac 13.5% ar gyfer staff yr heddlu, gyda'r pensiynau gwirioneddol a'r cyfandaliadau a gymudwyd yn cael eu talu'n uniongyrchol o Gyfrif Cronfa Bensiwn yr Heddlu, a ariennir gan y Swyddfa Gartref drwy law'r Comisiynydd.

Cysoni'r symudiadau yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	**94,376**	**119,772**	**0**	**0**
Llog incwm	3,435	3,147	0	0
Ailfesur ennill / colled)				
• Enillion o asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	19,987	1,241	0	0
Cyfraniadau gan y cyflogwr	2,749	3,070	0	0
Cyfraniadau gan gyflogeion i'r cynllun	1,298	1,408	0	0
Buddiannau a dalwyd	(1,953)	(1,974)	0	0
Arall (os yw'n gymwys)	(120)	(130)	0	0
Gwerth teg asedau'r cynllun wrth gau	**119,772**	**126,534**	**0**	**0**

Y Prif Gwnstabl sy'n mynd i'r rhan fwyaf o gostau cyflogaeth, felly mae asedau a rhwymedigaethau sy'n ymwneud â buddiannau ôl-gyflogaeth yn aros yng nghyfrifon y Prif Gwnstabl a'r Grŵp.

Cysoni gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun (rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig):

	Rhwymedigaethau a Ariannwyd: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Rhwymedigaethau nas Ariannwyd: Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18
	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans Agoriadol ar 1 Ebrill:	**(123,284)**	**(159,043)**	**(982,911)**	**(1,273,413)**
Cost gwasanaeth cyfredol	(4,236)	(7,050)	(16,484)	(28,048)
Cost llog	(4,427)	(4,127)	(34,944)	(32,736)
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(1,298)	(1,408)	(5,771)	(5,854)
Ailfesur enillion a (cholledion)				
• Ailfesur enillion / (colledion) sy'n codi yn sgil newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	1,743	0	0	53,017
• Ailfesur enillion / (colledion) sy'n codi yn sgil newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	(36,097)	8,072	(263,838)	50,973
• Arall (os yw'n gymwys)	6,603	0	0	54,186
Cost gwasanaeth a roddwyd	0	(5)	0	0
Colledion / (enillion) o gwtogi	0	(42)	0	0
Buddiannau a Dalwyd	1,953	1,974	30,535	34,782
Balansau wrth gau ar 31 Mawrth	**(159,043)**	**(161,629)**	**(1,273,413)**	**(1,147,093)**

Roedd asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys:

	Gwerth teg asedau'r Cynllun	
	2016/17	2017/18
	£'000	£'000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo	959	760
Offerynnau ecwiti	84,438	89,333
Bondiau	23,236	24,547
Eiddo	11,139	11,894
Cyfanswm yr Asedau	**119,772**	**126,534**

Sail dros amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Mae'r rhwymedigaethau wedi cael eu hasesu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y dyfodol yn dibynnu ar ragdybiaethau ynglŷn â chyfraddau marwolaethau, lefelau cyflog ac ati.

Mae rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chynllun Pensiwn Swyddogion yr Heddlu wedi cael eu hamcangyfrif gan Mercer Human Resource Consulting, sef cwmni annibynnol o actiwarïaid, ac mae amcangyfrifon ar gyfer Cronfa Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn seiliedig ar y prisiad llawn diweddaraf o'r cynllun ar 31 Mawrth 2017.

Y rhagdybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari yw:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Cynllun Pensiwn yr Heddlu	
	2016/17	2017/18	2016/17	2017/18
Rhagdybiaethau ynglŷn â marwolaethau:				
Hirhoedledd yn 65 (60 ar gyfer cynllun yr heddlu) ar gyfer presennol:				
• Dynion	22.8	22.9	27.8	26.4
• Menywod	25.5	25.6	30.3	28.4
Hirhoedledd yn 65 (60 ar gyfer cynllun yr heddlu) ar gyfer yn y dyfodol:				
• Dynion	25.0	25.1	30.1	28.3
• Menywod	27.8	27.9	32.6	30.3
Rhagdybiaethau eraill:				
Cyfradd chwyddiant	2.3%	2.1%	2.3%	2.1%
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	3.8%	3.6%	3.8%	3.5%
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.3%	2.2%	2.3%	2.2%
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau'r cynllun	2.6%	2.7%	2.6%	2.7%

Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau o sensitifrwydd isod wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol yn y rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac sy'n tybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaeth a ddadansoddwyd yn newid ond bod yr holl ragdybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn tybio bod disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai o'r rhagdybiaethau fod yn gydgysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau. Ni newidiodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad o sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Cynllun yr Heddlu Llywodraeth Leol 2017/18	Effaith ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn y cynllun	
	Cynnydd yn y rhagdybiaeth	Lleihad yn y rhagdybiaeth
	£'000	£'000
Hirhoedledd (cynnydd neu leihad o flwyddyn)	3,064	0
Cyfradd chwyddiant (cynnydd neu ostyngiad o 0.1%)	3,588	0
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau (cynnydd neu leihad o 0.1%)	805	0
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau'r cynllun (cynnydd neu leihad o 0.1%)	0	3,511

Cynllun Pensiwn yr Heddlu 2017/18	Effaith ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn y cynllun	
	Cynnydd yn y rhagdybiaeth	Lleihad yn y rhagdybiaeth
	£'000	£'000
Hirhoedledd (cynnydd neu leihad o flwyddyn)	29,336	0
Cyfradd chwyddiant (cynnydd neu leihad o 0.1%)	23,240	0
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau (cynnydd neu leihad o 0.1%)	4,490	0
Cyfradd ar gyfer disgowntio rhwymedigaethau'r cynllun (cynnydd neu leihad o 0.1%)	0	22,703

Effaith ar lifau arian parod y Grŵp

Amcan y cynllun yw sicrhau bod cyfraniadau cyflogwyr mor gyson â phosibl. Mae'r Grŵp wedi cytuno ar strategaeth ag actiwari'r cynllun er mwyn cyflawni lefel ariannu o 100% dros y tair blynedd nesaf. Cwblhawyd y prisiad tair blynedd ar 31 Mawrth 2017 a dangosir manylion cyfraddau cyflogwyr yn y dyfodol isod:

Blwyddyn	Cyfradd y cyflogwr
2017/18	13.5%
2018/19	13.5%
2019/20	13.5%

44. Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Her Gyfreithiol Pensiwn yr Heddlu - Enillion Gyrfa Cyfartalog a Ailbrisiwyd.

Cyfeiriwch at 'Nodyn 4 – Barnau Allweddol wrth Gymhwyso Polisïau Cyfrifyddu' am ragor o wybodaeth. Aseswyd nad oes gan y Prif Gwnstabl unrhyw rwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen ac am y rhesymau hyn, ni wnaed unrhyw ddarpariaeth yn Natganiadau Cyfrifyddu 2017/18.

Hawliadau posibl ar gyfer gordalu cyfraniadau pensiwn

Mae gan Swyddogion yr Heddlu sydd wedi cronni 30 blynedd o wasanaeth yr hawl i ymddieithrio o'r Cynllun Pensiwn. Dim ond i swyddogion sy'n aelodau o gynllun pensiwn 1987 y mae hyn yn gymwys. Mae'n bosibl y gall rhai swyddogion hawlio eu bod wedi gordalu cyfraniadau pensiwn ac fel y cyfryw, y gall fod ganddynt yr hawl i wneud hawliad. Nid oes unrhyw hawliadau wedi'u cyflwyno hyd yma a byddai'n anodd rhoi amcangyfrif dibynadwy ar gyfer costau o'r fath ar hyn o bryd. Rydym wedi amcangyfrif y byddai hyn yn effeithio ar uchafswm o saith swyddog Heddlu Dyfed-Powys.

Ymchwiliad i Blismona Cudd

Ar 12 Mawrth 2015, sefydlodd yr Ysgrifennydd Cartref ar y pryd ymchwiliad i blismona cudd o dan Ddeddf Ymchwiliadau 2005. Diben yr ymchwiliad hwn yw ymchwilio i ymgyrchoedd cudd a gynhaliwyd gan heddluoedd yng Nghymru a Lloegr ers 1968 a chyflwyno adroddiad arno. Bydd yr ymchwiliad yn ystyried y cyfraniad y mae plismona cudd wedi'i wneud i fynd i'r afael â throseddu, sut roedd/mae yn cael ei oruchwylio a'i reoleiddio, a'i effaith ar yr unigolion dan sylw – swyddogion yr heddlu ac eraill a ddaeth i gysylltiad â hwy.

Mae gwaith yr Ymchwiliad yn rhychwantu pob math o blismona cudd a bydd yn ystyried gwaith yr Uned Wrthdystio Arbennig, yr Uned Cudd-wybodaeth Trefn Gyhoeddus Genedlaethol a heddluoedd ledled Cymru a Lloegr. Bydd yr ymchwiliad hefyd yn ystyried a yw pobl o bosibl wedi cael eu collfarnu ar gam mewn achosion a oedd yn cynnwys swyddogion cudd yr heddlu, ac yn cyfeirio unrhyw achosion o'r fath at banel ar wahân i'w hystyried.

Mae rhwymedigaeth bellach wedi'i sefydlu a, chyda 11 o heddluoedd eraill, mae cyfreithwyr allanol wedi'u penodi i gynrychioli swyddog(ion) cyfredol. Cytunwyd y bydd Heddlu Dyfed-Powys yn talu 5% o gostau paratoi cyffredinol y cwmni cyfreithiol. Ymdriniwyd ag unrhyw faterion cyfreithiol eraill yn ymwneud â Heddlu Dyfed-Powys yn fewnol.

Ar hyn o bryd, mae gwaith yr ymchwiliad ar gam rhy gynnar eto i ragweld yn gywir gostau pellach, felly ni wnaed unrhyw ddarpariaeth yn Natganiadau Cyfrifyddu 2017/18.

Hawliadau Lwfans Ar Alw Uned Ymdrin Ffynhonnell Benodedig

Mae Prif Gwnstabl Dyfed-Powys, ynghyd â Phrif Gwnstabliaid eraill, yn wynebu hawliadau "Lwfans ar alw" o dan Reoliad 34 o Atodiad U i Reoliadau'r Heddlu 2003.

Mae'r hawlwyr yn swyddogion yr heddlu cyfredol a / neu wedi ymddeol ac yn aelodau o "Uned Ymdrin Ffynhonnell Benodedig (Ffynonellau Cudd-wybodaeth Ddynol)". Dywed yr hawlwyr fod eu rolau yn gofyn iddynt ateb ffonau symudol a delio â'r sawl sydd am roi cudd-wybodaeth i'r heddlu. Hefyd, dywedant iddynt oruchwylio ymdrinwyr ffynonellau a bod y tasgau hyn wedi gofyn iddynt fonitro eu ffonau bob dydd.

Ar y cam hwn, ni phennwyd atebolrwydd ac felly ni fyddai'n briodol gwneud unrhyw ddarpariaeth yn Natganiadau Cyfrifyddu 2017/18. Hefyd ni ellir darparu amcangyfrif rhesymol o atebolrwydd ar y cam hwn.

45. Natur a graddau'r risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol

Mae'r Comisiynydd wedi mabwysiadu Cod Ymarfer Diwygiedig CIPFA ar Reoli Trysorlys ac mae'n cydymffurfio â'r Cod Cyllid Arian Darbodus Diwygiedig i Awdurdodau Lleol (diwedddarwyd y ddau ym mis Tachwedd 2009).

Fel rhan o'r broses o fabwysiadu'r Cod Rheoli Trysorlys, mae'r Comisiynydd yn cymeradwyo Strategaeth Rheoli Trysorlys cyn cychwyn pob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn nodi paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol. Mae'r Comisiynydd hefyd yn paratoi Arferion Rheoli Trysorlys sy'n nodi'r trefniadau ymarferol i'w dilyn er mwyn rheoli'r risgiau hyn.

Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol sy'n cydymffurfio â Chanllawiau Buddsoddi Llywodraeth Cymru i awdurdodau lleol. Mae'r Canllawiau hyn yn pwysleisio bod yn rhaid rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Mae Strategaeth Rheoli Trysorlys y Comisiynydd, ynghyd â'i Arferion Rheoli Trysorlys yn seiliedig ar geisio'r gyfradd uchaf o enillion sy'n gyson â'r lefelau priodol o ddiogelwch a hylifedd.

Y prif risgiau a gwmpesir yw:

- *Risg Credyd:* Y posibilrwydd y bydd cydbarti ased ariannol yn methu â bodloni ei rwymedigaethau cytundebol, gan achosi colled i'r Comisiynydd.
- *Risg Hylifedd:* Y posibilrwydd na fyddai'r arian parod ar gael i'r Comisiynydd wneud taliadau cytundebol ar amser.
- *Risg y Farchnad:* Y posibilrwydd y bydd colled ariannol nas cynlluniwyd yn codi oherwydd newidiadau yn newidynnau'r farchnad, megis cyfraddau llog neu brisiau ecwiti.

Risg Credyd

Buddsoddiadau

Mae'r Comisiynydd yn rheoli risg credyd drwy sicrhau bod buddsoddiadau yn cael eu gwneud gyda Banciau a Chymdeithasau Adeiladu y mae eu statws credyd yn ddigon uchel fel y'i nodwyd yn y Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol. Mae'r rhain yn cynnwys endidau masnachol sydd ag isafswm statws credyd hirdymor uchel o A-, Llywodraeth y DU, Awdurdodau Lleol eraill, a sefydliadau heb statws credyd y mae'r Comisiynydd wedi cael cyngor buddsoddi annibynol yn eu cylch.

Rhoddir terfyn o £2m ar y swm o arian y gellir ei fuddsoddi mewn un cydbarti (ac eithrio llywodraeth y DU).

Ni all amlygiad mwyaf y Comisiynydd i risg credyd mewn perthynas â'i fuddsoddiadau o £40m mewn banciau a chymdeithasau adeiladu gael eu hasesu'n gyffredinol gan y bydd y risg y bydd unrhyw sefydliad yn methu â gwneud taliadau llog neu ad-dalu'r prifswm yn benodol i bob sefydliad unigol. Mae profiad diweddar wedi dangos mai anaml y bydd endidau o'r fath yn methu â bodloni eu hymrwymiadau. Mae risg na fydd modd adennill symiau yn gymwys i bob un o adneuon y Comisiynydd, ond nid oedd unrhyw dystiolaeth ar 31 Mawrth 2018 bod hyn yn debygol o grisialu.

Mae'r tabl isod yn crynhoi gwerth nominal portffolio buddsoddi'r Comisiynydd ar 31 Mawrth 2018, ac yn cadarnhau i bob buddsoddiad gael ei wneud yn unol â meini prawf statws credyd cymeradwy'r Comisiynydd:

Cydbarti	A fodlonwyd y meini prawf ynglyn â statws credyd pan wnaed y buddsoddiad?	A fodlonwyd y Meini Prawf ynglŷn â Statws Credyd ar 31 Mawrth 2018?	Balans a Fuddsoddwyd ar 31 Mawrth 2018 £'000oedd					Cyfanswm
	D/N	D/N	Hyd at fis	> 1 mis a < 3 mis	> 3 mis a < 6 mis	> 6 mis a < 12 mis	Dros 12 mis	
			£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Banciau'r DU	D	D	0	2,000	0	0	0	2,000
Banciau Tramor	D	D	4,000	0	0	0	0	4,000
Cymdeithasau Adeiladu'r DU	Dd/G	Dd/G	2,000	0	0	0	0	2,000
Bondiau	D	D	3,065	0	0	5,070	6,534	14,669
Swyddfa Rheoli Dyledion	D	D	0	0	0	0	0	0
Awdurdodau Lleol	Dd/G	Dd/G	2,000	0	0	0	0	2,000
Cyfanswm			11,065	2,000	0	5,070	6,534	24,669

Mae'r dadansoddiad uchod yn dangos bod yr holl adneuon a oedd yn weddill ar 31 Mawrth 2018 yn bodloni meini prawf statws credyd y Comisiynydd ar 31 Mawrth 2018. Nid yw'r dadansoddiad yn cynnwys y gwerth cario amcangyfrifedig ar ôl lleihad o £3k yng ngwerth buddsoddiad y Comisiynydd gyda Banc Gwlad yr Iâ.

Symiau Masnach Derbyniadwy

Mae'r dadansoddiad canlynol yn crynhoi amlygiad posibl mwyaf y Comisiynydd i risg credyd, yn seiliedig ar y profiad a gafwyd dros y pum blwyddyn ariannol ddiwethaf ar lefel diffyg talu ymhlith dyledwyr masnach.

Dim ond y symiau derbyniadwy hynny sy'n bodloni'r diffiniad o ased ariannol sydd wedi'u cynnwys, h.y. dyledwyr sydd wedi codi o ganlyniad i weithgareddau masnachu.

	31 Mawrth 2017	31 Mawrth 2018
Dyledwyr Gros (£'000)	1,837	1,596
Darpariaeth Drwg-ddyledion fel % o Ddyledwyr Masnach y Grŵp	3.42	2.38
Amlygiad i risg credyd	63	38

Risg Hylifedd

Mae'r Comisiynydd yn gallu benthyca ar gyfraddau ffafriol gan y Bwrdd Benthyca Gwaith Cyhoeddus ac awdurdodau lleol eraill, ac ar gyfraddau uwch gan fanciau a chymdeithasau adeiladu. Nid oes unrhyw risg ganfyddedig na fydd y Comisiynydd yn gallu codi arian i fodloni ei ymrwymiadau. Fodd bynnag, mae'n cael ei amlygu i'r risg y bydd angen ailariannu cyfran sylweddol o'i fenthyciadau pan fo cyfraddau llog anffafriol o uchel.

Mae'r dadansoddiad aeddfedu o'r rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

31 Mawrth 2017 £'000	Benthyciadau yn aeddfedu o fewn:	31 Mawrth 2018 £'000
173	O dan flwyddyn	189
173	**Cyfanswm y Benthyciadau Cyfredol**	**189**
189	1 – 2 flynedd	207
682	2 – 5 mlynedd	747
1,254	5 – 10 mlynedd	982
0	10 – 15 mlynedd	0
0	15 mlynedd a mwy	0
2,125	**Cyfanswm y Benthyciadau Hirdymor dros 12 mis**	**1,936**

Mae'r holl symiau masnach a symiau taladwy eraill yn ddyledus i'w talu mewn llai na blwyddyn.

Risg y Farchnad

Risg Cyfraddau Llog

Mae'r Comisiynydd yn cael ei amlygu i risg o ran ei amlygiad i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg benthyciadau rhwymedigaethau yn gostwng
- buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng.

Risg Pris

Nid yw'r Comisiynydd yn buddsoddi mewn cronfeydd cyfunol na chyfranddaliadau ecwiti ac felly nid yw'n cael ei amlygu i risg prisiau (h.y. y risg y bydd y Comisiynydd yn wynebu colled o ganlyniad i symudiadau anffafriol ym mhris offerynnau ariannol).

Risg Cyfnewid Tramor

Nid oes gan y Comisiynydd unrhyw ased ariannol na rhwymedigaethau sydd mewn arian cyfred tramor. Felly, nid yw wedi'i amlygu i golled sy'n codi o ganlyniad i symudiadau anffafriol mewn cyfraddau cyfnewid.

46. Cronfeydd Ymddiriedolaeth

Gelwid Safer Dyfed-Powys Diogel yn Ymddiriedolaeth Atal Troseddau Dyfed-Powys gynt.

Ar 1 Awst 2017 ailenwyd yr Ymddiriedolaeth yn Safer Dyfed-Powys Diogel yn ffurfiol.

Elusen gofrestredig yw Safer Dyfed-Powys Diogel, sydd wedi cael ei hailfywiogi gan Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu, gyda'r nod o hyrwyddo cyngor atal troseddau a diogelwch cymunedol, lleihau ofn troseddau a rhoi addysg a gwybodaeth am ddiogelwch cymunedol ym mhob cymuned yn ardal Dyfed-Powys. Bydd yr elusen, dros amser, yn datblygu llawer o brosiectau sy'n canolbwyntio ar y gymuned er mwyn cyflawni'r amcanion hyn a bydd yn helpu i sicrhau diogelwch cymuned yn Nyfed-Powys.

Amcanion yr elusen yw:

Er budd y cyhoedd, hyrwyddo cyngor atal troseddau a diogelwch cymunedol, lleihau ofn troseddau a rhoi addysg a gwybodaeth am ddiogelwch cymunedol, yn benodol, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol:

a) Atal a lleihau ofn troseddau ledled Dyfed-Powys drwy weithio gydag ysgolion, grwpiau cymunedol, elusennau a Heddlu Dyfed-Powys er mwyn cynnal mentrau a rhaglenni atal troseddau ac anhrefn;

b) Cynorthwyo mewn mesurau i leihau troseddau a chyflawni'r blaenoriaethau yng Nghynllun yr Heddlu a Throseddu a blaenoriaethau Heddlu Dyfed-Powys;

c) Cefnogi teuluoedd, unigolion a grwpiau sy'n agored i niwed sydd wedi dioddef trosedd ac y mae troseddau neu ofn troseddau yn effeithio arnynt;

ch) Gweithgareddau eraill sy'n cefnogi gwaith yr Heddlu a Chynllun yr Heddlu a Throseddu.

Ni fu unrhyw symudiad ar y sefyllfa ariannol yn ystod 2017/18 ac roedd balans o £66,681 yn y Cyfrif Banc ar 31 Mawrth 2018.

Mae'r Ymddiriedolaeth wedi'i chofrestru â'r Comisiwn Elusennau ac mae crynodeb ariannol wedi'i gynnwys isod:

Diwedd y flwyddyn ariannol	Incwm	Gwariant	Sefyllfa net
	£	£	£
31 Mawrth 2018	0	0	0
31 Mawrth 2017	0	0	0

Penderfynwyd nad yw'r Comisiynydd yn rheoli'r Ymddiriedolaeth ac nad yw'n un o is-gwmnïau'r sefydliad.

Rhestr Termau

Term	Diffiniad
2016/17	Cyfeiria at y cyfnod y mae a wnelo'r cyfrifon hyn ag ef at ddibenion cymharu – 1 Ebrill 2016 hyd at 31 Mawrth 2017.
2017/18	Cyfeiria at y cyfnod y mae a wnelo'r cyfrifon hyn ag ef – 1 Ebrill 2017 hyd at 31 Mawrth 2018.
Ailbrisio asedau	Ailbrisio asedau sefydlog yw techneg sydd ei hangen i gofnodi gwerth gwirioneddol asedau cyfalaf a ddelir yn y fantolen yn gywir. Diben ailbrisiad yw cynnwys gwerth teg asedau anghyfredol ar y farchnad yn y cyfrifon.
Amorteiddio	Dylai asedau anniriaethol gael eu hamorteiddio ar sail systematig dros eu hoes economaidd.
Ardrethi Annomestig Cenedlaethol	Yr ardrethi annomestig, neu'r ardrethi busnes, a gesglir gan gynghorau lleol yw'r ffordd y mae busnesau ac eraill sy'n meddiannu eiddo annomestig yn cyfrannu tuag at gost gwasanaethau lleol. Caiff yr ardrethi eu cyfuno gan lywodraeth ganolog a'u hailddosbarthu i gynghorau lleol a'r Comisiynydd yn unol â fformiwla.
Ased Ariannol	Hawl i fuddiannau economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Comisiynydd sydd ar ffurf arian parod neu offerynnau eraill neu hawl gytundebol i gael arian parod neu ased ariannol arall.
Asedau anghyfredol	Eitemau megis tir, adeiladau, cerbydau a phrif eitemau o gyfarpar, sy'n rhoi budd dros fwy na blwyddyn.
Asedau cyfredol	Mae asedau cyfredol yn eitemau y gellir eu troi'n arian parod yn hawdd. Drwy gonfensiwn caiff yr eitemau eu trefnu drwy gyfeirio at ba mor hawdd y gallant gael eu troi'n arian parod.
Benthyca darbodus	Benthyca gan awdurdodau lleol heb gymorth ariannol y llywodraeth, ond yn unol â chod benthyca awdurdodau lleol darbodus CIPFA.
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	Sefydliad a ariennir gan y Llywodraeth. Mae'n rhoi benthyg arian i Gomisiynwyr ar amodau penodol fel y gallant brynu eitemau cyfalaf.
CIPFA	Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth, un o'r cyrff cyfrifyddiaeth proffesiynol yn y DU. Mae CIPFA yn arbenigo yn y gwasanaethau cyhoeddus ac mae'n gyfrifol am bennu safonau cyfrifyddu ar gyfer y gwasanaethau hyn.
Comisiynu	Y cylch cyfan o asesu anghenion y bobl mewn ardal leol, dylunio gwasanaethau ac yna'u sicrhau.
Corfforaeth undyn	Corfforaeth undyn yw endid cyfreithiol sy'n cynnwys un swydd gorfforedig ("undyn") a ddelir gan un dyn neu fenyw h.y. mae'r Comisiynydd a'r Prif Gwnstabl yn gorfforaethau undyn o dan Ddeddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol.
Cost gwasanaeth a roddwyd	Ar gyfer cynllun buddiannau diffiniedig, y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun sy'n ymwneud â gwasanaeth cyflogai mewn cyfnodau blaenorol sy'n codi yn y cyfnod cyfredol o ganlyniad i gyflwyno neu wella buddiannau ymddeol.
Cost gwasanaeth cyfredol (Pensiynau)	Y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaeth cynllun buddiannau diffiniedig a ddisgwylir o wasanaeth cyflogeion yn y cyfnod cyfredol.
Cost Llog Net (Pensiynau)	Ar gyfer cynllun buddiannau diffiniedig, mae hyn yn digwydd yn ystod y cyfnod pan fydd y rhwymedigaeth (ased) buddiannau diffiniedig net yn codi o dreigl amser.
Cronfeydd Wrth Gefn	Balansau sy'n cynrychioli adnoddau a neilltuir at ddibenion megis hapddigwyddiadau cyffredinol a rheoli llifau arian parod. Cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd yw'r rhai a neilltuir at ddibenion polisi penodol.

Term	Diffiniad
Cwtogiad	Newidiadau mewn rhwymedigaethau sy'n ymwneud â chamau gweithredu sy'n rhyddhau'r cyflogwr o'r prif gyfrifoldeb am rwymedigaeth pensiwn (e.e. mae grŵp o gyflogeion yn cael eu trosglwyddo i gynllun arall) neu ddigwyddiadau sy'n lleihau blynyddoedd disgwyliedig gwasanaeth cyflogeion yn y dyfodol neu leihau faint o fuddiannau diffiniedig a gronnir dros eu gwasanaeth yn y dyfodol i rai cyflogeion (e.e. cau uned fusnes).
Cyfrifon un endid	Cyfrifon unigol pob corfforaeth undyn.
Cyfrifon y grŵp	Datganiadau ariannol y grŵp h.y. y ddwy gorfforaeth undyn, a gyflwynir fel un endid economaidd.
Cyfrifyddu cydrannau	Cyfrifyddu am gydrannau unigol asedau anghyfredol ar wahân.
Cyfrifyddu uno	Dylid cymhwyso cyfrifyddu uno pan fydd swyddogaethau yn cael eu trosglwyddo'n llawn o gyfrifoldeb un awdurdod i'r llall. Lle mae cyfrifyddu uno yn gymwys rhagdybir i'r uno ddigwydd ar ddechrau'r cyfnod cyfrifyddu.
Cyllideb Refeniw	Yr amcangyfrif o ofynion incwm a gwariant blynyddol, sy'n nodi goblygiadau ariannol polisïau a'r sail dros y praesept blynyddol i'w godi wrth gasglu arian.
Cynllun buddiannau diffiniedig	Cynllun pensiwn neu gynllun buddiannau ymddeol arall heblaw cynllun cyfraniadau diffiniedig. Fel arfer, mae rheolau'r cynllun yn diffinio'r buddiannau yn annibynnol ar y cyfraniadau sy'n daladwy, ac nid yw'r buddiannau yn ymwneud yn uniongyrchol â buddsoddiadau'r cynllun. Gall y cynlluniau fod yn rhai a ariannwyd neu nas ariannwyd.
Darpariaethau	Darpariaeth yw rhwymedigaeth o amseriad neu swm ansicr. Cydnabyddir darpariaeth os yw'r meini prawf canlynol wedi'u bodloni: • mae gan endid rwymedigaeth bresennol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol; • mae'n debygol y bydd angen trosglwyddo adnoddau sy'n ymgorffori buddiannau economaidd i setlo'r rhwymedigaeth; • gellir llunio amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.
Deddf Diwygio'r Heddlu a Chyfrifoldeb Cymdeithasol	Deddf Senedd y Deyrnas Unedig a drosglwyddodd y rheolaeth dros heddluoedd o awdurdodau'r heddlu i Gomisiynwyr Heddlu a Throseddu etholedig.
Derbyniadau cyfalaf	Incwm o werthu asedau anghyfredol, y gellir ond eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled sy'n weddill ar asedau a ariennir o fenthyciadau. Derbyniadau cyfalaf y gellir eu defnyddio yw'r derbyniadau cyfalaf hynny nas neilltuwyd at ddibenion penodol ond sydd ar gael i'w defnyddio ar gyfer pryniannau cyfalaf.
Dibrisiant	Mesur cost neu swm wedi'i ailbrisio buddiannau'r ased anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y cyfnod. Mae defnydd yn cynnwys treulio ased anghyfredol, ei ddefnyddio neu leihad yn ei oes ddefnyddiol p'un a yw hynny'n codi o ddefnydd, am fod amser wedi mynd heibio neu anarferiant drwy newidiadau mewn technoleg neu'r galw am y nwyddau a'r gwasanaethau a gynhyrchwyd gan yr ased.
Dirprwyaeth	Partneriaeth awdurdod a chyfrifoldeb i berson arall gyflawni gweithgareddau penodol. Mae'r person a ddirprwyodd y gwaith yn parhau'n gyfrifol am ganlyniad y gwaith a ddirprwywyd.
Enillion a cholledion actiwaraidd	Ar gyfer cynllun pensiwn buddiannau diffiniedig, y newidiadau mewn diffygion neu wargedion actiwaraidd sy'n codi oherwydd: • nid yw digwyddiadau yn unol â'r rhagdybiaethau actiwaraidd a wnaed yn y prisiad diwethaf; neu • Mae'r tybiaethau actiwaraidd wedi newid.
Grant Cynnal Refeniw	Grant cyffredinol gan y llywodraeth i gefnogi gwariant awdurdodau lleol (gan gynnwys Comisiynwyr) sy'n cael ei bennu bob blwyddyn mewn perthynas â lefelau gwariant.

Term	Diffiniad
FRS	Safonau Adrodd Ariannol, fel y cytunir arnynt gan broffesiwn cyfrifyddu'r DU a'r Bwrdd Safonau Cyfrifyddu. Mae'r rhain yn cynnwys Datganiadau o Arfer Cyfrifyddu Safonol.
Gwariant cyfalaf	Gwariant ar gaffael neu adeiladu asedau, sydd â gwerth hirdymor e.e. tir ac adeiladau.
Gwerth cario	Gwerth cario ased yw gwerth yr ased sydd wedi'i gynnwys yn y Fantolen.
Gwerth llyfr net	Y swm y mae asedau anghyfredol wedi'u cynnwys yn y fantolen h.y. eu cost hanesyddol neu eu gwerth cyfredol llai'r symiau cronnus a ddarperir ar gyfer dibrisiant.
Gwerth teg	Gwerth teg ased yw'r pris y gellid ei gyfnewid amdano mewn trafodyn hyd braich, llai, lle y bo'n gymwys, unrhyw grantiau derbyniadwy tuag at brynu'r ased.
Lleihad mewn gwerth	Lleihad yng ngwerth ased anghyfredol, islaw ei swm cario yn y fantolen.
Mynegai Prisiau Defnyddwyr (MPD)	Mesur swyddogol o lefel gyffredinol chwyddiant fel y'i hadlewyrchir ym mhris manwerthu nwyddau a gwasanaethau – nid yw'n cynnwys taliadau llog morgais, y dreth gyngor na chostau tai eraill.
Mynegai Prisiau Manwerthu (MPM)	Mesur swyddogol o lefel gyffredinol chwyddiant fel y'i hadlewyrchir ym mhris manwerthu basgedaid o nwyddau a gwasanaethau, gan gynnwys taliadau morgais, y dreth gyngor a chostau cartref eraill.
Offeryn ariannol	Unrhyw gontract sy'n rhoi ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i endid arall. Offeryn ariannol deilliannol yw contract ariannol y mae ei werth yn deillio o newidiadau mewn asedau neu fynegeion sylfaenol.
Polisïau cyfrifyddu	Set o reolau a chodau ymarfer yw'r rhain, a ddefnyddir wrth baratoi'r cyfrifon.
Prydles cyllid	Prydles sy'n trosglwyddo'n sylweddol holl risgiau a buddiannau perchenogaeth o ased anghyfredol i'r prydlesai. Gellir rhagdybio bod risgiau a buddiannau yn cael eu trosglwyddo yn y fath fodd os yw gwerth presennol yr isafswm taliadau prydles, gan gynnwys unrhyw daliad cychwynnol, ar ddechau'r brydles, dipyn yn fwy na gwerth teg yr ased a brydleswyd.
Rhwymedigaeth Ariannol	Rhwymedigaeth i drosglwyddo buddiannau economaidd a reolir gan y Comisiynydd a all fod ar ffurf rhwymedigaeth gytundebol i roi arian parod neu asedau ariannol, neu rwymedigaeth i gyfnewid asedau a rhwymedigaethau ariannol ag endid arall sy'n anffafriol o bosibl i'r Comisiynydd.
Rhwymedigaethau cyfredol	Rhwymedigaethau cyfredol yw eitemau sy'n ddyledus ar unwaith neu yn y byrdymor.
Rhwymedigaethau digwyddiadol	Mae'r rhain yn bodoli lle: • mae rhwymedigaeth bosibl yn codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ac mai dim ond os bydd un neu fwy o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad yw/ydynt o dan reolaeth lwyr y sefydliad yn digwydd y caiff ei bodolaeth ei chadarnhau; neu • mae rhwymedigaeth gyfredol yn codi o ddigwyddiadau yn y gorffennol ond nid yw'n cael ei chydnabod oherwydd: i. nid yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddiannau economaidd i setlo'r rhwymedigaeth i drosglwyddo, neu ii. ni ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.
Uwch Gyflogai	Cyflogai y mae ei gyflog/chyflog yn fwy na £150,000 y flwyddyn, neu un y mae ei gyflog/chyflog yn £60,000 y flwyddyn o leiaf (wedi'i gyfrifo ar sail pro rata i gyflogai rhan amser) ac sy'n bennaeth dynodedig gwasanaeth taledig ac yn brif swyddog statudol. Fel arfer, Prif Weithredwr a Phrif Swyddogion statudol y Comisiynydd.